

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. č. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Zdrava merila

Kadar se na prelomu med dvema dobama, kakršnega predstavlja sedanja vojna po vseh svojih vzrokih, nagibih in idejnih ozadih, pojavi v tem ali onem narodu spoznanje, da bo treba sredi med novimi težnjami izbrati novo življenjsko pot, ki jo narekuje nagon samoohranitve ter potreba vneprejšnjih priprav za dobo, ki prihaja, je splošna zmeda v iskanju novih poti najbolj naraven pojav. Šele čez čas in po izkušnjah se izkristalizira nadaljnje spoznanje, da so za odločitev za nova pota potrebna vsakemu narodu neka osnovna merila, mimo katerih brez lastne škode ne more.

Ko se v nasprotju z dosedanjim razvojem, ki je predmet vsestranske kritike, pojavljajo reformna gibanja, ki teže za splošnim izboljšanjem pogojev človeškega življenja, se reakcija ali odmev na te reformne pobude vselej pojavi v dveh nasprotnih skrajnostih: eni so v naprej proti vsem reformam, drugi pa se v splošni zmede ne vedo odločiti za nič boljšega kakor za slepo posnemanje vsega novega. Razume se samo po sebi, da niti prva niti druga pot ne vodita k napredku in uresničenju boljših pogojev človeškega življenja, niti ne na splošno, a še manj pri posameznih narodih. Kdorkoli gleda na mednarodni razvoj nepristransko, ne more mimo spoznanja, da so temeljna gibanja vseh dejanj in njim nasprotnih dejanj v prvi vrsti interesi prizadetih činiteljev, medtem ko so ideje in svetovni nazor v glavnem samo sredstva, ki se jih prizadeje posluževati v svoji borbi. Poedini činitelji mednarodnega razvoja so lahko neposredni nosilci te ali one ideologije, toda navedši mednarodni razvoj je ponovno zgornjo pokazal, da bi posameznim dejanjem teh činiteljev na mednarodni pozornici zamislili ideološko utemeljitev.

Iz takšnega realnega gledanja na svet pa sledi tudi v tej vojni, kakor v vseh prejšnjih, prvo spoznanje za vse narode brez razlike: razvoj v svetu je treba upoštevati, toda brez zatajevanja lastnih interesov. Veliki idejni in reformni pokreti so sicer tudi del mednarodne stvarnosti, toda samo del, ki sam po sebi še ne more odločiti o velikih nasprotjih, ki se kažejo v mednarodnih odnosih. Zato bi bilo slepo prevzemanje vsega novega brez upoštevanja lastnih življenjskih interesov le škodljiva in zelo naivna igra z lastno usodo.

Kar velja na splošno za vse narode brez razlike, velja seveda še posebej za male narode, ki sami — zlasti danes — niso nosilci velikih idej v razvoju človeštva, vsaj ne v smislu pobud, ki naj bi delovale na druge, večje narode. Zato je njihovo prilagajanje splošnim razvojnim smerem v človeštvu še posebno koščljivo vprašanje, ki je naravnost usodno povezano z varovanjem lastnih interesov. In kar velja za druge, velja in mora veljati tudi za nas kot eno izmed glavnih meril v prilagajanju splošnemu razvoju v svetu. Bili bi slepi, ako bi ne videli, da se v ozadiju sedanjega konflikta vrši velika, čeprav na zunaj še ne povsem vidna ali zaznavna preobrazba sveta, ki je gotovo revolucionarnega značaja, saj pomeni vsaka splošna vojna — zlasti pa še današnja — največjo revolucijo vseh revolucij v razvoju človeštva. Zato je prav, ako se temeljito pripravimo na preobrazbo, ki bodo sledile tej vojni v vsakem primeru. Toda bili bi prav tako ali še bolj slepi, ako bi v teh svojih pripravah na ljubo kakršnikoli idejni usmerjenosti pozabili na svoje neposredne interese, med katere štejemo, kakor vsi zdravi narodi, ki gleda sebe niso obupali, na prvem mestu interese svoje ohranitve kot neokrnjene celote, ki ima vse pogoje svojega samostojnega življenja, ne da bi se zaradi tega odrekli poštenemu in lojalnemu sodelovanju z drugimi narodi, saj smo tudi mi poklicani, da doprinesemo svoj delež k splošnemu izboljšanju človeškega življenja.

Na drugi strani nam prilagajanje splošnemu mednarodnemu razvoju nalaga še eno dolžnost: skrbno zasledovanje razvoja z drugim zdravim merilom našega gledanja v svet, namreč z upoštevanjem glavnih razvojnih teženj in njem, v kolikor se pojavljajo pri nasproti si stoječih sistemih. Tudi to nas bo stalno odvrčalo od slepega posnemanja tujih vzorov, kajti v svojem prilagajanju se bomo v tem primeru držali samo onega, o čemer vemo, da kot novo prodira povsod. Takšno gledanje na svetovni razvoj zahteva od nas že sama skrb za naš napredek v sorazmerju s splošnim napredkom človeštva. Ono pa nam na drugi strani vsiljuje, da sprejemamo splošne novosti tudi tedaj, kadar bi nam znabiti iz teh ali onih razlogov ne bile simpatične. To nas končno odvrča tudi od enostavnega »izbiranja zrn« na levo in desno kot paberkanja samo po tem, kar spoznavamo za dobro. Razvojne težnje v svetu smo namreč dolžni upoštevati tudi tedaj, kadar se nam po našem miš-

Sporazum med Nemčijo in Francijo

Francoska vlada je v načelu pristala na sodelovanje z Nemčijo in Italijo — Vsebinska sporazuma še vedno ni znana — Vesti o snovanju vseevropskega bloka

Vichy, 26. okt. j. (Havas) Predsedstvo francoske vlade objavlja: 24. oktobra sta se predsednik francoske vlade maršal Petain ter nemški kancelar Hitler sestala k prisrčnemu razgovoru. Državnika sta razmotrila splošni položaj ter se v principu zedinila za skupno sodelovanje med obema državama. Podrobnosti o tem sodelovanju bodo še določene.

Vichy, 26. okt. j. (CBS) V poučenih francoskih krogih naglašajo, da bo prva bodoča naloga podpredsednika vlade Laval pripraviti razgovore tudi med zastopniki Francije in Italije na isti način, kakor je pripravil sestanek med maršalom Petainom in kancelarjem Hitlerjem.

Včeraj in danes se je francoska vlada pod predsedstvom maršala Petaina sestala k seji, na kateri je podpredsednik Laval podal pregled diplomatskih razgovorov med predstavniki Francije in Nemčije. Ministrski svet je Lavalovo poročilo soglasno odobril.

Vichy, 26. okt. j. (CBS) Zaenkrat manjka še vsaka službena vest o pristanku na nemške pogoje za sklenitev trajnega mira. Po nekaterih vesteh je Francija izrazila tudi svojo pripravljenost pristopiti k pan-evropskemu bloku, ki ga organizirata državi osi kot enotno skupino ki naj bi pristopili Anglijo k zaključku sedanje vojne. Vendar doslej s službenih mest niso bili dani še nikakoli podatki o vsebini nemških mirovnih pogojev in se govorice upirajo zgolj na svobodne kombinacije raznih političnih krogov.

New York, 26. okt. br. (CBS) Agencija Transocean je objavila poročilo iz Vichyja, v katerem pravi, da je francoska vlada, ki se je sinoči in davi sestala pod vodstvom maršala Petaina, sklenila sprejeti nemške pogoje za trajni mir med obema državama. Pristala je nadalje na ustanovitve panevropskega bloka totalitarnih sil, ki naj bi Anglijo končno prisilili h kapitulaciji.

Francoski uradni komunike

Vichy, 26. oktobra. AA. Nocoj je bilo objavljeno naslednje uradno poročilo: »Sestanek voditelja rajha in državnega kancelarja Adolfa Hitlerja ter maršala Petaina, ki je bil 24. oktobra, je potekal v ožrajno polno kurtuazijo. Maršal Petain je bil sprejet z vsemi častmi, ki so primerne njegovemu položaju. Oba državna glavarja sta začela tako načelno kakor podrobno razpravljati o sredstvih, s katerimi bi bilo mogoče v Evropi vzpostaviti mir. Oba državnika sta se v načelu sporazumela o sodelovanju v tem cilju. Podrobnosti izvajanja tega načelnega sporazuma bodo proučene pozneje.

Londonski računi

Stockholm, 26. oktobra. j. (TOP). List »Stockholms Tidningen« brozavlja iz Londona naslednjo informacijo svojega tamkajšnjega dopisnika. V londonskih političnih krogih pričakujejo v roku največ dvakrat po 24 ur objavov nemško-francosko-španske koalicije s ciljem čim hitreje zaključiti sedanje vojno. Čeprav v Londonu ne verjamejo, da bo Francija pristopila kot neposredni udeleženec v vojno proti Angliji, so vendar pripravljeni na objavo zgoraj omenjene koalicije, oziroma vsaj na objavo kakšne politične tvorbe, katere posledice pa se lahko smatrajo za istovetne s preobrazbo Francije v angleškega nasprotnika. V londonskih političnih krogih zatrjujejo, da je bila Anglija pripravljena na tak razvoj stvari ter da bo znala podvzeti vse potrebne protukrepe.

V Vichyju označujejo vse vesti le za ugibanja

Vichy, 26. okt. j. (Havas.) O vsebini razgovorov med maršalom Petainom in kancelarjem Hitlerjem doslej službeno niso bili dani na razpolago še nikakoli podatki. Vse informacije, ki jih objavlja tuj tisk, oziroma razširjajo poročevalske agencije, se morajo smatrati le kot hipoteze. Ena teh hipotez je tudi zahteva Nemčije

ljenju ne zde same po sebi dobre, kajti njih večja ali manjša »dobrota« je odvisna od naloge, ki jo opravljajo v celotnem razvoju reformnih poskusov in naporov za izboljšanje pogojev človeškega življenja v skladu z novim hotenjem.

To seveda ne izključuje vsega onega podrobnega prilagajanja v znamenju izbiranja dobrega in najboljšega, ki se sproti pojavlja in uveljavlja v svetu. Tudi tu zahteva napredna miselnost naglo zajemanje in sprejemanje takšnih pridobitev, v kolikor je njih koristnost za nas jasna in izven dvoma. Vendar pa se naš interes kot osnovno merilo našega prilagajanja splošnemu razvoju ne sme ustaviti samo pri tem, ker mora mimo te neposredne koristnosti, ki je za vsakega sodobnika neposredno zaznavna, upoštevati tudi oddaljenejši koristi, ki izvirajo iz celokupnega mednarodnega razvoja, to se pravi iz njegovih glavnih razvojnih teženj, naj nam bodo te na prvi videz simpatične ali ne. Vsako drugo stališče bi bilo na prelomu, ki nakazuje velike

po odstopitvi Alzacije in Lorene ter kondominij Francije in osonih držav v Maroku in Tunisu. Kot poslednja taka neutemeljena informacija se kolportira vest, da bodo Nemčija, Italija, Španija in Francija naslovile na vse države sveta nov mirovni apel.

Francoski odmevi

Clermont-Ferrand, 26. oktobra. AA. (Havas). Vsi francoski listi pišejo o sestanku Hitlerja in maršala Petaina in govorijo o tem kot o velikem zgodovinskem dogodku. »Journal« pravi, da so bili na tem sestanku sprejeti sklepi odločilnega pomena tako za Francijo kakor za vso Evropo. »Figaro« ne prinaša lastnega komentarja, vendar pristavlja poročilo o tem sestanku, da je bilo srečanje med Hitlerjem in maršalom Petainom velikega pomena. »Action Française« pravi: »Zaupanje države v maršala Petaina je brezmejno. Maršal Petain se je sestal z vodjo rajha in to je lahko samo dobro za Francijo. Kar se na tle ostalega, so to stvari, o katerih ni mogoče razpravljati na javnem mestu.« »La Croix« prav tako ugotavlja, da ima država zaupanje v starega maršala nato pa govori o velikem pomenu sestanka, ki sta ga imela Hitler in Petain.

Poslanica angleškega kralja Petainu

Zeneva, 26. oktobra. AA. (DNB). Po poročilih iz dobro poučenih francoskih krogov v Vichyju se zdi, da je angleški kralj poslal maršalu Petainu novo poslanico.

London, 26. oktobra. s. (CBS) V uradnih angleških krogih je bilo danes potrjeno, da je poslal kralj Jurij maršalu Petainu osebno poslanico. Kolikor se je izvedelo, vzpodbuja kralj Jurij v svoji poslanici maršala Petaina k odločnemu stališču ter obenem izraža simpatije za francoski narod. Nadalje izraža kralj Jurij svoje popolno zaupanje v končno zmago Anglije v vojni ter pravi, da bo to zmago delila tudi Francija.

Rooseveltovo sporočilo

Washington, 26. okt. s. (Ass. Press.) Zunanji minister Hull je nocoj sporočil, da je predsednik Roosevelt pred nekaj dnevi poslal francoski vladi v Vichyju posebno sporočilo v zvezi z nemško-francoskimi pogajanjmi, zlasti v kolikor bi ta prizadela ameriške interese.

Izvedelo se je, da je bilo to sporočilo poslano v Vichy približno ob času, ko se je izvedelo, da bošta kancelar Hitler in maršal Petain na svojem sestanku proučila možnost nemško-francoskega sodelovanja. O vsebini sporočila predsednika Roosevelta in o podrobnih okoliščinah je odklonil zunanji minister Hull vsako informacijo.

Končno je Hull omenil, da ameriška vlada na sporočilo predsednika Roosevelta od francoske vlade še ni prejela nobenega odgovora.

Zadnja nemška mirovna ofenziva?

Stockholm, 26. okt. j. (TOP) »Afton Bladet« objavlja razne informacije iz angleških krogov, kako v Londonu tolmačijo sedanje nemško diplomatsko aktivnost. Ta tolmačenja so deloma naša izraza že tudi v današnjih londonskih listih. Tako na primer trdi »Daily Mail«, da je vidna za sedanjimi diplomatskimi razgovori nemškega kancelarja nova nemška mirovna ofenziva, ki bo prišla bodisi sama, bodisi s pritiskom grožnje novih velikih vojaških operacij. V poučenih angleških krogih namreč zatrjujejo, da je mogoče na podlagi bistvenih točk, za katere se vodi pogajanja med Nemčijo ter Francijo in Španijo razbrati obrise velikanskega nemškega načrta, ki postaja vsak dan bolj jasen. Ta načrt pa vsebuje grožnjo, ki naj podpre nemško mirovno ofenzivo.

Osnova načrta je koncentrični napad na Veliko Britanijo s kopnega in z morja. Ta

preobrazbe v svetu, odraz vseskozi konservativne miselnosti.

Na takšna zdrava merila v presojanju svetovnega razvoja s stališča naših interesov se bodo morali tudi pri nas postaviti slej ali prej vsi, ki jim je skrb za državo prva. Zlasti velja to za našo mladino, v kolikor čuti v sebi odgovornost za naš nadaljnji razvoj. Tako pot je ubrala pri nas mladina JNS s svojimi »političnimi, socialnimi in gospodarskimi načeli«, na katere smo že opozorili. Kakor pri vsakem novem programu, bodo tudi ob tem mnogi iskali sorodnosti in podobnosti njegovih načel s tem ali onim izmed glavnih sistemov v sedanjih borbi. Toda po našem mnenju bi bilo tako iskanje zgrešeno, ker ne upošteva osnovnih meril, ki so bila odločilna pri sestavi tega mladinskega programa. Tu ne gre niti za posnemanje, niti za »izbiranje zrn«, temveč za splošno pripravljenost na velike preobrazbe, kakor jih nakazuje celokupni mednarodni razvoj, ne pa zgolj to ali ono gibanje, ta ali oni pokret ali ta ali ona ideologija.

napad bi ne bil izvršen samo na neznatno britansko otočje, marveč proti celotnemu britanskemu imperiju hkrati.

Washington, 26. okt. s. (Reuter) Po ameriških informacijah je pričakovati, da bo Nemčija, če ji uspe ustvaritev takozvane kontinentalnega bloka Nemčije, Italije, Francije in Španije, podvela še pred predsedniškimi volitvami v Ameriki mirovno ofenzivo. Nekatera poročila pravijo, da naj bi bil potem celo predsedniku Rooseveltu stavljen predlog, da posreduje pri Angliji za sklenitev mira. Če bi Roosevelt predlog odklonil, bi se po mnenju nemških politikov izpostavil nevarnosti, da bi ga smatrali v Ameriki za vojnega hujskača. Taka mirovna ofenziva naj bi imela predvsem namen, da odtuji Zedinjene države od Anglije in Anglijo na ta način izolira.

Možnost ameriškega posredovanja?

London, 26. okt. j. (A. R.). »Daily Telegraph« poroča iz Washingtona, da je na zadnji konferenci tiska predsednik Roosevelt omenil, da je mednarodni položaj tako napet, da ne izključuje potrebe po posredovanju Zedinjenih držav. Poročila ameriških diplomatov iz Evrope, kakor tudi z Daljnega vzhoda kažejo, da se mora trenutni položaj smatrati za zelo resnega.

Priprave za zasedbo francoskih kolonij v Ameriki

Stockholm, 26. okt. i. (STB). Po informacijah iz Washingtona razmotirajo v ameriškem zunanjem ministrstvu načrt o zasedbi francoskih kolonialnih posesti v Caribskem morju. Potreba zasedbe se motivira z načrti o obrambi zapadne zemeljske polkroge. V prvi vrsti bi združene vojaške sile ameriških republik zasedle francoske otoke Martinique in Guadeloupe ter Francosko Guavano. Verjetno pa te, da obdo razen tega vojaške sile Zedinjenih držav zasedle tudi oba mala francoska otočja St Pierre in Miquelon južno od Nove Fundlandije.

De Gaullovo protest

London, 26. okt. s. (Reuter.) Francoski narodni odbor generala de Gaullea je objavil nocoj v Londonu komunike, ki pravi med drugim: »Nemčija hoče prisiliti Francijo k miru, ki bi pomenil ne samo dokončno odstopitev nekaterih delov Francije in kolonij, temveč tudi prepustitev mornariških in letalskih oporišč, ki jih rabi Nemčija za nadaljevanje vojne. Fran-

coski narodni odbor se izreka v naprej proti vsaki teritorialni okrnitvi Francije in bo, karkoli naj se zgodi, nadaljeval borbo ob strani Anglije.«

Brez vojaškega sodelovanja

Washington, 26. oktobra. o. (CBS). Ameriške agencije poročajo iz Vichyja, da je francoska vlada po zaslišanju poročil Petaina in Laval sprejela nemške predloge, ki pa ne vsebujejo vojaškega sodelovanja, kar pomeni, da francoska vojna mornarica ne bo izročena. V splošnem se je Petain odločil za tesno diplomacijo in gospodarsko sodelovanje z Nemčijo.

Sestanka z Italijani še ne bo

Rim, 26. okt. AA. (DNB). Italijanski politični krogi izjavljajo sprčo govorice o novih razgovorih, ki da so že bili ali pa še bodo, da jim o tem ni nič znanega. Ugotavljajo pa, da se Clano in Laval nista sestala in da za sedaj ni pričakovati tega sestanka. Toda navzlic rezerviranosti, ki je čisto naravna ob vojnem času, pa se lahko opozori na dejstvo, da zadnji dogodki pomenijo člen v verigi, ki se je začela z zadnjim razgovorom na Brennerju. Pri presoji sedanjega položaja je treba poudariti dve stališči: 1. celotna politična, diplomatska in vojaška pobuda ostane popolnoma v rokah sili osi. 2. medtem ko se angleški narod vživlja v najbolj fantastične in nasprotujoče si teze in upanja, pa se sili osi posvečata nadaljevanju vojne, ker sta prepričani, da bosta s temi vojnimi operacijami dosegli končno zmago.

Trije predlogi Španiji

London, 26. okt. j. (United Press) V madridskih diplomatskih krogih zatrjujejo, da je kancelar Hitler izročil generalu Francu o priliki sestanka pod Pireneji tri točke obsegujoči predlog o vstopu Španije v vojno na strani Nemčije in Italije. Nevtralni diplomati v Madridu pa menijo, da general Franco na te predloge še ni pristal. Predlogi vsebujejo po informacijah nevtralnimi diplomatov razne mornariške baze in letalska oporišča, ki bi naj jih dala Španija na razpolago državam osi. Poleg tega naj bi Španija dovolila svoboden prehod nemških in italijanskih čet pred Gibraltar.

Plovba po Dunavu

Naloge konference, ki se bo v ponedeljek sestala v Bukarešti — Dosedanji dve dunavski komisiji bosta ukinjeni in postavljena ena sama

Bukarešta, 26. okt. br. (SDA.) V zvezi s konferenco podunavskih držav, ki se bo pričela v ponedeljek v Bukarešti, je bilo danes v Moskvi službeno objavljeno, da sta se Nemčija in Rusija že nekaj časa pogajali o teh vprašanjih. S pristankom italijanske vlade je bilo sklenjeno, da se stara dunavska komisija razpusti ter statut o plovbi na Dunavu razveljavi. Namesto stare mednarodne komisije za plovbo po Dunavu se bo ustanovila nova mešana komisija, v kateri bodo zastopane Nemčija, Rusija, Italija, Jugoslavija, Rumunija, Bolgarija, Slovaška in Madžarska. Napovedana konferenca zastopnikov Nemčije, Italije, Rusije in Rumunije, ki se bo v ponedeljek pričela v Bukarešti, se bo načelno bavila z novim redom na Dunavu. Obenem se bodo sestali tudi strokovnjaki prizadetih držav, ki bodo pripravili nove mednarodne določbe glede plovbe po Dunavu, zlasti pa v spodnjem toku reke od Braile do ustja Dunava.

Moskva, 26. okt. j. (Tass.) O organizaciji dunavske komisije objavljajo z mordašnjega mesta: Na osnovi razgovorov, ki so se zadnji čas vršili med vlado Sovjetske unije ter vlado Nemčije v sporazumu z Italijansko vlado, je bila spoznana nujnost, da se tako mednarodna dunavska komisija, kakor tudi evropska dunavska komisija likvidirata in na njuno mesto postavi združena dunavska komisija, v kateri bodo zastopniki Sovjetske unije, Nemčije, Italije, Rumunije, Bolgarije, Madžarske, Jugoslavije in Slovaške. Naloga združene dunavske komisije bo urečiti vsa vprašanja, tičočna se plovbe v vseh koritih dunavskega veletoka od njegovega izliva pa do Bratislave na Slovaškem.

Na podlagi doseženega sporazuma se bo do 28. oktobra pričeli v Bukarešti razgovori med izvedenci, delegati Sovjetske unije, Nemčije, Rumunije in Italije. Na te konferenci bo najprej uvedeno provizorno mednarodno pravo, ki bo veljalo na tistem delu Dunava, ki je ploven tudi za pomorske ladje, to je od izliva pa do Braile. Sovjetska vlada je pooblastila generalnega tajnika v komisariatu za zunanje zadeve Soboleva, da se kot izvedenec Sovjetske unije udeleži razgovorov v Bukarešti.

★

Nemška in ruska vojaška misija v Sofiji?

London, 26. okt. j. (Reuter.) »Evening Standard« poroča iz Sofije, da je prispela tjakaj nemška vojaška misija, obstoječa iz več sto častnikov in več tisoč nemških vojakov. Neposredno po prihodu nemške

vojaške misije je prispela v bolgarsko prestolnico tudi ruska vojaška misija, ki pa je številčno manjša od nemške. Kot vzrok za prihod ruske vojaške misije v Sofijo se na merodajnem mestu navaja zasedba Bukovine in Besarabije po ruskih četah, kar je povzročilo nekatera vprašanja, ki se morajo še razčistiti. Sovjetski diplomati so ob prihodu ruske vojaške misije izjavili, da si Rusija prizadeva ostati z vsemi državami v dobrih odnosih.

V Besarabiji ni več Nemcev

Galac, 26. oktobra. AA. (DNB). V torek 22. oktobra je šel zadnji prevoz Nemcev iz Besarabije čez most reke Prut, ki je bil za časa preseljevanja Nemcev zveza med Sovjetsko Rusijo in Rumunijo. V sredo 23. oktobra v Besarabiji ni bilo več Nemcev. V kratkem času od 23. septembra pa do 23. oktobra se je izselilo iz Besarabije 88.000 Nemcev.

Iz Rumunije

Bukarešta, 26. okt. AA. (Stefani) Glavni generalni štab je objavil, da bodo 20. novembra pozvani pod zastavo vojaški obvezniki letnika 1920. Zidje ki so oproščeni vojaške službe, se bodo zaradi kontrole morali javiti 1. decembra. Nato jih bodo poslali spet domov.

Bukarešta, 26. okt. AA. (Stefani) Ministrski svet je s posebno uredbo odredil stroge kazni za vse one, ki spekulirajo z življenjskimi potrebščinami.

Bukarešta, 26. okt. AA. (DNB) Pri preiskavi proti generalu Negriju, ki je bil aretiran zaradi širjenja letakov proti dunajski razsodbi, so dognali, da so bili letaki tiskani v angleškem poslanstvu. Že pri preiskavi pri poljskih emigrantih se je pojavil sum, da obstoji tajna angleška tiskarna, ker so našli pri njih obešen material proti Nemčiji, ki je bil tiskan v isti tiskarni.

Nikoli ne odpove — vselej uspe — „Jutrov“ mali oglasi

Danes

469

ponudb in povpraševanj!

Nemška vojna poročila

Razbiti konvoji ob vzhodni angleški obali — Množestveni nočni napadi na angleška mesta — Majhna škoda od angleških letalskih napadov na Nemčijo

Berlin, 26. okt. AA. (DNB) Vrhovno poveljstvo sporoča:

Lahka letala letalskega maršala Kesselinga so napadala britansko prestolnico in pomembne objekte v jugovzhodni Angliji ves večernji dan. Ugotovilo se je, da je nastalo več požarov na progah in v tovarnah vzhodno od Batey-parka pri Londonu.

Na vzhodni obali Anglije je bil izveden napad na dva konvoja, ki sta bila razbita. Ena trgovska ladja je bila zadeta in se je gotovo potopila. Pod zaščito teme se je približal drugi konvoj doverskemu prelivu. Obrežne baterije so z uspehom začele streljati nanj in ga razpršile. Del ladij se je umaknil v dovske pristanišče, katero so prav tako bombardirali nemški daljnostrelni topovi.

Ponoči so težki bombniki v zapovrstnih valovih napadali London, Liverpool, Birmingham in pristanišča naprave na angleški zahodni in južni obali kakor tudi letališča v srednji Angliji. Navajevalo se je miniranje britanskih pristanišč.

Sovražnikova letala so ponoči metala bombe v raznih krajih v rajhu. Skoro vse bombe so padle na odprt teren. Le ena je povzročila ogenj na strehi neke hiše.

Včeraj so naša letala zbila 17 sovražniških lovcev. Devet nemških letal se ni vrnilo domov.

Množestveni napadi

tudi včeraj podnevi

Berlin, 26. okt. br. (DNB) Dnevi se se pričeli novi množestveni letalski napadi na Veliko Britanijo. V treh zaporednih valovih je okrog 500 nemških in italijanskih letal že navsezgodaj navadilo proti Angliji. Letala so predirala zaporo angleškega protiletalskega topništva in deloma napadala London, deloma druge industrijske centre v zapadni in srednji Angliji. Nad Londonom se je pojavilo nad 100 nemških in italijanskih letal, ki so učinkovito bombardirala sovražna vojaška in industrijske objekte. Napad večjeje stila je bil izveden tudi na Škotsko.

Včeraj je neko nemško izvidniško letalo ob angleški obali bombardiralo velik sovražniški konvoj in pri tem poškodovalo neki angleški rušilec. Takoj nato se je letalo spopadlo z angleškimi lovci ter je enega izmed njih sestrelilo.

Sodelovanje italijanskih letalcev

Rim, 26. okt. AA. (DNB) Udeležba italijanskega letalstva v ofenzivi proti Angliji predstavlja glavni predmet komentarjev rimskega tiska, ki v svojih poročilih prinaša podrobnosti o sestavi italijanskega letalskega zbora in poudarja prisrčne tovariške odnose med nemškimi in italijanskimi letalci. Italijanski narod je

ponosen, pravi »Popolo di Roma«, da italijanski letalski zbori sodelujejo v zmagoviti akciji proti Angliji. List pravi, da je to najboljši dokaz, da v tej vojni ne obstoje ločene fronte, temveč skupna nemško-italijanska akcija.

Potopljen angleški rušilec

Berlin, 26. okt. AA. (DNB) Nemška vojna letala so izvedla v zgodnjih jutrnjih urah 25. oktobra nemaden napad na nek angleški rušilec ob vzhodni angleški obali. Takoj po napadu je bilo opaziti na rušilcu požar. Rušilec je takoj potem nehaj streljati in odplul proti obali. Videti je bilo, da se je rušilec potapljaj.

Bombe na Nizozemsko

Amsterdam, 26. okt. AA. (Stefani) Preteklo noč so angleška letala bombardirala Butersbrook in razbila neko tovarno in več stanovanjskih hiš. Bombe so ubile 20 ljudi. Isto noč je bilo na Vilssingen vrzanih 12 bomb, ki so razrušile 10 zgradb, žrtve pa ni bilo.

Tuja letala nad Švedsko

Stockholm, 26. okt. AA. (Stefani) Poveljstvo švedskega protiletalskega topništva je izdalo sporočilo, da je bilo od začetka vojne zbitih ali pa prisiljenih na pristank 40 letal, ki so kršila švedsko nevtralnost.

Cenzura v Ameriki

Washington, 26. okt. AA. (DNB) Vlada je prepovedala objavljati vesti o dobavah vojaških letal Angliji.

Druga gospodarska štiriletk

Berlin, 26. okt. AA. (DNB) Na velikem strankinem zborovanju leta 1936 je vodja rajha sporočil, da se bo nemško gospodarstvo v bodoče razvijalo v okviru štiriletnega načrta. Z ukazom 10. oktobra 1936 je povelj maršal Göring izvedbo tega načrta. Ker je sedaj potekel rok pooblastil, ki jih je Göring dobil, je vodja rajha objavil 12. oktobra 1940 nov ukaz, na podlagi katerega je dobil maršal Göring pooblastilo, da vodi štiriletni načrt tudi za drugo periodo s tem, da ga prilagodi novim vojnim razmeram in potrebam. Prav tako so podaljšana za novo obdobje pooblastila, ki jih je Göring dobil v ta namen. Vodja rajha je pri tej priliki poslal pismo maršalu Göringu v katerem pravi: »Pred 4 leti sem vam povelj nalogo za izvedbo štiriletnega načrta. Ker ste vložili vse svoje sile, da bi čim uspešneje izpeljali ta načrt, vas sedaj pooblašam, da nadaljujete z začetnim delom in da štiriletni načrt prilagodite vojnim potrebam. Vsa pooblastila v ta namen so vam na razpolago.«

letalo ima ograjenih v trupu in krilih 13 strojnih. Udarca ali novih Hurricaneov prekaša udarno moč Spitfireov.

Žrtve v Dovru

London, 26. okt. a. (Reuter) Uradno poročilo, da je bilo ob priliki bombardiranja Dovra in okolice s strani nemškega težkega topništva smrti ranjenih 8 oseb, 4 pa so bile ubite.

Nad Nemčijo

London, 26. okt. a. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja v svojem današnjem komunikatu: V teku obsežnih napadov na Nemčijo so preteklo noč angleška letala bombardirala predvsem dolke in elektrarne v nemških lukah. V Kietu je bila zadeta elektrarna in povzročeni so bili požari v ladjedelnicah. V Hamburgu je bila elektrarna v Neu Hochtzu izpostavljena močnemu bombardiranju. V dokih so bili povzročeni požari in napadene so bile protiletalske baterije. Nadalje so bili povzročeni požari v dokih v Bremenu in Cuxhaven. Pristaniška naprave so bile napadene v Amsterdamu, den Heldenu in Ostend.

Letala obalnega poveljstva so z dobrim uspehom bombardirala ladje v pristanišču v Anversu.

Bencinska skladišča in tovarne goriva so bile bombardirane v Hamburgu, Hannoveru in Reichsholzu. Nadalje so bile bombardirane tovarne vojaškega materiala v raznih industrijskih centrih v Nemčiji. Napadenih je bilo tudi mnogo letališč v ozemlju okupiranem od sovražne vojske.

Ob obali Kanala so bile napadene postojanke težkega topništva pri rti Griz Nez.

Požari v Boulogneu

London, 26. okt. j. (Reuter) V napadih angleških bombnikov na pristanišča ob Rokavskem prelivu je bila najhuje prizadeta francoska luka Boulogne, kjer so izbruhili veliki požari, ki so trajali tudi še danes ves dan. Nadaljnji veliki požari so izbruhili v Vimereuxu. Z angleške kanalske obale je videti tudi orjaške stebre dima, ki se dvigajo na rtiču Griz Nez.

Volilna borba v Ameriki

New York, 26. okt. j. (A. R.) Predsednik Roosevelt bo imel v ponedeljek v New Yorku velik volilni govor. V sredo bo imel Roosevelt volilni govor v Bostonu. Govor bodo prenašale vse ameriške radijske postaje.

Washington, 26. okt. s. (CBS) S svojimi govorom predsednika zveze ameriškega industrijskega delavstva Johna Lewisa, v katerem se je izrazil za podporo Willkieju pri predsedniških volitvah, so se po mnenju poučenih krogov močno ojačali Willkiejevi izglezi na zmago. Organizacija, katere predsednik je Lewis, šteje več milijonov članov. Pričujejojo pa vendar, da bo kljub Lewisovemu stališču še vedno večina delavstva glasovala za Roosevelta. Med drugimi se je strokovna organizacija rudarjev izjavila za Roosevelta. Zanimivo je, da je Lewis plačal znesek 45.000 dolarjev, da so njegov govor smotno prenašale vse ameriške radijske postaje. Lewis je Roosevelta ostro napadel. Očital mu je, da namerava zaplesti Zedinjene države v vojno in da dela proti interesom delavstva. Pri zadnjih predsedniških volitvah je Lewis podpiral Rooseveltovo kandidaturo.

New York, 26. okt. AA. (Reuter) Newyorški list »Fory« je organiziral anketo med svojimi bralci in jim stavlja vprašanje: za koga boste glasovali, ali za Roosevelta ali za Willkieja. 45% se je izjavilo za Roosevelta, 38 pa za Willkieja medtem ko se ostali niso opredelili. Poleg tega je 14% bralcev izjavilo, da so prepričani, da bodo Zedinjene države stopile v vojno. V tem pogledu se je za vstop USA v vojno izjavilo 5% več, kakor pa januarja letos.

sedaj znane šeste nemške baterije v bližini svetilnika. Takoj, ko je bil oddan strel, so nemški bombniki izvedli napad na novo baterijo.

Novi Hurricanei

London, 26. okt. j. (United Press) V angleško protiletalsko obrambo so bila uvrščena lovstva letala Hurricane novega tipa. Ta letala se odlikujejo z dokaj večjo brzino in močnejšim orožjem. Vsako

Angleška vojna poročila

Napadi na London in ostalo Anglijo so se zopet povečali — Angleški bombniki nad nemškimi pristanišči — Bombardirana bencinska skladišča

London, 26. okt. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunikatu:

Sovražni letalski napadi na Anglijo so imeli preteklo noč večji obseg ter so se razprostrli preko širšega ozemlja nego v zadnjem času. Napadi so bili usmerjeni v glavnem na London, na neko mesto v srednji Angliji in na več točk ob vzhodni škotski obali.

V Londonu je bila prizadeta škoda skoro izključno na zasebnih hišah in na cestah. Sovražna letala so vrgla veliko število zažigalnih bomb, toda povzročila so bili samo trije veliki požari.

V vzhodni Škotski je bilo napadenih več manjših obalnih mest. Škoda je bila povzročena na zgradbah in javnih napravah. Letala so s strojnimi obstrlevali tudi več svetilnikov ob obali.

Drugod v Angliji je povzročena škoda le majhna in človeških žrtve malo. Protiletalsko topništvo je bilo povsod v akciji in je verjetno, da je bilo več sovražnih letal poškodovanih.

Naknadni podatki kažejo, da sta bili včeraj sestreljeni nad Anglijo še dva nemška letala, tako da je izgubil včeraj sovražnik skupno 14 aparatov. 10 angleških lovskih letal je bilo včeraj izgubljenih, vendar se je 7 pilotov rešilo.

Včeraj šest napadov na London

London, 26. okt. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja, da so danes sovražna letala šestkrat skušala napasti London v skupinah po 20 lovskega letal in lovskih bombnikov. Samo eno ali dve letali pa sta prodrla do Londona in vrgli manjše število bomb.

London, 26. okt. s. (CRS) Nemški lovski bombniki so danes ponovno izvedli izločene napade na London. Zlasti popoldne so bile ponovno vržene bombe na razne dele mesta. Pri tem je bilo poškodovanih več trgovin. Ko je bomba razdejala neko veliko trgovino, je bilo ubitih 6 oseb.

Nocoj so sovražna letala napadla London, srednje in severozapadno Anglijo ter južnozpadno Škotsko.

Obstreljevan nemški konvoj

London, 26. oktobra. AA. (Reuter) Včeraj popoldne so britanski daljnostrelni topovi začeli obstreljevati z obale nek nemški konvoj v Rokavskem prelivu. Gost dim ni dal, da bi se ugotovilo, ali smo katero sovražno ladjo zadeli ali ne. Tudi nemški daljnostrelni topovi so obstreljevali neki britanski konvoj. Včeraj so britanska letala več kot eno uro bombardirala francoske obale pri Calaisu in Boulognu, da zavarujejo prehod britanskih konvojev skozi preliv.

Nova nemška baterija ob Kanalu

London, 26. okt. s. (Reuter) Z neke nove baterije nemških težkih topov je bil danes popoldne oddan preko Kanala en strel. Ugotovljeno je bilo, da stoji nova baterija pri rti Griz Nez, zapadno od do-

Vojna v Afriki

Obstreljevanje italijanskih postojank po angleški mornarici — Obojestranski zračni napadi

Rim, 26. okt. br. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske poroča: V Severni Afriki so naša letala bombardirala železniške naprave v Marsa Matruh, Fuki in el Dabatu. Povzročila so večjo škodo, ki jo je bilo opaziti še na večjo daljavo, in več požarov.

Sovražne vojne ladje so ponoči obstreljevale naše postojanke pri Maktili zapadno od Sidi el Baranija. Škode ni bilo. Sovražna letala so bombardirala »obruk. Povzročila so neznatno gmočno škodo. Človeških žrtve ni bilo. Naši lovci so sestrelili eno letalo tipa »Blenheim«. Verjetno sta bili sestreljeni še nadaljnji dve letali, izmed katerih je bilo eno zadeto od topništva naše vojne mornarice. V vzhodni Afriki so italijanska letala bombardirala sovražna letališča v Malindi in ob obali Kenije. Sovražna letala pa so napadla Guro, kjer sta bila ranjena dva dubata. Asab, kjer je bila škoda neznatna, in Dekamere, kjer sploh ni bilo ne škoda ne žrtve.

Poveljnik rušilca »Nullo« korvetni kapitan Konstantin Borsini se je sam potopil s svojo ladjo, čim mu je uspelo spraviti z ladje v čolne skoraj vso posadko.

Angleško poročilo

Kairo, 26. oktobra. AA. (Reuter) Vrhovno poveljstvo poroča, da se britanska letala bombardirala v teku včerajšnjega dne sovražnikove vojaške objekte pri Guri, Asmar, Asosi, Alomati, Kasali, Bengasiju in Berki. Vsa britanska letala so se vrnila v svoja oporišča.

Kairo, 26. okt. s. (Reuter) Nocojšnje poročilo poveljstva angleške vojske na Bliznjem vzhodu javlja: Ničesar važnega ni poročati.

Strateške gradnje v Egiptu

Kairo, 26. oktobra. s. (Reuter) Kakor javlja uradno poročilo sta se angleška in egiptska vlada v smislu angleško-egiptsko zvezne pogodbe sporazumeli glede gradnje strateških mostov in cest, vojašnic ter naprav za obalno obrambo v Egiptu. Stroške za gradnjo v znesku 2 milijonov funtov bo nosila angleška vlada, za izvršitev

del pa bo poskrbela egiptska vlada, ki noli tudi odgovornost za popravila dela na vseh objektnih ter za popravila na angleških vojaških taboriščih in tudi na angleških letališčih.

Netočna angleška vest

Bern, 26. oktobra. AA. (Stefani) »Corriere del Ticino« objavlja sledeče: Eden naših urednikov, ki je včeraj obiskal obično Sesto San Giovanni pri Milanu, lahko zanika trditve zadnjega britanskega sporočila, da so bile tovarne v tem kraju bombardirane. Na mesto San Giovanni ni padla nobena bomba, niti ni porušena niti ena sama opaka.

Italijansko mnenje o Edenovem potovanju

Rim, 26. okt. AA. (Stefani) Revija »Relazioni Internazionali« piše o potovanju Edena po vzhodnem delu Sredozemskega morja med drugim: To potovanje se je končalo s popolnim porazom in sicer zaradi številnih razlogov. Predvsem ohranila Egipt stališče čakanja. Egipt še ne ve, ali je v njegovo korist, da se popolnoma odkrito odloči za Anglijo. Obisk Edena niti najmanj ni poljsnil vedenja egiptске vlade. Še manj pa sprlo obljubo Edena. Usoda Anglije se bo odločila na bojnem polju. Italijanske čete bodo začele v danem trenutku z ofenzivo, katere ne bo lahko ustaviti. Možnost za rešitev Egipta leži v Egiptu samem, kakor pred 2000 leti, ko je Egipt svojo usodo prepustil zmagovalnemu orožju Rima.

Članek govori nato o položaju Palestine in ugotavlja, da je položaj te države precej zapleten zaradi naproti, ki obstoje v sami angleški vladi, kar se tiče izvedbe Zidom ali Arabcem prijazne politike v Palestini. List ugotavlja, da Eden vsekakor ne bo mogel poravnati teh naproti in razčistiti položaja v Palestini. List poudarja tudi veliko nezadovolstvo v Indiji proti britanskemu imperiju in na koncu pravi: Ko se bo Eden vrnil v London, ne bo mogel poročati niti o brezpogojni vdanosti Egipta, niti o priatelstvu arabskega sveta do britanskega imperija.

Mladi kralj v žiči

Novo dvodnevno naučno potovanje Nj. Vel. kralja Petra in Nj. Vis. kneza Aleksandra

Beograd, 26. oktobra. ap. V vrsti svojih študijskih potovanj po državi je Nj. Vel. kralj Peter II. obiskal pred dvema dnevnoma Kraljevo in okolico, na povratku pa tudi Kragujevac. V četrtek ob 9. dopoldne je v družbi kneza Aleksandra in v spremstvu svoje suite odpotoval z dvornim vlakom s topičerske postaje proti Kraljevu, kamor je prispel ob 13. S knezom Aleksandrom se je odpravil v letalski zavod, kjer ju je sprejel upravnik zavoda, letalski polkovnik Filipović ter jima razkazal zavodove naprave, ki sta si jih ogledala z velikim zanimanjem. Medtem se je po mestu razvedelo za kraljev prihod in ljudje so v kratkem času napolnili vse ulice. Z radostjo so navdušeno pozdravljali mladega kralja, ki je sam vodil svoj mali sportni avto. Voz je bil kmalu ves zasut s cvetjem. Zelo dobro razpoložen je kralj prisrčno odzdravljaj na tople pozdrave množic.

Cez most na Ibru sta kralj in knezevit krenila po poti, ki vodi k Maturški banji. Spotoma sta se ustavila pri sloviti stari zadužbini Žiči, kjer se je bila zbrala množica ljudstva iz okolice ter ju prisrčno pozdravljala. V samostanu je Nj. Vel. kralja sprejel in pozdravil vladika Nikolaj z vsemi svečenihi in menihi. Vladika je opravil najprej kratko službo božjo za dolgo življenje in srečo mladega kralja, nato pa je bil pozdravljen s toplim nagovorom. Ob njegovem tolmačenju sta si kralj in knez pietetno in pozorno ogledala grob Stefana Prvočenčana, samostansko zakladnico in druge znamenitosti. Pri izhodu so kralja čakali kmetje iz okolice, s katerimi se je mladi kralj prisrčno pozdravil.

V Maturški banji so prebivalci sprejeli draga gosta s pravo točo cvetja. Upravnik topiče Božić je Nj. Vel. kralju in knezu Aleksandru razkazal kopalnice, naprave teh znamenitih žvepljenih toplic, nakar sta visoka gosta nadaljevala pot v Vrnjačko banjo, kjer ju je prav tako toplo pozdravilo tamkajšnje prebivalstvo.

Okrog 17. sta se kralj in knez vrnili v Kraljevo, kjer sta ostala čez večer in sta prenočila v dvornem vlak. Naslednje jutro sta se zgodaj z avtomobilom krenila v Kragujevac ter obiskala vojaško tehnični zavod in vojaško obrtno šolo. Nj. Vel. kralja je tam čakal vojni minister armijske general Milan Nedić z upravnikom zavoda divizijskim generalom Zlatanovićem, poveljnikom šumadijske divizijske oblasti, generalom Stajićem, načelnikom topniško-tehničnega oddelka vojnega ministrstva generalom Lukićem in ostalimi višjimi oficirji. Z znanim zanimanjem, ki ga mladi kralj kaže za tehnične izume, si je ogledal vse naprave zavoda in z veliko pozornostjo poslušal strokovne razlage šefov posameznih oddelkov in ostalih strokovnjakov. Prav tako sta si ogledala strokovno šolo tehničnega zavoda, kjer se mladi dečki s solidno vzgojo pripravljajo za položaje strokovnih mojstrov v tem zavodu.

Po daljšem obisku v zavodu in šoli sta Nj. Vel. kralj in Nj. Vis. knez Aleksander s spremstvom odpotovala skozi Kragujevac, kjer so ju meštani navdušeno pozdravljali in preko Oplenca v Beograd, kamor sta prispela v petek popoldne okrog 16. ure.

Rusi in Japonci

Tokio, 26. okt. br. (Domej) Kakor znano, je imel novi japonski veleposlanik v Moskvi polkovnik Tatekava včeraj svoj prvi sestanek s predsednikom sveta komisarijev in komisarjem za zunanje zadeve Molotovom. Veleposlanik je bil v Kremlju prisrčno sprejet. To smatrajo v tukajšnjih političnih krogih za prvo znamenje, da se bodo odnosi med obema državama v kratkem znatno zboljšali. Poputirjem ali v terek bo Tatekava sprejel Stalin. Ob tej priliki mu bo novi veleposlanik izročil svoja akreditirna pisma.

Tokio, 26. okt. AA. (DNB) O priliki odhoda novega japonskega veleposlanika Tatekave v Moskvo se japonski tisk obširno bavi z japonsko-sovjetskimi odnosi. »Tokio Šimbun« pravi, da bi bilo prezgodaj govoriti o sklenitvi japonsko-sovjetskega sporazuma. Prijateljski sprejem, na katerega je naletel Tatekava v Moskvi, pa je znak, da obstoji obojestranska želja za zboljšanje odnosov med obema državama. Japonska bo storila odločne korake in razvila vse svoje sile, da bi prišlo do zblizanja med Sovjetsko Rusijo in Japonijo.

Povišanje uradniških plač v Bolgariji

Sofija, 26. oktobra. AA. (BTA) Ministrski svet je na nocojšnji seji sprejel sklep, da se z ozirom na draginjo povečajo s 1. januarjem 1941 plače državnim uradnikom, pokojnine in invalidnim. Državnim uradnikom s mesečno plačo do 2000 levov, se bo ta plača povečala za 15%, s plačo do 3.000 levov za 12%, uradnikom s plačo do 5.000 levov za 10%, uradnikom s plačo do 8.000 levov za 7% in končno državnim uradnikom, ki imajo mesečne plače nad 10.000 levov za 5%. Upokojencem s mesečno plačo 3000 levov se bo pokojnina zvišala za 10%, onim z nad 3000 levov pa za 5%. Invalidi z invalidnino do 2000 levov na mesec bodo prejeli za 20% višjo invalidnino, oni pa, ki njihova invalidnina dozdaj znaša nad 2000 levov, pa bodo prejeli z novim letom 10% več. Razen tega bodo državni uradniki prejeli tudi draginjsko doklado za vsakega otroka do 21. leta starosti po 100 levov na mesec. Če sta mož in žena v državni službi, bo to draginjsko doklado prejel samo eden od njiju.

V Šanghaju zmrznilo 74 ljudi

Šanghaj, 26. okt. AA. (Domej) Zjutraj so na šanghajskih ulicah našli 74 zmrznjenih ljudi, med njimi tudi osem otrok. To je tragična posledica nepričakanega strahovitega mraza, ki je nenadoma zavladal v Šanghaju.

Najsevernejši rudnik

Moskva, 26. oktobra. AA. (DNB) Po poročilu »Murmanske pravde« so na Spitzbergih začeli z delom v novem premogovniku, ki leži na 78. stopinji in 42. minuti severne širine ter 16. stopnji 20 minut vzhodne dolžine.

Pomočnik našega notranjega ministra v Berlinu

Berlin, 26. okt. AA. (DNB) »Voelkischer Beobachter« objavlja članek o obiskih pri nemški policiji in pravi, da se že več dni mudi v Berlinu pomočnik jugoslovenskega notranjega ministra Simonović v spremstvu svetnika Ilija Nikolića. List pravi, da je Simonović obiskal razne ustanove nemške policije in da je bil v petek sprejet pri šefu SS čet in šefu nemške policije Himmlerju.

Razpisana mesta profesorjev glasbe

Beograd, 26. okt. p. Rektorat Glasbene akademije v Ljubljani je razpisal na osnovi 3. odstavka čl. 43 v zvezi s čl. 42 uredbe o umetniških šolah natečaj za več profesorjskih in suplentskih mest na Glasbeni srednji šoli v Ljubljani, in sicer: po eno mesto za solopetje, teorijo, intonacijo in klavir, orkester, zborni klavir, orgle in klavir, violino ter tri mesta za klavir. Kakšna kvalifikacija se zahteva za ta mesta, je razvidno iz 3., 4. in 5. odst. čl. 42 o umetniških šolah. Mesta so razpisane takole: 2 suplentski mesti v 8., eno profesorjsko mesto v 8., 4 profesorjska mesta v 8. in eno profesorjsko mesto v 4-1 položajni skupini. Prosnje je treba vložiti do 15. novembra pri rektoratu Glasbene akademije v Ljubljani.

Svečanosti v Južni Srbiji

Skoplje, 26. okt. p. Tu je bila danes svečano proslavljena obletnica osvoboditve Južne Srbije s celo vrsto lepih svečanosti, ki so jim prisostvovali deloma tudi zastopniki Nj. Vel. kralja diviz. general Dimitrije Djukić, patriarh dr. Gavril, ban Rafajlović, poveljnik armije general Brašić ter mnogo drugih uglednih osebnosti. Svečanosti so se pričele s službo božjo v saborni cerkvi, ki jo je daroval patriarh. Nato je bil otvoren novi most čez Vardar. Pred spomenikom kralja Petra Osvoboditelja in kralja Aleksandra Zedinitelja so nato položili krasne vence. Ob 10.15 je bila svečana seja mestnega sveta. 21. pešpolk je danes proslavil svojo krstno slavo. Galiski oddelki so danes otvorili svoj novi dom. Popoldne je bila svečano otvorena razstava del južnosrbskih slikarjev. Zvečer pa je bila slavnostna predstava v tukajšnjem gledališču.

Premeščeni učitelji

Beograd, 26. okt. p. V učiteljski službi so bili premeščeni Alojzija Jeglič iz Dražgoš v Seia, Adalbert Božić iz Rače v Kozje, France Burdian iz Šostanja v Kočevsko Reko, Marija Golija iz Dravograda v Cerneče, Feliks Gregel od Sv. Rupera na Jurančič iz Selc v Veliko dolino, Amala Jurančič iz Leic v Veliko dolino, Amalija Kokot iz Sevnice v Zetale, Jelica Leban iz Žužemberka v Loko pri Zussmu, Franjica Novak od Sv. Jurja ob juž. žel. v Kozje, Erna Pevnik iz Mozirja v Bočno, Bogomira Škerl iz Zagradca na Beke Vode, Stanislav Šuler iz Dobropejca v Zagradec, Stanislav Zagar iz Dobruve v Podlomek, Ida Nikolić iz Globokoga v Stoperče, Marija Paternoster iz Vavte vnsi v Adlešić, Šrečko Vutković iz Sevnice v Pišce, Stefanija Bojce iz Petrovč v Sevnico, Šrečko Pečar iz Petrovč v Škocijan, Danica Krašovec iz Toplice v Dobrevec, Vinko in Franja Košmerlj iz Zagorja na Sinji vrh, Franja Šturm iz Slivnice v Tinje, Oton Škender iz Koroske Beke v Sv. Bolfenku, Ana Škender z Jesenic k Sv. Bolfenku, Jožef in Angela Serajnik v Dova v Cremenšce in Jožeta Zlebnik iz Podzemlja v Kai.

Draginjske doklade zagrebškim mestnim uslužbenecem

Zagreb, 26. okt. a. Na nocojšnji seji zagrebškega mestnega sveta so bile odobrene draginjske doklade uslužbenecem mestne občine in mestnih podjetij. Uradniki, ki imajo do 1.500 din plače na mesec, bodo dobivali oženjeni 300 din draginjske doklade, neoženjeni pa 150 din. Pri plačah od 1.500 do 2.500 din bo draginjska doklada za oženjene 200 din, za neoženjene 100 din, pri plačah od 2.500 do 5.000 din pa za oženjene 150 din in za neoženjene 100 din. Mestni uradniki, ki imajo nad 5.000 din plače na mesec, ne bodo dobivali draginjskih doklad. Razen tega bodo mestni namestniki prejeli na račun enkratne zimske pomoči za vsakega otroka po 150 din. Nove draginjske doklade se bodo pričele izplačevati s 1. novembrom.

Mestni delavci bodo prejeli po 300 din draginjske doklade na mesec, na račun enkratne zims

Naši kraji in ljudje

Ljubljanska gluho-nemnica bo povečana Prisrčna proslava 40letnice zavodovega obstoja — Lepa razstava izdelkov gluho-nemnih

Ljubljana, 26. oktobra. Ljubljanska gluho-nemnica slavi 40letnico svojega obstoja. Pomemben praznik je zbral danes ob 10. uri v zavodu številne predstavnike javnega življenja, med njimi g. ban. Pročelje zavoda je bilo okrašeno z zastavami in z orjaško številko 40. Učiteljski zbor z ravnateljem g. Mirkom Dermeljem je sprejel goste, ki so jih vodili skozi spalnice učencev. Savnost se je vršila v telovadnici, ki je bila tudi primerno dekorirana. Poleg slike Nj. Vel. kralja je bila tudi slika ustanovitveja Holzapfa Ignaca, ki jo je izdelal član domačega učiteljskega zbora Ivo Erbežnik. Vsa proslava je pokazala, kako se učiteljski zbor s požrtvovalno nesebičnostjo trudi za olajšanje gorja najbednejše mladine. Otroci prihajajo v zavod kot nebojčeni, zapuščajo zavod kot dostojni člani človeške družbe. Ganih je bil pogled na dve skupini gluho-nemnih, ki sta se razvrstili okrog ravnateljeve mize. Na eni strani so bili malčki iz prvega razreda, ki so držali v rokah razkošne kite cvetja in jih poklonili potem vidnejšim predstavnikom in njihovim sorogam. Njim ob strani so stali naši znani mojstri in obrtniki, ki so vstopili v ljubljansko gluho-nemnico ob njeni ustanovitvi leta 1900. In so se usposobili za prvovrstne mojstre in so danes graverji, krojači in drugi priznani in upoštevani strokovnjaki v najrazvostnejših poklicih. Zavod je doslej dokončalo 538 gojencev, in sicer 308 fantov in 230 deklet, kar znese približno 16 do 17 na vsako šolsko leto. Današnji praznik je bil pomemben dan za zdajšnje in nekdajšnje učence. Pa tudi za prihodno generacijo, saj bo zavod v kratkem razširjen. Pristojni činitelji so no nalogu g. bana ne izdelali potrebne načrte in banka uprava je dodelila v ta namen dva milijona dinarjev. Razširjena gluho-nemnica bo utrnila mnogo solzo v onih družinah, ki jim je usoda naklonila gluho-nemnega potomca.

Slovesnost je otvoril ravnatelj g. Dermelj in s proslavo so bile odposlane vdanosti brozavki Nj. Vel. kralju Petru II. in knezu namestniku Pavlu in pozdravna ministru za prosveto. V otvoritvenem govoru je ravnatelj g. Dermelj poudaril, da kulturno stopnjo pri posameznih narodih ne ocenjujemo samo po njihovi izobrazbi.

Črni osemdesetletnik

Jutri bo praznoval 80-letnico v Hrastju-Moti po vsem Murskem polju poznani inšpektor finančne kontrole v pokolu g. Franc Menhart, sin Slovenskih gorci iz Sv. Jurija ob Pesnici. Se vedno je črni in duševno prožen, kakor mladenič 45 let je vzorno izvrševal svojo odgovorno službo. Jugoslovanskega prepričanja n. niti v najhujših časih zatajil služboval je v St. Konjicah, Hrastju-Moti, Brezicah v Mariboru in v Gornji Radgani, kjer se ga še danes povsod spominjajo. V preverjeni dobi

je izvršil veliko delo v takratnih neurejenih razmerah na meji v Gornji Radgani. Ob svojemčasnem napadu na Gornjo Radgano so bili njegovi sinovi v prvih vrstah, ko so se borili za svobodo slovenske zemlje. V njegovi nacionalni hiši so našli takrat zavetje in gostoljubnost mnogi naši slovenski, hrvaški in srbski fantje. V je-klene in neomahljive zavedne značaje sta s svojo družico Franciško s katero bosta obhajala v tem letu tudi stoto poroko, vzgojila svojih 13 otrok, ki imajo danes v javnosti ugledne položaje. Zvestemu narodu Jutra k lepemu prazniku iskreno čestitamo!

kniževnosti in umetninah, temveč tudi po socialnih ustanovah, ki so v prvi vrsti merilo srčnega čuta vsakega naroda. V vrsto takih kulturnosocialnih ustanov spada tudi ljubljanska gluho-nemnica. Ustanovljena je bila po pariškem zaledu. Prvi slični zavod so zgradili Francozi leta 1770. Čeprav smo Slovenci majhen narod, se je pri nas že razmeroma zgodaj začelo zbrati zanimanje za pouk gluho-nemnih. Prvi denar za tak zavod so začeli zbirati naši predniki leta 1830. 10 let kasneje so dobili prvo gluho-nemnico v Gorici. Ljubljanska je prišla za njo dokaj kasno, leta 1900.

Ljubljanska gluho-nemnica ima za nas Slovence velik pomen, saj se gojenci izobrazujejo v njej v slovenskem jeziku in se s tem omogočeno gojencem, da se spoznavajo s starši in s svojo okolico. Edino mati gluho-nemnega otroka lahko tolmači, kaj je pridobil njen otrok, ki ga je izobrazila gluho-nemnica. Z ustanovitvijo ljubljanske gluho-nemnice je minila doba odtujevanja slovenskih otrok po tujih takih zavodih. Na tem zavodu lajšajo gorje tudi našim materam, saj im boljše tolažbe nihče ne more dati.

Pridobivanje življenjske izobrazbe so omogočili gojencem v ljubljanski gluho-nemnici dobrotniki, ki so naklonili za zgradbo zavoda visoke zneske. Govornik je navedel nekaj oseb, ki so se izkazale darežljivosti in jim gre zato globoka hvalež-

nost, in sicer stolnega kantarja in preleta Schmidta Frančiška, Jožeta Skuška, kaplana v Železnikih, stolnika Jelovška Benjamina iz Novega mesta, ljubljanskega škofa Wolfa in druge ter največjega dobrotnika ljubljanske gluho-nemnice ribniškega dekana Ignaca Holzapfa. Čezar spomin slavi ljubljanski gluho-nemni zavod vsako leto 21. januarja, na dan njegove smrti. Temelje pouka na zavodu pa sta dala pokojna ravnateljica Primožič Stefan in Pianecki Anton.

Ko je bil počaščen spomin rajnikih dobrotnikov in je ravnatelj zaključil svojo besedo, so čestitali naši gluho-nemnici k pomembnemu jubileju in delu ban dr. Natlačen, škof dr. Rožman, ravnatelj g. Matič iz Jagodine in drugi.

Pod zaključenihih oficialnostih so si gostje pod vodstvom učiteljskega zbora ogledali obilno razstavo risarskih, ročnih, šiviljskih, spisnih in drugih izdelkov. Razstava je nameščena v prvem nadstropju in ima tudi širša javnost priliko, da si jo ogleda še v teku današnje nedelje. Razstava dokazuje, da je gluho-nemna mladina enako vredna po izdelkih ostalim normalnim otrokom. Zlasti se odlikuje razstava po risarskih izdelkih. Omenjamo naj le maleza umetnika iz drugega razreda Mavrica. Za svoj jubilej je izdala gluho-nemnica lepo knjigo z naslovom »Štirideset let gluho-nemnice«, ki sta jo uredila zavodova učiteljica g. Rudolf Dostal in Drago Supančič. Knjiga je obilno ilustrirana in kaže vso pot, ki jo je zavod prehodil doslej. Zavodu in učiteljskemu zboru gredo iskrene čestitke in prisrčna zahvala zlasti onih staršev, ki jim vzgajajo gluho-nemno mladino.

Smrtna nesreča slovečega alpinista

V Val Gardeni je strmoglavil Emilio Comici, ki je izvršil že 61 prvenstvenih plezalnih smeri

V južnotiroolskih Dolomitih se je v Val Gardeni blizu Selve dne 19. t. m. smrtno ponesrečil sloviti alpinist Emilio Comici. V družbi štirih tovarišev se je vračal s ture, pri spustu pa je vrv, na kateri so bili zavarovani, prišla med dve skali in se zataknila. Da bi hitreje prišel do tovarišev, se je odvezal z vrvi in hotel prosto splezati navzdol. Pri tem pa se mu je iztrgal oprimek, omahnil in je strmoglavil v globino, kjer je obležal mrtve.

Emilio Comici se je rodil leta 1901. v Trstu in je bil najbolj viden predstavnik moderne alpinistike. V zadnjem desetletju je izvršil nekaj takih vzponov, da se je z njimi uvrstil v najožji krog evropskih in svetovnih plezalcev, tako n. pr. severno steno Velike Zinne, direktno smer v severni steni Civette in druge. Skupno je izvršil 63 prvenstvenih plezalnih smeri. Poleg vseh najtežjih dolomitskih tur je napravil mnogo vzponov tudi drugod: v Švici, Španiji, Grčiji, udeležil se je tudi Escherjeve ekspedicije v gore Gornjega Egipta in Sinaja. Poleg vsega tega je po-

rabil vsako priliko, da je prihitel v naše planine, kjer je preplezal mnogo težkih sten in izvršil poleg drugih tudi prvenstveni vzpon po severnovzhodnem razu Jalovca.

Poslednja leta mu je bila kot najboljšemu italijanskemu plezalcu poverjena vzgoja mladih alpinistov v narodni plezalni šoli, ki jo je vodil najprej v Misurini, nato pa v Selvi. Tu je užival velik ugled tudi med prebivalstvom, saj je komaj pred tremi meseci bil postavljen za župana.

Pri vseh teh svojih edinstvenih uspehih in sposobnostih, za katere je žel ponovna odklona in priznanja, je ovel skromen planinec, ki ni nikdar silil v ospredje. Ostal je do konca vzoren do skrajnosti požrtvovalen in zvest tovariš.

Njegova smrt je težko odjeknila v vrstah alpinistov, tudi naših, med katerimi je imel mnogo iskrenih občudovalcev. Naj v miru počiva v objemu planin, katerim je posvetil svoje življenje. polno znanosti in hrepnenja!

Joža Lipovec

Cirilmetodarji pridno na delu Lep delovni načrt šentpeterske podružnice

Ljubljana, 26. oktobra. Moška in ženska podružnica CMD Ljubljana-Šentpeter hoče seveda tudi letos pokazati z marljivim delom, da želi biti med najmarljivšimi podružnicami CMD. O tem je zlasti lepo pričala nedavna seja, na kateri je bilo sklenjeno naslednje: na dan letošnje narodne zbirke dne 10. novembra bodo pobirali prispevke vsi odborniki in odbornice obeh šentpeterskih podružnic. Do nabiranja dne bodo odborniki in člani propagirali narodno zbirko v najširšem krogu svojih znancev in skupnosti čim bolj dvigniti moralno plat narodne zbirke. Akcija mora zajeti vse stanove in sloje, zato je potrebna od strani podružnice čim močnejša organizacija. Vse odbornice in odborniki morajo ta čas do dneva narodne zbirke posebno zvesto služiti namenom CMD.

Dne 9. novembra priredijo šentpeterski tradicionalni Martinov večer pri Banku, kar bo uvod v nabiralno akcijo. Vstopnine ne bo, seveda pa bo izbran za ta večer zelo pester spored. Prav tako priredi podružnica svoj drugi družabni večer dne 4. januarja 1941. Na tem večeru bodo obujali spomin na ustanovitelja CMD in dolgoletnega prvostopnika msgr. Toma Zupana. Možje, kakršen je bil Tomo Zupan, ne smejo nikoli biti pozabljeni. Za ta večer je na sporedu tudi lepa slovenska pesem. Podrobnejši spored bo seveda pravčasno še objavljen. Vsi sklepi so bili soglasni in bodo v lepem soglasju gotovo tudi spretno izvršeni.

Kar je šentpeterska CMD letos priredila izletov, so se vsi prav kar obnesli. Posebno uspel pa je bil družabni izlet prejšnjo nedeljo v Laško. Razpoloženje je bilo kljub čemernemu vremenu zelo prijetno. Izletniki so izkoristili nedeljo za kopanje v zdravilišču, za ogled muzeja, čudodelnega studenca, starega gradu, starinske cerkve in drugih zanimivosti. Skupno kosilo je bilo v hotelu »Savinjske«. Popoldne pa so si ogledali pivovarno. Zastopnika tovarne gg. Kokolj in Kopač sta vodila vsak svojo skupino in sta spretno izkoristila čas, da sta lahko prav vse razkazala. Zato sta pa tudi žela polno zahvalo. Izletniki so mnogo pridobili, ko so spoznali mlade domačega podjetja. Sledila je pogostitev s prvovrstnim laškim pivom. Posebna zahvala je bila sporočena gg. predsedniku Majcnu in vsemu upravnemu odboru, ki je omogočil ogled in pogostitev. Poleg vodje izleta je izpodbudo sprejela gospa Minka Kroftova, g. Švajcar pa je zbral za družbo 380 din. Vrstile so se lepe pesmi, harmonika je povabila vso družbo v kolo. Taki izleti so neč zelo zaželeni in naj šentpeterska CMD le še poskrbi zanje.

Bratom in sestram na meji — pomoč!
DESETI NOVEMBER
dan narodne zbirke CMD

Tragedija mladega glasbenika

Mladi Anton Korošec se je obupno boril in omagal

Kdo se ne spominja našega Tončka? Približno pred 14 leti sem ga spoznal v Delavskem domu na Turjaškem trgu, kjer je imela delavska godba »Zarja« svoje prostore. Komaj 14-letnik je prišel iz svojega rodnega kraja, iz Cerkev na Gorenjskem in že je sodeloval pri godbi. Tih, ponižen, tak je bil, da si ga komaj opazil. Koliko truda, koliko volje si je prizadejal ta sin pomske Gorenjske! Skromen, skrajno stroga, od vseh zapuščen se je tolkel skozi življenje.

Učil in izučil se je strojno-ključavničarske obrti, a glasba mu je bila nad vse. Toliko je stremel po napredku, da je kljub svojim preskromnim razmeram študiral na ljubljanskem konservatoriju. Bil je najpridnejši med pridnimi, odličnjak-poznavist. Nikjer ga ni manjkalo. Pri orkestru, jazzu in pri godbi na pihala — vedno reden in točen. Učil je pevski zbor, godbo na pihala delavskega društva v Dobrujah in godbo ljubljanskih poštarjev. Kako mu je bilo hudo, ko je moral zaradi bolezni opustiti poznavno. A ni odnehal. Začel je znova — učil se je klavir, harmoniko in še kaj. Splet je odlično napredoval, kakor v vsaki reči, katero je začel. Je tudi komponiral. Napravil je nekaj skladb za klavir ter nekaj koračnic in priredb za

godbo na pihala. Ni veliko, toda dosti, da je izpričal svoj talent v glasbi. Imel je vse zmožnosti, da bi se v njej razvil do zavidanja vredne višine.

Vse to pa je bil prevelik napor za tako mladega človeka, ki je živel v neverjetno slabih gmočnih razmerah. Polotila se ga je zavratna bolezen, tista, ki je uničila že toliko naših najboljših.

Ali res ni pomoči takim? Kje tiči vzrok, da ni razumevanja za tiste, ki se posvetijo takim instrumentom? Kje jim je moralna in gmočna podpora? Ne spominjam se in tudi ne poznam nikogar, ki bi se resno posvetil takim napornim instrumentom, ako si lahko nudi vse, kar potrebuje za življenje. Samo revež misli, da bo s tem prišel do boljše kruha, pa se bridko moti. Največkrat konča sredi poti ali pa se znajde v grobu, kjer lahko igra Večnemu! Kje so vsi tisti instrumentalisti, ki so študirali zadnjih 20 let? So prišli do kruha v glasbi? Prav redki! Drugi so pa tu in tam, samo na tistih mestih ne, na katerih bi morali biti.

Koliko upov, koliko načrtov je imel Tone! Koliko nalog se neizpolnjenih! Človeka je bolelo srce, ko je videl to mlado življenje, kako krčevito je navezano na svet

zaradi idealov in načrtov, ki si jih je bil zastavil. Glasba mu je bila vse. Po cele ure in dneve sva govorila o njej in le takrat se je razvil skromni, tihi Tonček. Toda v knjigi usode je bil že zapisan. Hudo mi je bilo. Slutil sem... ko bo listje odpadlo... Nič ne maraj Tonček, rešen si! Počivaj v miru!

Tvoji znanci se Te bodo vedno spominjali. Postavim Ti pomnik, da ne boš pozabljen!

ALKA

Jerebji lov gre h kraju

Trije jerebi ustreljeni v pol ure — Jereb ustreljen izpred hišnih vrat

Radovljica, 26. oktobra. Čeprav je bila letošnja jerebja sezija, ko je bilo dolgo brez alane, zelo dolga, jerebarji niso zadovoljni. Jerebji lov, ki se izvaja s klicanjem naših malih petelinčkov, zavisi popolnoma od vremenskih prilik. Pri jerebju lovu se pač ne da prav nič prisiliti. Ker pa je še vedno polno neznanek, kakšno vreme naredi jereba voljnega, da posluša in odgovarja na zapeljivi jerebji klic, jerebarji večkrat za kramlji poskušajo srečo. Včasih uganemo, če se ravnamo po razpoloženju domačih kokoši. Kadar so naše putke živahne in petelini veselo pojo, še posebej, če so domači petelini razpoloženi za boj, takrat so navadno živahni in bojevitji tudi jerebi in radi prihajajo na klic. Če so domače kokoši čemerne in si snažijo perje, je najbolje, da ostane jerebar kar doma. Lahko je jasno, megleno ali deževno in jerebi gredo prav dobro ali prav slabo. Jerebje razpoloženo zavisti od zračnega tlaka in vetra, posebno tistega, ki gospodari v višavah. Ugodno je navadno, če premikata oblake burja in sever, neugoden je veter od zapada. Jug navadno ni dober, toda zgodilo se je že, da so tudi pri močnem jugu jerebi veselo peli.

Jerebja sezona se prične okoli Velikega šmarna, ko postanejo mladiči godni in se pričnejo deliti jerebje tropice. Traja do srede oktobra. Letos, ko se bo zavlekla do konca oktobra, po večini gospodarita zapadnik in jug. Le redke dni sta se za nekaj ur uveljavila burja in sever. Prav zaradi tega so se jerebi kaj slabo odzivali. Celotno spremembi vremena, ki jo jerebarji zelo vpoštevajo, letos niso imeli uspeha, ker je večkrat kratko trajalo lepo vreme delal jug.

Gozdnih jerebov, ki jih je, v razmerju s površino, v Jugoslaviji menda največ na svetu, se je v tekočem letu mnogo izvalilo. Gozdni jerebi prebivajo prav po vseh banovinah, izvzemši nekatere poljske pokrajine, kakršne so Slavonija, Srem, Bačka in Banat. Gozdne jerebe najdemo po vsej Sloveniji, Bosni in Hercegovini, tudi v južni Srbiji, prav doli do grške meje, po višinah in dolinah. Najdemo jereba v ruševju pod Triglavom kakor na Rožniku in Golovcu pri Ljubljani. Kljub dobri jerebji letini pa je bilo letos ustreljenih malo gozdnih jerebov. Vsaj pri nas v Sloveniji.

Nekaj najugodnejših ur za jerebji lov je bilo letos, kakor je navadno tudi druga leta, v kvartnem tednu. Dne 18. septembra je uspelo nekemu lovcu, da je od tri četrt na 6. do četrta na 7. torej v pol uri, priklinal in ustrelil tri gozdne jerebe in še zajca, ki ga je bil zbudil strel na jereba in ga dvignil z ležišča. Če primerjamo, da je celodnevni rekord pri jerebju pri nas 9 jerebov, so trije v pol uri prav izredno ugoden uspeh. Četrtega jereba je lovec ustrelil okoli 8. ure, ko se je vračal proti domu. Kot izredno jerebarsko senzacijo pa je vredno omeniti primer, ki se je zgodil v začetku septembra g. Niku Lenčku, odvetniku iz Škofje Loke. Na vrtu svoje vile, pri postaji Škofji Loki je ustrelil izmed hišnih vrat vprav opoldne, ko je bil na cesti ob postaji živahen promet, gozdnega jereba. Ko ga je bil zašil na vrtu peti, ga je pravilno po jerebarski privabil na kostanj pred vilo in ustrelil. Ker je pač velika redkost, da pride gozdni jereb k hišam in še tako daleč od jerebji bivališč, je lovec dal plen nagačiti.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

»Jutro« je podrobneje poročalo o letalski nesreči, ki se je zgodila pretekli torek pri Borovju. Življenje so izgubili trije možje posadke in štirje potniki: Prva slika kaže letalskega polkovnika Gjorgja Manojlovića kot predsednika preiskovalne komisije s poročevalci ob motorjih ponesrečenega letala: Komisija je svoja poizvedovanja zaključila. Pravi vzrok nesreče še ni znan. — Druga slika pa je bila posneta, ko so te dni odprli prvo jugoslovansko tovarno avtomobilov in motorjev v Rakovici. Odposlanec Nj. Vel. kralja ter ministar vojske in mornarice general Nedić s ministrom za trgovino dr. Andrejom si ogledujejo delo avtomobilskega motorja, izdelanega doma.

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina v prvih treh četrtletjih

V zvezi s ukrepi za zaščito domačega trga je bil naš izvoz v zadnjih mesecih manjši

Carinski oddelek finančnega ministrstva objavlja podatke o gibanju naše zunanje trgovine v septembru, kar nam omogoča, da podamo kratek pregled o razvoju naše zunanje trgovine v prvih treh četrtletjih letošnjega leta.

Naš izvoz je v zadnjih dveh mesecih nekoliko nazadovale, kar je v glavnem pripisati ukrepom za zaščito notranjega trga in cen. Kakor je znano je bil ustavljen izvoz svinj, pa tudi izvoz žita je spričo slabe letine pšenice v zadnjih mesecih docela prenehal. To nazadovanje izvoza pa ima le prehodni značaj. Čim bo prišlo do ustavitve cen na domačem trgu se bo izvoz zlasti proti koncu leta, ko je pri nas izvozna sezona na višku, brez dvoma zopet povečal.

Največji je bil letos naš izvoz v maju, ko je dosegel vrednost 743 milijonov din. V naslednjih mesecih je bil nekaj manjši nego 600 milijonov, v avgustu pa je padel na 400 milijonov. Po najnovejših podatkih je znašal naš izvoz v septembru 253.000 ton (lani 107.000) v vrednosti 418,6 milijona din (lani 240,5). Čeprav je bil v septembru naš izvoz relativno majhen, je bil vendar še bistveno večji nego lani v septembru, ko je zaradi izbruhov vojne prišlo do zastoja v zunanji trgovini.

Tudi naš uvoz je v avgustu popustil in je znašala v tem mesecu njegova vrednost nekaj manj nego 400 milijonov. V septembru pa se je dvignila na 429,4 milijona din (lani 253,3). Čeprav je bil v septembru uvoz manjši nego v prejšnjih mesecih (razen v avgustu) je bil vendar večji nego lani v septembru, ko je obično nazadovale iz enakih razlogov, kakor izvoz.

Zaradi manjšega izvoza je že v avgustu padla aktivnost naše trgovinske bilance na 2,1 milijona din. V septembru pa je bila naša trgovinska bilanca za malenkost pasivna, in sicer za okrog 11 milijonov din (tudi v lanskem septembru smo zabeležili za 12,7 milijona din pasivno trgovinsko bilanco). Navzile temu je slika naše letošnje

šnje trgovinske bilance še vedno prav ugodna.

Gibanje naše zunanje trgovine v prvih devetih mesecih t. l. je bilo naslednje (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
januar 1940	624,0	478,3	+145,7
febr. 1940	627,2	430,0	+197,2
marc 1940	598,7	504,2	+94,5
april 1940	693,3	641,8	+51,5
maj 1940	742,7	560,9	+181,8
junij 1940	564,7	473,8	+90,9
julij 1940	578,1	475,9	+102,2
avg. 1940	401,8	399,7	+2,1
sept. 1940	418,6	429,4	-10,8

jan.-sept. 1940 5241,0 4394,0 +847,0
jan.-sept. 1939 3657,0 3630,9 +26,1
jan.-sept. 1938 3529,2 3824,6 -295,4

Celotna vrednost našega izvoza v devetih mesecih je znašala 5241 milijonov din, to je 1584 milijonov din ali za 43% več nego lani in za 1712 milijonov ali za 48% več nego v prvih devetih mesecih leta 1938. Po količini seveda povečanje niti ni tako znatno (ker se je vrednost izvoza dvignila predvsem zaradi višjih cen). Celotni naš izvoz je letos v devetih mesecih dosegel 2,70 milijona ton nasproti 2,48 milijona ton in znaša povečanje po količini le 9%.

Naš uvoz pa je znašal v prvih letošnjih treh četrtletjih 4394 milijonov din nasproti 3631 milijonov v istem razdobju lanskega leta in 3825 milijonov v istem razdobju leta 1938. Nasproti lanskemu letu se je vrednost uvoza dvignila za 763 milijonov din ali za 21%. Del tega povečanja pa gre na račun višjih cen, kajti po količini se je uvoz povečal le od lanskega 0,89 na 1,03 milijona ton ali za 15%.

Naša trgovinska bilanca izkazuje za prvih devet mesecev t. l. izvozni presežek v višini 847 milijonov din, med tem ko je bil lani izvozni presežek le nebišten, predlanski pa smo imeli v tem razdobju pasivno trgovinsko bilanco.

Izredno povečana produkcija premoga

Naši premogovniki so že v poletnih mesecih izredno dvignili svojo produkcijo, tako da so izkoristili vso možno kapaciteto. Tako je znašala v juliju celotna premogovna produkcija 612.834 ton (lani v juliju 475.449 ton), v avgustu 616.795 ton (lani 515.949), v septembru pa 621.844 ton (lani 517.544). V preteklem mesecu je bila torej naša premogovna produkcija za 104.100 ton ali za preko 20% večja nego v istem mesecu lanskega leta (za 250.000 ton ali 60% več nego leta 1936).

Podatki za tretje letošnje četrtletje kažejo, da je produkcija premoga v tem četrtletju dosegla 1.851.473 ton, to je za 342.331 ton ali za 22,5% več nego lani in za 822.939 ton ali za 79% več nego v letu 1936.

Pa prva tri četrtletja letošnjega leta pa dobimo naslednjo sliko naše produkcije premoga v primeri z istim razdobjem prejšnjih štirih let:

jan.-sept. 1936	3.047.580 ton
jan.-sept. 1937	3.590.855 ton
jan.-sept. 1938	4.135.510 ton
jan.-sept. 1939	4.372.761 ton
jan.-sept. 1940	5.362.660 ton

Letos je bila torej produkcija premoga v prvih treh četrtletjih za skoro en milijon ton večja nego lani in za 2,3 milijona ton večja nego v prvih četrtletjih leta 1936.

Ostala rudarska produkcija

Tudi ostala rudarska produkcija kaže letos v septembru povečanje nasproti lanskemu letu, kar je očitno v zvezi z ukrepi, ki so bili izdani zaradi rednega obratovanja rudarskih podjetij. Produkcija bakrene rude se je povzpela na 81.062 ton (lani 75.396), produkcija svinčeno-cinkove rude pa je znašala 60.334 ton (48.910). Produkcija

Prijava zalog kož in usnja

Urad za kontrolo cen objavlja: Vsi uvozniki, predelovalci, trgovci in osebe, katerim je blago poverjeno v shrambo (skladišča, komisijonarji, prekupeji itd.) so dolžni v smislu odloka ministra za trgovino in industrijo od 5. oktobra 1940 in uredbi o kontroli nad zalozami blaga od 15. julija 1940 prijaviti zaloge sledečih vrst kož:

- 1) surove soljene kože velike živine (goveje, telečje, konjske in bivolske),
- 2) surove kože velike živine (telečje, goveje, konjske in bivolske),
- 3) usnje za podplate (krupone, vratove in krajnike),
- 4) usnje za notranjke,
- 5) boks vseh vrst,
- 6) mastno usnje, rumena in črna kravina (pitting, kips),
- 7) usnje za obutev (telečje in konjsko),
- 8) opankarsko usnje,
- 9) ostalo usnje za opankarje,
- 10) likanec (blank) navadni, mastni za sedlarje in jermenarje,
- 11) svinjsko usnje, navadno za sedlarje,
- 12) usnje za pasove.

Prijave o stanju zalog je treba po stanju ob koncu vsakega meseca predložiti najkasneje do 5. v prihodnjem mesecu, in sicer uradu za kontrolo cen v Beogradu. Stanje zalog je razvrstiti po zgoraj navedenih razredih. Za vse vrste zgoraj omenjenih kož je treba neizogibno prijaviti točno število kosov, in sicer skupaj za vsakega od 12 imenovanih vrst. Razen tega je treba za kože iz točk 1), 2), 3), 4), 8), 10) in 12) neizogibno označiti za vsako vrsto posebej tudi skupno težo v kilogramih. — Za surove soljene kože je treba navesti težo brez soli — medtem ko je treba za kože iz točk 5), 6), 7) in 9) označiti za vsako vrsto površino v kvadratnih čevljih. Za teže v kilogramih in površino v kvadratnih čevljih je odobrena toleranca do največ 10%. Predelovalci so dolžni navesti približen odstotek zalog surovih kož velike živine, katere imajo v predelavi. Prijave kož, ki ne bi bile razvrščene po gori navedenih klasifikacijah in katere se ne bi držale strogo predpisanih mernih enot (za vse vrste kož število kosov, za usnje kilograme ali kvadratne čevlje), so

cijske železne rude, ki je v avgustu znašala 57.000 ton, pa je v septembru precej popustila in je dosegla le 17.819 ton (lani 55.106). Uspešno pa se zopet razvija produkcija boksita, ki se je v prvi dobi po vojni zaradi zastoja pri izvozu zelo zmanjšala. Boksit izvažamo sedaj iz Dalmacije, od Trsta, odkoder se prevažna v Nemčijo, pri čemer se uporabljajo vagoni, ki dovažajo v Italijo premog. V septembru je znašala produkcija boksita 37.963 ton (lani 27.124). Znatna je bila v preteklem mesecu produkcija kromove rude, ki je dosegla 8453 ton (lani 4612). Prav tako je znatno narasla produkcija magnezita, in sicer na 5329 ton (lani 1579). Produkcija pirita pa se je dvignila na 15.611 ton (lani 6946). Omeniti je še antimonovo rudo, kjer je produkcija v septembru dosegla 1994 ton (lani 1463). Pri gornjih številkah je treba seveda upoštevati, da je bila lani v septembru zaradi nesigurnosti v zvezi z izbruhom vojne produkcija nekaterih rud razmeroma majhna, kar velja zlasti za boksit, prlit in svinčeno-cinkovo rudo.

Zemljskega plina smo v septembru pridobili 304.000 kub metrov (lani 220.000), nafte pa 93 ton (lani 79).

Toplinska produkcija

Statistika toplinske produkcije kaže nadalje znatno produkcijo surovega železa, ki je znašala v septembru 7018 ton (lani 5077). Nadalje smo pridobili 3711 ton bakra (lani 2562), 3652 ton svinca (lani 991), 502 tona cinka (349) in 118 ton antimona (135). Letos se je pomembno povečala tudi produkcija kamene soli, ki se je v septembru povzpela na 5173 ton (lani 4188).

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke od 22. t. m. zaznamuje zmanjšanje obkopa bankovcev za 39,5 na 12.485 milijonov din (lani 9010). Obveznosti na pokaz so narasle za 203 na 2841 milijonov (lani 1578); predvsem so se povečale naložbe na žirovni računih in sicer za 91,5 na 1413 milijonov (lani 1001).

Zlati zaklad se je v tretji četrtini oktobra dvignil na 15,6 na 2418,2 milijona stabilizacijskih din (lani 1986,9) v stvarni vrednosti 3369,2 milijona din. Devize izven podlage so nazadovale za 9,1 na 566,7 milijona din (lani 630,8). Menična in lombardna posojila so se nebišteno dvignila za 3,1 na 1645,7 milijona din (lani 2505), eskont bonov za narodno obrambo pa se je ponovno povečal za 146 na 5567 milijonov din.

Glede na stvarno vrednost zlate podlage je znašalo 22. t. m. zlato kritje obkopa bankovcev in obveznosti na pokaz 25,24% (lani 25,35%).

Gospodarske vesti

— Za izvoz hmelja ni treba zahtevati plačila v naprej. Iz Beograda poročajo, da je devizni odbor pri Narodni banki spreminil predpise za izvoz hmelja v Zedinjene države. Doslej je veljal predpis, da morajo izvozniki hmelja v Zedinjene države dobiti plačilo v naprej. Odeležu to ne bo

voč potrebno, vendar se bo moralo blago zavarovati v tuji valuti.

— Izdani bodo predpisi glede privatnih zaloz. Iz Beograda poročajo, da se proučuje vprašanje revizije dosedanjih predpisov v zvezi s pobjanjem draginje, in sicer v tem smislu, da bi se onemogočilo prekomerno kopičenje živil pri potrošnikih, kakor so to opažali v zadnjem času. Novi predpisi bodo izdani ob pričetku prihodnjega meseca.

— Kontrola uvoza bombaža. Na osnovi uredb o kontroli cen bo trgovinski minister izdal naredbo o kontroli uvoza bombaža. Naredba bo izšla v prihodnjih dneh in bo mnogo bolj liberalna, kakor so doslej izdane naredbe, ki se tičejo kontrole zunanje trgovine. Pri registraciji uvoznikov ne bo stavljen pogoj, da je doletel uvoznik v zadnjih dveh letih uvažal bombaž, in tudi ne bo predpisano polaganje kavicje. Tendence naredbe gre za tem, da se uvozniki čim večje količine bombaža.

— Nove prijave za dodelitev bencinske mešanice za stabilne in premične motorje. Banska uprava dravske banovine objavlja, da morajo lastniki stabilnih in premičnih motorjev (ne motornih vozil) svojo potrebo po bencinski mešanici zaradi dodelitve nakaznice za nabavo goriva na novo prijaviti po prijavnih obrazcih, ki jih je izdala banska uprava, upoštevajoč zadnje nove predpise in potrebe praktičnega poslovanja. Obrazci se dobi pri oblihi upravnih oblastih prve stopnje (sreskih načelnih in mestnih poglavarstvih) za 1 dan. Interesenti se opozarjajo, da more banska uprava dodeljevati bencinsko mešanico le v obsegu omejitev, ki so predpisane v ministrijski naredbi od 17. februarja 1940 in v dopolnilu te naredbe od 31. avgusta 1940. Obsegu teh omejitev nasprotujoče prijave bi bile brezpredmetne in bi se ne morele upoštevati.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašel pretekli teden devizni promet 19,08 milijona din nasproti 16,14, 12,03, 7,26 in 8,33 milijona din v prejšnjih štirih tednih.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 26. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 87, za maj 85,50, za julij 80,875; koruza: za dec. 62,375, za maj 63.

Ljubljanski trg

Zopet je slabo vreme zadržalo oddaljenejsje kmete, da niso prišli na trg. Tako je bilo danes napredaj komaj kakih 10 voz krompirja in do 20 voz zelja. Sicer se letošnji kmeti ni treba truditi in izgubljati toliko časa, saj lahko na domu prodajo krompir, kolikor ga ima. Letos so se zopet obnovile včasih že dolgo pozabljene sorodstvene ali prijateljske vezi med meščani in kmeti. Zdi se, da tudi druge pridelke,

BELEŽKE

Konferenca hrvatskih mest

Od 14. do 16. novembra bo v Zagrebu konferenca županov avtonomnih mestnih občin v banovini Hrvatski. Za konferenco se je prijavilo 25 županov, ki bodo razpravljali tudi o ustanovitvi nove »Zveze mest banovine Hrvatske«. Posebna točka razprav bo sestavljanje mestnih proračunov in v zvezi s tem vprašanje finančne sanacije, ki je je potrebna večina hrvatskih avtonomnih mest.

Delo za povzdigo vasi

Kakor je sporočil novinarjem gradbeni minister inž. Danilo Vulović, je bil te dni ustanovljen v njegovem ministruvstvu poseben oddelek, ki se bo pečal z ureditvijo in izgraditvijo naše vasi. Novi oddelek bo izdeloval načrte za regulacijo vasi in vaskih občin ter kmetijskih hiš in gospodarskih poslopij. Vsi zainteresirani bodo lahko dobili vsi potrebne načrte brezplačno. Oddelek bo brezplačno izdeloval tudi proračune za zidanje kmetijskih stanovanjskih in gospodarskih poslopij ter za regulacijo in asanacijo naših vasi.

Gospodarjenje z izseljenskim fondom

»Hrvatski dnevnik«, glasilo dr. Mačka, posveča posebno beležko razdelitvi raznih centralnih fondov, ki se vedno ni izvedena. Med drugim piše:

»Hrvati se posebno zanimamo za razdelitev izseljenskega fonda, katerega upravljanje prav nazorno dokazuje, kako se je zapravljalo pri nas državni denar. V fond se stekajo takse, ki jih morajo plačati naši izseljenci pred odhodom iz države. Fond je bil že prilično močan, vendar pa je bilo njegovo upravljanje vse prej kakor vzorno. Z njegovimi prihodki so krili razni ministri politične sinekure svojih prijateljev in razpлагali z njim. Kakor s svojim zasebnim premoženjem. Zgodilo se je, da so dobile podpore iz fonda tudi kake beograjske pevke, ki se jim je hotelo potovati v Ameriko. Pri vsem tem razpisnem gospodarstvu je ostalo še vedno 24 milijonov. Od tega zahtevajo sedaj Hrvati 60 odstotkov, ker so vanj najmanj toliko vplačali hrvatski izseljenci.

Skoda, da glasilo dr. Mačka ne navaja imen ministrov ali drugih odgovornih činiteljev, ki so tako gospodarili z denarjem, zbranim in namenjenim za res potrebne in koristne cilje.

Nekdaj in danes

Živimo v času, ko poročajo listi teden za tednom o novih milijardnih kreditih za oboževatelje ameriške vojske. Prezident Roosevelt zahteva za zagotovitev obrambe Zedinjenih držav vedno nove orjaške zneske. Nekdaj je bilo v Zedinjenih državah v tem pogledu precej drugače. Tako je n. pr. zaposlil takratni vojni minister prvega predsednika Zedinjenih držav Georgea Washingtona za izreden kredit za nabavo nove verige pri sidru neke vojne ladje. Prezident Washington je prošnjo za izreden kredit lastnoročno rešil in napisal na njen rob: »Odobravam kredit za nabavo nove verige. Prosim pa za poročilo, če bi bilo mogoče staro verigo še kako uporabiti.«

Frankovska podtalna borba

»Seljački dom«, službeno glasilo Hrvatske seljačke stranke, objavlja uvodnik »Nič nas ne more zapejati«. V njem ostro napada podtalno akcijo frankovskih krogov, ki zasploje in zastružijo hrvatske vasi z raznimi lažljivimi in tendencioznimi

posebno jabolka, naročajo meščani pri svojih podeželskih znancih, ker je letos tako malo sadja in je tako slabo sadje na trgu. S tem načinom prodaje je kmet zadovoljen, saj prihrani mnogo dragocenega časa. Gospodine imajo letos, posebno sedaj v jeseni mnogo več potov in letanja kakor druga leta, saj morajo skrbeti za kurivo, obleko in obutev za zimo. Cene blaga pa so tako različne, da je treba čisto obhoditi polovico trgovin.

Z zelenjavo je bil trg izredno dobro založen. Največ je bilo naprodaj zelja, ki nam bo letos nadomestilo za marsikatero drugo jed, ki smo je bili vajeni. Prevladujejo že jesenske vrste pridelkov: zelje, repa, korenje, pesa, koleraba, čebula in tudi krompirja ni manjkalo. Manj je že domačih karfiolov, ki so tudi obično dražje, zato nekatere raje kupujejo južno karfiolo pri branjevkah. Še vedno se dobe tri do štiri paprike za dinar, a niso več lepe. Zadržne dni prinašajo na trg nekoliko več fižola, za katerim je, odkar je ponehal strožji fižol, večje povpraševanje. Liter fižola stane od 5 do 7 din. Zal se tudi endivija že draži. To je sedaj skoraj edina vrsta solate, ki se dobi. Ko smo pričakali olje, bo težava s solato; s tem pa še ni rečeno, da je ne bo dovolj, samo vsi je ne bomo imeli. Hudo pičlo nam merijo olje, tudi ga vsi trgovci ne delijo enako. Ponekod se ga dobi liter za družino, drugod pa komaj četrt litra. Vsaj za bolnike bi se moralo poskrbeti, da dobijo dovolj olja.

S perutnino je bil trg v soboto, kljub poznemu datumu, prav dobro založen. Še vedno je dovolj piščancev, medtem ko je za kurami več povpraševanja. Cene jaje so visoke in se menda še ne bodo ustale. Komaj 6 jajc se dobi za kovača. Sadja, kakor rečeno, ni dovolj naprodaj, tudi kakovost ne ustreza. Marsikatera gospodinja kupuje lete jabolka najslabše vrste, saj za boljše blago nima sredstev, čeprav ve, da je slabo blago najdražje plačano. Lepša jabolka prodajajo stalne prodajalke, in tudi v ceni ni razlike.

V petek, kljub postnemu dnevu in obilici gob prodajalke niso dobro prodajale in so pozneje ponujale liter sivek po 2 din. V soboto pa je bil trg tako dobro založen z gobji, kakor že dolgo ne. Cene na mero so neenotne, kg pa je stal 15—18 din. Sivke so bile po 4 din liter, pozneje tudi cenejše. Druge vrste gob so bile še cenejše.

Zadržne čase je ribji trg slabo založen in tudi povpraševanja je malo. V soboto so prodajali sardelice po 8 din kg, pa kljub nizki ceni niso šle v denar. Glavni vzrok nezanimanju je gotovo pomankanje olja. Najbolj so pri nas izmed morskih rib priljubljene skuše; ko bi bile po 8 din, bi jih prav hitro kupili. Pri nas v Sloveniji ni skoraj nič rečnih rib, medtem ko je v južnejših krajih raznih rib dovolj. Zato tudi nismo vajeni rib in jih mnogi odklanjajo. Tudi gospodinjstvo jih niso vajene pripravljati. V pripravljanih rib so Primorci mojstri, zato si jih marsikdo, ki mu prijajo, privoščijo v kak primorski gostilni.

mi letaki. Večina teh letakov napada dr. Mačka in vodstvo HSS zaradi sporazuma in jim očita, da so izdali hrvatsko in svobodno Hrvatsko. »Seljački dom« pravi, da je hrvatski seljak preizkusil svoje politično vodstvo v najtežjih časih, zato mu danes zaupa in to tem bolj, ker ve, da je bil s sporazumom od 26. avgusta položen temelj banovini Hrvatski in vsemu, kar ji sledi. Kako je danes v banovini Hrvatski, vidi najbolje hrvatski kmet sam, ki mu njegovi nasprotniki zamašijo temne strani te pridobitve. Banovina je poskrbela za delo in hrano vsem, ki so dela potrebni in voljni.

Göbbelsove izjave bolgarskim intelektualcem

Kakor posnemamo po bolgarskih listih, se trenutno mudi na turneji po Nemčiji večja skupina bolgarskih intelektualcev, zlasti pisateljev in umetnikov, ki jih je te dni sprejel tudi nemški propagandni minister dr. Göbbels. V svojem govoru jim je dejal med drugim:

»Nemčija se je pripravila na dolgo vojno. Načelo njenega vojevanja je, da dolgo pripravljata udarec, preden ga naglo sproži, ne pa kratke priprave in dolgo uresničevanje. Sovražnik še ni mogel doumeti tega načela. Predal se je brezdrevju, ker Nemčija ni na primer pet mesecev odgovorila na izzivanje Poljske, ni pa mogel razumeti nenačelnega udara na Poljske. Vso preteklo zimo so Angličje zatirjali, da so Nemci blokirani in da si ne upajo napasti Maginotovo črto. Tudi ta legenda je bila v nekaj tednih pokopana. Sedaj Angličje spet govorijo, da si Nemci ne upajo napasti njih otoka. Toda samo mi vemo, kdaj se bo to zgodilo. Vsekakor bo udarec prav tako nagle in uspešen kakor vsi prejšnji. Ako nam je Evropi zagotoviti mir, je potrebno izločiti angleške intrige in zaupati vodstvo kontinenta najmočnejšemu narodu, ki je že podal dokaze o svoji mirovni želji in o svojem čutju odgovornosti. Prav Nemčija je tista, ki danes želi tudi mir na Balkanu in ki je dala o tem dokaze, ko se trudi,

O umetnosti čakanja

V uglednem nemškem listu »Frankfurter Zeitung« čitamo naslednja zanimiva razmišljanja o »umetnosti čakanja« ali potrpežljivosti:

»Fama je bila najprej v več pogledih krepost boginja. ... Tej boginji je bilo kasneje zelo lahko prilagoditi se vsem časom in slabim potrebam, izmajti nove pojme ali pa stare obleči v novo obleko. ... Ako pogledamo po nekaterih njenih zadnjih otrokih, tedaj imamo pred seboj predvsem živino vojno. ... Kjer so najbolj glasno trobentali proti živčni vojni, češ da ji ne bodo podlegli, tam so — znatni zaradi slabe vesti — najprej izgubili potrpežljivost.

Potrpežljivost je predvsem zasebna krepost. ... Treba pa je imeti odprte oči, da se meje zmožnosti pravčasno opozna. ... Nekaj drugega je, s potrpežljivostjo čakati na razvoj dogodkov, ki ga ni mogoče pospešiti, nekaj drugega spet, stopiti stiske nasproti z zanosom in dejavnostjo, tako da nam potem tudi bog pomaga, ako si sami pomagamo. Nekdo se je rekel, da se je treba oborožiti s potrpežljivostjo, ako je čakanje edini izhod iz stiske. Danes velja to tudi za ceno živca.

Sposobnost potrpežljivosti, ki jo izkazuje vsota poedincev, pa da skupno del narodnega značaja. Čakanje postane tako javni činitelj. Pa ne samo to. Ono postane javna

Zdravilno delovanje Rogaske ške mineralne vode

Pri lenem delovanju črev. Je dovolj večkrat piti izvir Tempel in v kratkem času neugodnosti prestanejo.

da bi na miren način uredila vsa sporna vprašanja na tem področju.

Naseljevanje Nemcev na Poznanjskem

Berlinska agencija »Deutsche Verkehrsblätter« poroča:

»Iz poročila župnega vodje in namestnika župe Warthegeu (dosedanji Poznanjske) Arturja Geisera posnemamo podrobnosti o velikem delu naselitve nemškega narodnega življa na Poznanjskem. V zadnjih 10 mesecih je bilo na novo naseljenih 22.000 nemških rodbin s kakimi 250.000 družinskimi člani. Kot prvi so prišli v poštev za naselitev izseljenci iz baltičkih držav in iz Volinije. Tudi preselenci iz Besarabije bodo deloma naseljeni v teh predelih. Glavno množico naselencev pa bodo tvorili po končani vojni bojevniki s fronte in je zanje prihranjeno veliko število kmetij, obrtnih obratov in hiš in to v takem obsegu, kakor si tega nihče l. 1918. niti v sanjah predstavljati ni mogel. Tretja skupina ki bo tudi po vojni zasedla izpraznjena mesta, bodo kmetovalci iz stare Nemčije in njihovi sinovi, ki so služili na fronti. Župa Warthegeu je letos odvedla v zaloge najha 700.000 ton žita in 100.000 ton jedilnega in industrijskega krompirja. Isto področje še letos proizvaja osminko vse potrebe sladkorja za vso Nemčijo. Prihodnje leto bodo ti kraji zalagali s čebulo vso Nemčijo. Zlasti okolica Kutna se je izkazala kot izvrstno zemljišče za gojitev čebule.

Doslej je zaseden samo manjši del onih 275.000 posestev, s katerih so se umaknili Poljaki in napravili prostor nemškemu naseljenjem. V ostalem še niso vsa posestva primerno preurejena, da bi sprejela nemške koloniste. Nekatere hiše so še razrušene, druga posestva nimajo dovolj orodja ali živine, za kar pa skrbe posebni preselitelni uradi, ki popravljajo hiše ter dele med nove naselence orodje in živino. Prejšnji lastniki teh posestev so bili poslani dalje na vzhod, kjer jim je generalni guverner odkazal primerna prebivališča.

Kje je največje petroleja?

Budimpeštanski vladni organ »Pester Lloyd« navaja v uvodniku o »petrolejski strategiji« nekaj podatkov o glavnih petrolejskih vrelcih na svetu ter petrolejski proizvodnji sploh. List pravi, da odpade od celokupne svetovne petrolejske produkcije lanskega leta, ki je znašala 285 milijonov ton, na Zedinjene države 171 milijonov ton, torej mnogo več ko polovica. Zedinjene države pa so obenem največji konzument petroleja in produktov surovega olja tako da v izvozu petroleja na zavzemajo enakega mesta kakor v proizvodnji. V srednji in južni Ameriki je letno na razpolago do 48 milijonov ton nafte. Ameriki sledi nato Evropa, ki pridobiva z Rusijo vrod do 38 milijonov ton nafte letno. V vsej Aziji pa se na zelo raztresenem ozemlju pridobiva okoli 28 milijonov ton nafte, pri čemer odpade večina te količine na Bližnji vzhod in Nizozemsko Indijo, medtem ko

Vsem spoštovanim naročnikom »Jutra«!

Prišel je čas, ko se je moralo tudi »Jutro« odločiti za majhno povišanje naročnine. Sredi navala draginje je vzdržalo do skrajnih meja. A nevzdržni porast cen vsem potrebščinam je prisilil upravo do sklepa, da se obrne na razodno uvidenost širokega kroga svojih naročnikov. To nam je k sreči tem laže, ker smo se že dolgo pričepčevali, kako naročniki sami spoznavajo, da je taka odločitev neizbežna. Že mesec se nas posamezni naročniki in čitatelji pismeno ali osebno v upravi »Jutra« pa v njenih podružnicah in poslovalnicah vprašali, kdaj bomo povišali naročnino, da bodo mogli ob pravem času nakazati novovveljavne zneske in si s tem zagotovili redno pošiljanje »Jutra«, oziroma redno dostavljanje na dom. Vsem tem prav številnim uvidenim naročnikom smo zagotavljali, da bomo štedili, kjerkoli bo mogoče, in vzdržali ob dosednji naročnini do skrajnih možnosti.

Vsakdo mora brez pridržka priznati, da je »Jutro« svojo obljubo vestno izpolnjevalo. Že več kakor leto dni besni nova svetovna vojna. In že več kakor leto dni se mora »Jutro« boriti z naraščajočim valom draginje, ki žene cene sirovinam neprestano navzgor: papir, kemikalije, tiskarsko črnilo in številne druge potrebščine terjajo pri veliki nakladi in pri stalnem dnevnem obnavljanju ogromne vsote. Vsemu temu se je pridružila še občutna podražitev poštnega pavšala. Povišani poštni pavšal za razpošiljanje naših listov nam je naložil novo, tokrat naravnost nepremagljivo breme. Dovolite, da k vsemu temu vsaj na poslednjem mestu priključimo še človeško stran: vsi namenešenci v uredništvu kakor v upravi so pošteno sodelovali v borbi, da bi ostala naročnina »Jutra« nepovišana. Vztrajali so vse do zadnjega pri nepovišanju dohodkov.

Mineral je mesec za mescem, za nami je leto velike borbe, samozatajevanja in odrekovanja. Toda zdaj so poslednje meje presežene. Nadaljnje odlaganje povišanja naročnine bi zahtevalo takojšnji omejitveni »Jutrovega« obsega. In še to in še ono bi morali opustiti. Mar naj se to zgodi v današnji usodni dobi, ko je treba našemu narodu dan za dnem čim vestneje poročati, kako se pleče niti velike usode doma in po svetu? Obsežna in nagla poročevalska služba ne sme trpeti — to bodo radevolje priznali vsi uvideni naročniki, ki bodo obenem tudi videli, da zvišujemo naročnino v razmerju z dragino tiskarskih potrebščin in s potrebo draginskih dokladov za nizke odstotke. Naša želja je, da bi sedanje povišanje zadostovalo za izdatno dobo. Izpolnitev te želje pa seveda zavisi od tega, ali se bo draginja omilila, ali se vsaj ne bo še povečala.

Vse naše spoštovane naročnike si torej dovoljujemo opozoriti na povišano naročnino »Jutra« in ponedeljske izdaje, ki bo uveljavljena s 1. novembrom. Od tega dne dalje bo mesečna naročnina »Jutra« znašala 30.— din, za ponedeljsko izdajo »Jutra« po pošti 5.— din, po raznašalci pa 6 din mesečno. Prosimo, da nam v interesu rednega pošiljanja listov dne 1. novembra nakazate novo veljavno naročnino. Z rednim obnavljanjem si varujete pravico do »Jutrove« posmrtnine. Naj je še toliko razlogov za omejitveni izdatki, vendar ni noben razlog, ki bi nam preprečil obnavljanje »Jutra«, da bi kljub ogromni premiji pri zavarovalnici še nadalje vzdrževalo zavarovanje svojih redno plačujočih naročnikov za primer smrtne nesreče. Jutrova zavarovalnica se je že v dolgi vrsti tragičnih primerov izkazala za veliko socialno blagodat: Doslej je bilo svojcem ponesrečenih izplačano že blizu milijona dinarjev. Zato bo »Jutro« tudi nadalje vzdrževalo zavarovalnino v znesku 10.000 din. Z iskreno željo priskrbe vzajemnosti, ki je polnih dvaset let družu »Jutro« z njegovim širokim krogom naročnikov in čitateljev, pričakujemo, da bo naša odločitev pripomogla le k napredku in izpopolnitvi našega tiska.

Uprava »Jutra«

Domače vesti

Zakaj ne hodim

na tvoj grob ...

Ob večeršnjem odkritju nagrobnika prof. dr. Pavla Grošlje pri Sv. Križu nam je izročila pokojnikova sestra, književnica ga. Marija Grošljeva naslednjo iskreno občuteno pesem:

Ne izprašaj, zakaj me ni:
mene je strah Tvoje prsti,
jaz nosim Tvoj grob v srcu s seboj
vse dolge, prazne dni,
kar Te več ni,
več ni.

O, ni to samo krvi bolest,
prihajamo in odhajamo vsi,
kakor utrinki zvezd
se v onostranstvo utrmeno
in se ne vrnemo
z mest,
ki jim nihče imena ne vé.

O, ne boli samo materina kri, očeta ime;
kaj nisva imela oha, oha,
eno samo sace,
v njem čašo radosti, posodo gorja.

Ti si vesel del
s sabo vnel,
mojega pol
je zdaj žara solza,
sama bol, sama bol.

Ne izprašaj, zakaj me ni:
mene je strah Tvoje prsti,
jaz nosim Tvoj grob v srcu s seboj
vse dolge, prazne dni,
kar Te več ni,
več ni.

Marija Grošljeva

Grobnice in spomenike

kamnoseška stavbna dela
izvršuje po nizkih cenah
kamnoseško kiparsko
podjetje
FRANJO KUNAVAR,
Ljubljana — Tel. 49—09,
pokopališče Sv. Križ —

• Letošnje Vodnikove knjige izidejo v drugi polovici novembra. Vsak član prejme: 1. Vodnikovo pratio 1941 z mnogimi aktualnimi članki in lepimi ilustracijami, 2. povest »Pod Spikla«, za katero je pisatelj in slikar Edo Deržaj prejel Aleksandrovo nagrado Vodnikove družbe, 3. povest Ilke Vastetove »Rožna devica«, ki se v napolnoonski Ljubljani zapleta in razpleta okrog očeta Valentina Vodnika, in 4. poljudno-znanstveno knjigo inž. kemije Jakoba Turka »O ljudski, živalski in rastlinski prehrani«, odlično strokovno delo, ki bo v enaki meri zanimalo mestne in podeželske čitatelje, stare in mlado, šolano in nešolano. Opozorjamo pa, da bo naklada letošnjih Vodnikovih knjig pošla kmalu po

Cenitev posestev

in kakršnekoli škode na rastlinah, posevkih i. t. d.

vrši sodno zapreženi cenitelj in kmetijski izvedenec, poob. agronom ing. Prezeli, Ljubljana, Wolfova 3 — Tel. 34-73.

Izidu in da zamudniki — kakor lani — ne bodo mogli biti deležni našega knjižnega daru. Zato naj nihče ne odlašaj več s prijavo krajevemu poverjeniku ali pa družbini pisarni v Ljubljani, Knačeva 5. Vodnikove štiri lepe in zanimive izvirne slovenske knjige, ki stanejo bore 20 dinarjev, morajo v vse naše hiše, ki nimajo izbrano in koristno čtivo!

Pri slabem teku, zaprtju črevesja poživljuje ena čaka naravne Franz-Josefove grenčice po kvarjeno prebavo in čisti črevesni kanal.
Reg. S. br. 15485/35.

loči. Kakor na domu dr. Mačka, so bili bratsko sprejeti tudi v domovih posameznih gospodarjev in pri hrvaškem banu. Povsod so čutili, da so bratje med brati. Povabili so hrvaške kmete, naj tudi oni čim prej pridejo pogledat v Srbijo, pa bodo videli, da hočejo srbski kmetje vrnati samo ljubezen z ljubeznijo.

• Liturški kongres v Zagrebu. V petek se je prišel v Zagrebu na Kaptol po cerkvenih obredih četrti liturški kongres, ki se ga udeležuje lepo število cerkvenih predstavnikov iz hrvaških škofij, zastopani pa sta tudi naši dve škofiji. Predsednik pripravljalega odbora je poudarjal, da se kongres vrši v hrvaški prestolnici v letu, ko hrvaški narod slavi 1300-letnico svojih prvih zvez z Vatikanom. Liturški pokret na Hrvaškem ima namen, da se tudi hrvaški narod vključi v one močne tokove, ki danes preširjajo katoliški svet, da bi poglabili z liturgijo svoje duhovno življenje. Namen sedanjega kongresa je, da hrvaške vernike čim bolj približa cerkvenim obredom. Treba je, da ljudstvo čim bolj razume cerkvene obrede. V ta namen je tudi ves rimski misale preveden na hrvaški jezik.

* Kaj je z novo odkrito Prešernovo listino v Ameriki? Pod tem naslovom bo prineslo jutrišnje ponedeljsko »Jutro« nadaljevanje zanimive razprave slikarja-grafika E. Justina. Tudi nadaljevanje je opremljeno z zelo zanimivimi posnetki Prešernovih poezij v rokopisu. Bibliofili bodo imeli svoje posebno zadoščenje, a razprava je zanimiva vobče za vse ljubitelje Prešernovih nesmrtnih poezij. Poleg tega bo objavilo jutrišnje ponedeljsko »Jutro« še vrsto drugih zanimivih prispevkov.

FILME ZA JESEN

črnebele in barvne priporoča edina specijalna fototgovina

JANKO POGAČNIK,

Ljubljana — Tyrševa cesta 20.

• Slovensko čebelarstvo društvo sporoča vsem naročnikom sladkorja za prenašanje čebel, da je pravčasno naredilo vse potrebne korake za dobavo sladkorja. Naročilo in plačilo je že 9. v. onov. prejelo pa doslej samo tri. Četrti vagon je na poti. Za dobavo se je pismeno, brezplačno, telefonično in osebno zavzemalo. Upa, da bo naročni sladkor v nekaj dneh dospel iz tovarne. Razpošilja ga društvo po vrstnem redu naročil in ga oddaja km do 9. dne.

• Kavarniške kapele ob ponedeljkih ne bodo smele več igrati. Glasbeni namenešenci, instrumentalni kakor vokalni, doslej v Jugoslaviji niso imeli posebne zaščite. Poslej pa bo, kakor piše »Vreme«, zabranjeno ob ponedeljkih posameznim zborom igrati in peti po kavarnah, gostilnah, varietejih in barih. Predpisi o najnižjih mezdah se bodo razširili tudi na namenešence te vrste. Ponedeljkne bo veljale za dan počitka. Privilegirane agencije bodo varovale v tej stroki zaposlene ženske pred zlorabami.

• Zanimiva pravda o politični stavi se je vršila v Leskovcu in ima svoje ozadje še izza volitev 11. decembra 1938. Na dan volitev je v leskovskem hotelu sedela družba prijateljev, med njimi industrijski Joka Vranjič in Josip Jovanović. V razgretem razgovoru je Jovanović trdil, da bo Stojadinović kandidat Todor Tonic dobil v vsem okraju več glasov kakor vsi ostali kandidati. Ker je Vranjič drugače sodil, sta stavila za 20.000 din in podpisala memo na to vstvo. Memo sta izročila v varstvo industriji Petru Popoviću, da jo po volitvah izroči onemu, ki bo stavo dobil. Kandidat Todor Tonic ni dobil relativne večine nasproti skupnemu številu glasov ostalih kandidatov. Zatorej je varuh memo izročil memo industriji Vranjiču, ta pa jo je prenesel na bančnega uradnika

REVMATIZEM

akuten takoigot kot kroničen, protin, ishlas, kožne bolezni, otrplost vratu, nevralgijo in vse vrste trigjanja, ki so posledica prehlada, uspešno zdravi

RUSKI OBLIZ

Dobiva se v lekarnah in v originalnih zaprtih steklenicah. — Po pošti razpošilja: dvorna lekarna BOGOJEVIČA — Skopje.

Reg. S. br. 20112 od 19. sept. 1932.

Nemogoče...

je človeku istočasno opravljati dvojno delo. TUNGSRAM KRYPTON žarnica pa to zmore: pri znatno manjši porabi toka daje več svetlobe in — snežno bele!

VEČ SVETLOBE, MANJ STROŠKOV!

Dobrivoja Milenkovića, ki je vložil menično tožbo zoper Josipa Jovanovića. Toda Jovanović se je izgovoril, da je menica bila podpisana na podlagi stave, kar pa je zabranjeno, in da to spada med prirodne obveznosti, ki jih pred sodiščem ni mogoče iztirjati. Zaslišanih je bilo več prič, nakar je bila razprava preložena.

• Tečaj iz fiziologije za zdravnike v javni službi. Šola narodnega zdravja z zavodom za tuberkulozo v Zagrebu priredi od 21. novembra do 21. decembra šestdnevski tečaj iz fiziologije za sreske, občinske, bolnišne in druge zdravnike v javni službi. Sprejetih bo največ 12 zdravnikov. Prijave je treba poslati najpozneje do 5. novembra šoli narodnega zdravja v Zagrebu, Mirogojska 4. Sprejeti zdravniki bodo poleg rednih dohodkov prejeli potne stroške in dnevnice v breme ustanove, ki jih odpošlje v tečaj.

• Prihodnje leto bo v Sremski polni sončnici. Kakor v Vojvodini, je sončnica tudi v Sremski dobila letos svojo pravo veljavo. Potreba olja zahteva, da se goji v naši državi čim več sončnice. Že kdaj se je letos vozil proti Beogradu, je lahko opazil, koliko je po Sremski polji, posajenih s sončnicami. Nova poljska kultura se bo prihodnje leto še bolj razširila in se bodo milijarde sončnice ozirale za soncem. Letos je cena sončničnega semena 300 din, za prihodnje leto je določena že na 350 din za 100 kg. Pravkar je po sremskih vaseh spravljane sončničnega semena v polnem razvoju. Treba bo v Sremski Mitrovici urediti oljarno za predelovanje sončničnega in bučnega semena.

• Obupna borba se je razvila pri vasi Ravnuj, oddaljenem 10 km od Valjeva, kjer se je v sredo jutraj šest kmetov spopadlo z velikim starim volkom. Zver je najprej napadla 70-letnega Blagoja Gjurića, ki je pohitel v stajo braniti svoje ovce. Starec se je sicer bori s sekro, toda volk ga je podrl in se mu strašno zagrizel v prsi. Ko je starec že izgubljal zavest, so prihiteli domači in sosednje na pomoč in so po 10 minutah volka ubili. Vseh šest ranjenecv so prepeljali v bolnišnico v Valjevu, kjer so jim vzbrijali serum proti steklini.

• Zeta je ubil, sodišče ga je oprostilo. Pred velikim senatom sodišča v Slavonki Požeži se je moral zagovarjati 72letni Peter Vinković iz vasi Suljkovce ne daleč od Požege. Obtožen je bil, da je v prepiru do smrti pobil s sekro svojega zeta Petra Drndalića. Zločin se je zgodil letošnje poletje. Drndalić je bil delavec na prosti. Pred 18 leti se je priženil. Do pred dvema letoma je bilo v hiši znosno življenje. Lepa dne pa je zet zahteval, naj mu tast prepiše posestvo. Krepi starec se je držal one stare: »Meni luč, tebi kijuč!« Prepiri so posledje bili na dnevnem redu. Stari Vinković tega ni mogel več prenašati in je razmišljal, kako bi se ne ljubelega zeta znebil. Ko je prišel zet usodnega dne domov, je spet začel prepri. Tedaj je tast pograbil sekro in zetu razbil glavo. Pred sodniki se je zagovarjal, da je to storil v silobranu, ker se je pač bal, da ga bo sicer zet pobil. Ko ga je zet napadel, sta se ruvala zavoljo sekire, naenkrat pa se je zet spotalnil in tedaj ga je tast treščil po glavi. Sodišče je stareca oprostilo.

• Turšično žganje ga je pripravilo do uboja. Po slavonkih vaseh so se zadnje čase izvršili nekateri zločini, ki jih je zakrivilo nevarno žganje. Letos slive niso obrdile, zato so začeli kmetje kuhati žganje iz turšice. Ta napoj pa je strahovito nevaren, o čemer pričča naslednji dogodek: Kmet Stefan Brnić se je v Jasenovcu napil turšičnega žganja. Popolnoma ometen in pobesnel je prežal na prvo priliko, da koga napade. S kolodvorja je 30letni kmet Nikolaj Tirija gnil občinskega bilka domov. Stefan Brnić ga je prestregel in po nekaj besedah zasadi Nikolaju nož v prsi. Po kratkih trenutkih je Nikolaj Tirija izkrmel. Brnić se je iztrezil šele v zaporu in zdaj traja, da se čisto nič ne zaveda, kaj je storil. Dogodek je v opomin oblastvom kakor tudi prosvetnim društvom, da odločno nastopijo proti kuhanju strupenega žganja, ki uničuje tolikere slavonske kmetijske družine.

• Preiskava o roparskem umoru v Banjaluki. Kakor smo poročali, je nagrada za izsleditev morilca družine trgovca Poljokana v Banjaluki povišana na stotisoč dinarjev. Zadnji čas so spet bili prijti nekateri osumljeni, tokrat izven Banjaluke, policija pa njihovih imen seveda ne izda. Kmalu po umoru v Banjaluki je bila v Derventi napadena soproga bogatega trgovca Alibegovića. Maskiran zločinec je s ramokresom v roki kmalu po večerji planil v njeno hišo. Toda pogumna gospa se je z razbojnikom spoprijela, da ji ni mogel odnesti dragocenega nakita. Policija je prepričana, da je zločinec isti, zaradi tega vodita banjaluka in derventska policija, odnosno orožništvo, skupno preiskavo, da izsledita nevarnega razbojnika. Poljokanovi sorodniki pa tudi sami polzevali na vse strani, da bi policiji olajšali preiskavo in čim bolj osvetlili skrivnostni zločin. Objubili so poleg razpisane nagrade še posebno nagrado tistemu, ki bi pripomogel k razkrinkanju zločinca.

• Drzen vlom na Količevem. V četrtak v zgodnji jutnji uri so neznan zlikovci vdrli skozi okno tvorniškega doma na Količevem, last tovarnarja z. Fran Bonača. Ter odnesli tamkaj stanujoči uzledni družini Vidrihovi 8 parov boljših čevljev ter precej perila v vrednosti najmanj 3000 din. Vlom je bil takoj javljen orožništvu v Domžalah. Baje so orožniki pod vodstvom g. komandirja Skoka vlomilcem že na sledu. Opozorja se cenj. občinstvo pred nakupom ukradenega blaga.

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

• Beogradska policija je prejela nevarnega vlomilca. Po dolgotrajnem iskanju je beogradska policija naposled vlovila vlomilca, ki je v noči med 6. in 7. junijem odnesel iz tapetniške delavnice Ilije Vukelića železno blagajno, v kateri je bilo 142.000 dinarjev in razni vrednostni papirji. Zločinec je 30letni Kosta Bogosavljević. Policija je prejela tudi njegovo priležnico in nekega pajdaša. Kosta Bogosavljević je že zgodaj začel s zločini in je bil že kot 17letnik v ječi. Blagajno iz Vukelićeve delavnice je prepejal z vozikom v Zemun, kjer jo je razbil in prišel do denarja. Razmišljal je, kaj naj z njim počne. S svojim pajdašem je kupil v Beogradu stavbišče, potem pa se pajdaševu hišo v Irigu ter razne domače potrebščine. Ko je že mislil, da je popolnoma varen, mu je policija prišla na sled in ga je spravila na varno, najbrž za precejšnjo dobo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

najmodernejši, tehnično najpopolnejši 4-elektronski super sprejemnik RADIO d. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva c. 7. RADIOAL, LJUBLJANA, Dalmatinova ul. 13. ANTUN BREMEC, CELJE, Miklošičeva ul. 2. L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška c. 11.

• Usoden spor dveh premožnih posestnikov. V Opovu blizu Velike Kikinde sta se že dolgo gledala po strani premožna posestnika Simon Gjorković in Dušan Matečič. Prav za prav sta si že več kot 20 let navzkriž, ali tu in tam je vendar prilika nanesla, da sta se za trenutek zblížala. Tako je bilo tudi nedavno večer, ko ju je sosed poleg nekaterih drugih prijateljev povabil na večerjo. Ko pa so po večerji začeli praznični čaše, sta se razgledala Sino in Dušan in sta se tako ostro spila, da je prišlo do krvave borbe. Matečič je najprej udaril z nožem Gjorkovića v glavo, potem pa je nekako prišel še do sekire in je nasprotnika pobil, ne da bi to kdo mogel ubraniti. Gjorković je izdihnil na prevozu v bolnišnico. Matečiča pa so prijeli, vse po starem reku: prvi v jama, drugi v ječo.

• Literatura o negi dece! Obilna je literatura o negi dece in stalno so izpolnjuje z novimi nasveti. Izkušnja nas uči, da je za nego kože pri detetu odlična krema Baby-mira, ki se uspešno uporablja proti izpuščajem, krastam, lisajm, pršici, ranam in zavojilo mokerjara nabiranih in vnetih koži. Matere, nudite svojemu otroku pomoč, negujte kožo s kremo Baby-miro. (—)

Iz Ljubljane

u— Nujno potrebno varnostno ograjo so minule dni namestili na Kongresnem trgu ob vhodu v Gradišče. To je zelo prometna cesta, po kateri drži kar dva tira električne cestne železnice, široka komaj sedem metrov. Poleg cestne železnice se na tem ozemlju prostoru križajo osebnosti in tovorni avtomobili ter neštene kolesarji. Vrh vsega tega se vsipajo iz urušilinske šole otroci kot čebele iz panja, opolne pa že prihajajo cele grude dijakov in dijakin iz obrtne in tehnične srednje šole. Res čudež je, da se na tem nevarnem križišču ne pripeti kdaj pa kdaj večja nesreča. Sprito tega bo vsakega prav dober došel podolgovati očiči s tremi, štirimi betonskimi stebriki kot podaljšek ozkega pločnika pred Pavlinovo trgovino.

ZUNDAPP OZUZEK
KVALITETNI LUBJANSKI
MOTOCIKLI TAVČARJEVA II
VSAK MODEL DOBITE TAKOJ.

u— Vodstvo po razpisu Neodvisnih bo imel danes ob 11. g. prof. Marij Pregelj. Razstava zasluži vso pozornost, saj so razstavljena res kvalitetna dela. Opozorjamo tudi na luksuzno opremljen katalog, ki vsebuje 24 lepih reprodukcij.

u— Vrhovnemu socialnemu svetu mesta Ljubljane sta Kredični za od njegovo namembnost poklonila 500 din. Plemenite darovalke postavljamo za vzor bogatim ljubljancem in jih prosimo, da bi se spomnili mestnih revežev, z večjimi darili. Kakor smo že poročali, je v. h. vni socialni svet sklenil, da letos na praznik umirlih izvede tudi sistematično zbiranje vsake dogoreli svet. Ob p. k. pališi: cerkve pri Sv. Križu bodo postavljene košare, ki jih bodo čuvali mestni služitelji, obiskovalci grobov na se napočijo, naj bi ob odhodu s pokopališča v te košare odlagali ostanke dogorelih svet. Počastimo rajne z dobrimi deli!

Starinske predmete, pohištvo, porcelan, steklo, kipe, lustre, nakit itd. stalno kupuje trg. Dorotheum, ing. Rovšek, Ljubljana, Miklošičeva 12, v. s. a. v. s. hotela »Uniona«.

u— Koncert nemškega pianista Edvarda Weissa bo tem bolj zanimiv, ker bo umetnik igral na posebnem klavirju, ki ga je izdelala in dala na trg znana nemška klavirska hiša Forster. Ta nova konstrukcija klavirja se imenuje Quattro-chord-Super. Prvič je bil postavljen ta klavir v koncertno dvorano maja letošnjega leta na koncertu v Berlinski filharmoniji o priliki proslave Čajkovskega. Novi klavir se razlikuje od dosedanjih v tem, da večina klavirov udarja na štiri strune. Tudi sicer je resonanca ojačena tako, da ima novi instrument večjo moč od dosedanjih. Kakor smo že objavili, sta izmed Slovanov do sedaj koncertirala na tem klavirju češka pianistka Švihlikova in bolgarski pianist Pančo Vladigorev. Nemški pianist Edvard Weiss se na njem že ponovno koncertiral, v Ljubljani pa bo njegov koncert v sredo 30. t. m. ob 20. uri v mali filharmonični dvorani. Vstopnice dobiti v knjižarni Glasbene Matice. (—)

K. PUČNIK

Ljubljana — Franciščanska 3

KROJAŠTVO ZA DAME IN GOSPODE
Najelegantnejše oblačil iz lastne zaloge najboljših blagov in tudi iz prinesenega blaga. Balonski plašči.

u— Jadranški dan. V sredo bomo praznovali jadranški dan. 31. oktober je izbran za jadranški dan zato, ker je 31. oktobra l. 1918 Avstro-Ogrska predala svojo vojno ladjevje Narodnemu svetu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Jadranški dan bo letošnji praznik v dvorani plesnega društva »Sloga« (Pražakova ul. 19) ob 20. uri. Člani in prijatelji Jadranske straže se vladno vabilo na to svečano proslavo.

u— Varčevanje z vodo. Mestni vodovod bo ta turek in sredo preurel priključek glavne cevododa na centrifugalne črpalke in bo ta čas deloval le parni agregat z eno cevjo. Mestno požarni vodovod, za to pravi vse porabnike vode iz mestnega vodovoda, da upoštevajo to zmanjšano zmogljivost vodovodne centrale in ta dva dni točijo vode le toliko, kolikor je je nujno treba v gospodinjstvu, da ne bodo zaradi prekomerne porabe vode nekateri ostali brez vode.

u— Divji kostanji padajo. V Zvezdi temeljito in neumljeno podirajo starikava črtna in nečrtna kostanjeva debla. Pred dnevi so začeli delavci mestnega gradbenega urada trebiti še petnajst kostanjevih dreves na Gallusovem nabrežju, kjer imamo starinarški trg. To nabrežje, kamor so že pred kratkim navozili precej kubikov gramozu s pravkar prenovljenega šentjakobškega obcestja, bodo nato primerno nasuli, zravljali in utrdili, da se ponovno ne bodo nabrežju še od regulacije sem

zvoženo in sprano cestišče. Robnike za napravo manjkajočega pločnika so že pripravili.

u— Bojevnika »svečanost na pokopališču. Zveza bojevnikov vsako leto skrbi, da se 1. novembra širom naše domovine dostojno opravijo žalne svečanosti na pokopališčih, pri spomenikih in spominskih ploščah v počastitev spomina padlih in umirlih bojnih tovarišev. Tudi letos prireja Zveza bojevnikov take žalne svečanosti. V Ljubljani bo spominska svečanost pred gradbo na pokopališču pri Sv. Križu dne 1. novembra ob 15.45. Cerkevna opravila bo opravil g. škof dr. Gregorij Rožman, ki bo imel tudi govor v spomin pokojnih tovarišev. Prisostvovali bosta vojaška godba in častna četa. »Zveza bojevnikov« poziva vse svoje tovariše, prijatelje in svoje pokojnike, da se žalne svečanosti prav zanesljivo udeležijo. Dne 2. novembra ob 9. uri dopoldne bo v franciščanski cerkvi sv. maša, ki jo bo daroval predsednik Zveze bojevnikov g. Mirko Rajec.

u— Dvojna mera ali kaj? Pišejo nam: Čitali smo uredbu o prepovedi glede uporabe motornih kolov s pogonom na bencin. Na ljubljanski opazi še vedno vztrajne veslače s svojimi čolnicami, pozornost pa vzbujata že nekaj dni zapored dva motorna čolna. Kakaj z zunanjim motorjem. Last nekoga dr. K. in motorni čoln. Last ljubljanskega veletrgovca M. Mnogi opazovalci s Splice se upravičeno izprašajo, ali velja v tem primeru kakšna posebna izjema?

u— Jugoslovanska društva za proučevanje in zatiranje raka, podobor Ljubljana, bo imelo 15. novembra 1940 ob 20. v klubski sobi kavarne »Unione« izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: sprememba pravil in reorganizacija društva in slučajnosti.

u— Društvo gluhozemelj priredi danes ob pol 16. v Franciščanski dvorani v Ljubljani v okviru proslave 40letnice ustanovitve ljubljanske gluhozemelj, ki bo pod pokroviteljstvom g. bana, nastop. Prodaja vstopnic bo danes ob 10. do 12. pri blagajni Franciščanske dvorane in eno uro pred predstavo istotam. V listu smo pomoteno javili, da bo prireditel v soboto.

u— Popravila vseh ur zopet prevzemam. F. Čuden, urar v Prešernovi 1, specialist za precizijske ure. (—)

STEDLJIV KVALITETNI AUTO
1000 - 1500
GLAVNO POKROVITELSTVO
OZUZEK
LUBJANSKI TAVČARJEVA II

u— Na IV. izrednem občnem zboru JNAD Jugoslavije 24. t. m. je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Namar Emil, cand. iur.; podpredsednik I. Košir Milan, stud. tehn.; podpredsednik II. Breznik Marko, stud. tehn.; tajnik I. Wudler Zoran, stud. iur.; tajnik II. Ivanšek Fren, stud. iur.; blagajnik Dular Slavko, stud. tehn.; knjižničar Hvastja Ivan, stud. tehn.; gospodar Jermol Adolf, stud. mont.; zapisnikar Zbrizaj Danilo, cand. phil.; odborniki Smolčič Janko, stud. tehn.; Delpin Anka, stud. tehn.; Menčinger Meta, stud. iur.; Adamič Leo, stud. med.; nadzorni odbor: predsednik Švajgar Rado, cand. ing.; član: Grohar Ervin, stud. tehn.; Černigoj Fran, stud. tehn.

u— Sporod klavirskega koncerta, ki ga bo izvajal slavni ruski pianist Nikita Magalov jutri, v ponedeljek, ob 20. uri v veliki filharmonični dvorani, bo naslednji: 1. Bach Busoni, dve korolni predigri; Odrsenik prihaja in Veselite se ljubi kristjani!; 2. Brahms: op. 35b Variacije na Paganinijev tema; 3. Schumann: Karneval op. 9; 4. Stravinski: Petruska — suita iz istoimenskega baleta; 5. Ravel: Ladja na Oceanu; 6. Saint-Saens-Liszt: Dance Macabre. Pianist Nikita Magalov je umetnik največjega formata. Njegova igra je v vsakem pogledu na višji, tehnično ne pozna absolutno nobenih težav. Nikita Magalov spada med največje sodobne pianiste.

u— Učni tečaj za srednješolce. I. Večernji učni tečaj, v katerih se poučujejo vsi gimnazijski predmeti. Poučevalo se bo dnevno od 19. do 21. ure. Namenjeni so onim, ki nameravajo opraviti privatne izpite na gimnaziji in so zaradi službe čez dan zadržani. II. Dnevni učni tečaj, v ta tečaj se sprejemajo dijaki vseh gimnazijskih razredov, ki so zaradi starosti ali slabega uspeha odklonjeni kot redni učenci in nameravajo ob koncu šolskega leta opraviti izpit čez en ali dva razreda. Pouk je dopoldanski in popoldanski. Prijave v ta dva tečaja se sprejemajo samo še najkasneje do 31. oktobra. III. Za redne učence srednjih šol, ki v posameznih predmetih slabo napredujejo, so posebni učni tečaji. Informacije za vse tečaje dnevno od 8. do 12. in od 14. do 17. ure pri g. Bombaču, služitelju na drž. realni gimnaziji na Poljanski cesti. (—)

u— V soboto 9. novembra elitni ruski ples v vseh zgornjih prostorih »Zvezde«. Koncert. Bar. Dva jazz-orkestra. (—)

u— Nadaljevanje plesnih vaj SK Grafike v nedeljo ob 15. uri v veliki dvorani Delavske zbornice. (—)

u— Lutkovno gledališče Ljubljanskega Sokola priredi danes ob 15. v mali dvorani Narodnega doma vhod z Bleiweisove ceste lutkovno predstavo »Revija veselih lutke«, na kateri bodo nastopile najboljše in najnovejše lutke. Mladina vabljena.

u— Žepno uro z obeskomo sem izgubila v nedeljo 20. t. m. od hotela Lloyd do kavarne Centrala. Poštenega najditelja prosim, da jo odda v oglasnem oddelku »Jutrac«, kjer bo prejel nagrado. (—)

u— Lutkovno gledališče Sokola I. na Taboru uprizori danes ob pol 11. krasno lutkovno igr. J. Sorna »Jurček na Marsu«, v kateri nastopa skupina Marsovec. Zanimala vas bo velika, vsemirna raketa, velika marsovska žival in laboratorij inženjerja. Starši, nudite svoji deci zdravega razvedrila. (—)

u— Gimnastično plavalni tečaj za dame in gospe se bo pričel v ponedeljek 4. novembra ob 20. uri v zimskem kopališču SK Ilirije na Gosposveti cesti (ob prog). Prosim, da se oni, ki se nameravajo udeležiti tečaja, prijavijo pri blagajni kavarne Evrope. Tečajnica za ves čas trajanja t. j. od 4. XI. do srede decembra je

Slino doživljate za ženo in dekleta! Ali je prav storilo dekle, ki je zapustilo revnega ljubimca in poročilo bogataša? — V filmu

Film čustov in žrtvovanj....

Kino Matica — tel. 22-41

Predstave: ob 15., 17., 19. in 21. uri;

dopoldne ob 10.30 MATINEJA.

Želela sem si otroka...

nastopata slavni umetnici BETTE DAVIS in MIRIAM HOPKINS.

SHIRLEY TEMPLE, starim in mladim priljubljena filmska umetnica nastopa po dolgem času zopet v sijajnem filmu zanimive in nad vse napete vsebine:

VELIKI OREL

Rezervirajte si vstopnice v predprodaji! Predstave ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

V tem filmu pleše moderne in indijske bojeve plesne, kadi s Indijanci pipo miru ter predseduje zborovanju indijskih poglavarjev. KINO SLOGA, tel. 27-30

ostali vrtni pred Westno vilo pri železniškem prelazu, pred stanovanjsko hišo cinkarne in pred hišo g. Novaka. Vsakdo je pričakoval, da bodo ob modernizaciji hodnika razširili hodnik tudi pred omenjenimi tremi poslopji in asfaltirali hodnik v širini treh merov v ravni črti, kar bi bilo s stališča večje preglednosti Mariborske ceste in estetske edino pravilno. To se pa ni zgodilo, marveč bodo ostali omenjeni trije vrtni izven prvotno določene regulacijske črte, hodnik pred temi vrtni pa bodo pomaknili kratkoma na cesto, ker mora biti hodnik širok tri metre. Prav po nepotrebnem bo torej nastalo skrpulac. Kar je veljalo za ostale lastnike hiš ob Mariborski cesti, ki so upoštevali regulacijsko črto, bi moralo veljati seveda tudi za lastnike omenjenih treh hiš, zlasti še zaradi bližine mestnega središča. Ljudje tudi ne morejo razumeti, zakaj so začeli modernizirati ta hodnik šele zdaj v neugodnem letnem času, ko je bil kredit že mnogo prej na razpolago in bi bili mogli to delo izvršiti v primernejši dobi, ko so bile meze nižje in je bil tudi material cenejši.

u— Šahovska tekma med celjskimi brivci in šahovskim klubom Gaberjem se prične danes ob 9. dopoldne v restavraciji hotela »Evropa«. Zanimivo prireditev bo vodil g. Mirko Fajta.

u— Na gospodinjstvi in kmetijski nadaljevalni šoli v Celju bo tudi letos pouk. Učenci naj se javijo v pisarno šolskega upravitelja, učence pa pri učitelji g. Antoniji Kovarčevi na II. deški narodni šoli v Celju v Komenskega ulici.

Dr. Drago Hočevar

vsled vpoklica

NE ORDINIRA DO 22. NOVEMBRA

u— Petje na pokopališčih. Na praznik Vseh svetnikov bodo peli združeni zbori Celjskega plesnega društva »Ojke« in »Celjskega zvonca« ob 15. na okoliškem, ob 16. pa na mestnem in vojaškem pokopališču.

u— V počastitev spomina umrlega g. Antona Hajnske v šmarjeti pri Celju je daroval generalni konzil v p. dr. Anton Novčan socialnemu skladu Sokolskega društva Celja-matice 100 din. Iskrena hvala!

u— Uradni pogon na divje svinje. V nedeljo 10. novembra, v primeru slabega vremena pa 17. novembra, bo uradni pogon na divje svinje v lovskih kozjanskih in pištanskih občinah. Sestanek lovcev bo ob 7. zjutraj v Lesičnem pri Pištanju. Za vodjo lova je določen trgovec Ivan Veršec iz Podčetrčka, za njegovega pomočnika pa gozdni čuvaj Franc Valant iz Pištanja. Lovci so vabljani, da se udeležijo lova.

RADIOAPARATI

Telefunken Radios, Blaupunkt, Orion ter pisalne stroje Adler, Reinmetal tudi na broke

RADIO TOPLAK — CELJE
Prešernova 5/L nadstr. — tel. 134

u— Težka nesreča kolesarja. Ko se je 16letni slikarski vajenec Karel Rekar iz Celja peljal v petek s kolesom s Polzele, je padel tako nesrečno, da je dobil težke poškodbe na glavi in tudi notranje poškodbe. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

u— Stroj ga je zgrabil za čeljust. Pri delu v tekstilni tovarni v Vitanju je v petek stroj zgrabil 22letnega tkalca Miloša Štruca za čeljust in ga hudo poškodoval. Štruc se zdravi v celjski bolnišnici.

u— Kolo mu je odpeglalo. Celjska policija je v petek aretirala 20letno brezposelno natakario Marijo K. na podlagi prijave, da je svojemu bivšemu delodajalcu na Lodi pri Polzele poverila kolo. To kolo so našli pri aretiranci in ga vrnili lastniku. Aretiranka pravi, da si je hotela kolo samo izposoditi.

u— Obnovite srečke drž. razredne loterije čimprej v podružnici »Jutrac« v Celju.

Iz Maribora

Praktični učiteljski izpiti so bili pred državno izpitno komisijo v Mariboru od 10. do 25. oktobra. Izpit so napravili naslednji učitelji-pripravniki (ce): Bakoš Ludvik, Domiter Amalija, Domiter Franciska, Fink Vida, Galun Terezija, Hafner Bernardina, Hren Adalberta, Izlar Marija, Jaklič Jelka, Jančič Frida, Javoršek Amalija, Kikel Alojzija, Kodrič Marija, Kolšek Sabina, Kmetič Cvetka, Končič Terezija, Kuntner Terezija, Lah Ernest, Letič Marija, Lomšek Gabriela, Marinc Marija, Matkovič Matilda, Medved Ana, Mele Stanislava, Pašek Eduard, Peče Ivan, Pečovnik Stanko, Petrič Elizabeta, Piher Aleksander, Potek Anica, Rode Justina, Simončič Božomila, Sorko Božomir, Stiglic Marija, Skof Marija, Sturm Vlada, Suman Ivan, Trobec Olga, Vauda Milica, Zadel Leopoldina, Zalezina Berta, Zlatič Franc.

u— Opozorilo upokojenim »mužem« drž. železnice! Vsi upokojeni, rentniki, mladi in stari, ki se poživajo, da oddajo svoje in svojih rodbinskih članov legitimacije v svrhu podaljšanja za leto 1941. v roku od 28. oktobra do 20. novembra na postaji Maribor odnočno Maribor—Studenec. Vsak upokojenec mora predložiti zadnji čekovni pokojninski odrezek. Za otroke, stare preko 18 let, ki se seljajo, je treba predložiti solsko potrdilo. Za hčere, stare preko 18 let, ki zaslužijo do 500 din mesečno, pa so še doma, je treba predložiti potrdilo delodajalca o mesečnem brutozaslugu, potrjeno od okrogne urada za varovanje delavcev ali pa od trgovskega bolnišničnega pooblaščenca.

u— Slikarski pogodi ne bodo razpravljal o kolektivni pogodbi s pomočniki zdaj, ampak šele pomladi. Tako so sklenili na svojem sestanku. Odpovedali so sporazum

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI. telefon 41-79

Senzacionalne momente prikazuje

Gibraltar

V glavni vlogi Viviane Romance

Predstave danes ob 3., 5., 7. in 9. uri.

v ponedeljek ob 7. in 9. uri

Prihodnji spored (v petek 1. XI. 40.):

Poročnik Indijske brigade

ERROL FLYNN

Danes ob 14.30, 17.30 in 20.30 dva

večfilma

Greh

Cornie Luchaire, Roger Duchesne, Annie Ducoux.

Matere in žene! To je Vaš film,

film o visokem poklicu materinstva.

Zarah Leander poje v svojem maternem jeziku v filmu:

Skandal

s pomočniki, ki poteče 29. t. m., in bodo

odšli plačevali svoje pomočnike po njihovi

spretnosti in sposobnosti, ne po kategoriji

proti nepravilnemu imenovanju članov

v davčni odbor.

u— Za prehiteno stomašnih učiteljskih-kov je pričelo nabiralno akcijo Podporno društvo državne učiteljske šole v Mariboru. V imenu revnih dijakov se društvo zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki so prispevali enkratno in obiljubljeno mesečno podporo, pa tudi onim, ki nudijo stomašnim učiteljskim hranilo na svojih domovih. Imena dobrotnikov in njihovih zneski bodo objavljeni v letnem poročilu drž. učiteljske šole. Prisrčna hvala!

u— Maribor v 16. stoletju. V izložbi Tujkoprometne zveze v Mariboru na Trgu Svobode je razstavljen zanimiv relief »Maribor v 16. stoletju«, ki je posrečeno delo mladega uradnega pripravnika g. Emerika Vívode.

u— O srednjeveškem Mariboru je predaval v petek zvečer na Ljudski univerzi arhivar prof. Fr. Baš. Na podlagi številnih skriptičnih slik, ki so kazale stare stavbe in stari mestni načrt, je predavatelj podčrtal tiste geopolitične sile, ki so pospeševale nastanek in razvoj Maribora. Kljub deževju je bilo predavanje dobro obiskano.

u— V turek premiera. V prevodu P. Golie in režiji J. Kovitca bo v turek premiera znamenite drame M. Gorkge »Na dnus«.

u— Maribor in naše morje. Danes ob 10.

bo v veliki dvorani Sokolskega doma svečana matineja Jadranske straže v proslavo

Jadranskega dne.

u— Štetje obiskovalcev pobreških pokopališč. Kakor vsako leto, tako bo Žensko društvo v Mariboru tudi letos organiziralo štetje obiskovalcev pobreških pokopališč za vse svete in bo pred pokopališkim

vhodom pobiralo prispevke za revno dečo.

u— Nočna ploha se je razlila nad Maribor v noči na soboto. Padlo je dežja za

rekordnih 429 mm!

u— Krznarstvo P. Semko, Aleksandrova

12, vam nudi ceneno kuhovino in krznarske izdelke. (—)

u— Vence šopke, krizanteme naročite

v vrtinariji Jemec, Prešernova. (—)

u— »Pašji umor«. K. notici, ki smo jo

pod tem naslovom objavili v večeršnjih

številki, nam sporočajo, da se je pes slu-

čajno znešel v bližini neznanega kolesar-

ja, ki je ubogo žival brez vzroka zaklal.

Dr. ERIK KLINC

ORDINIRA DNEVNO od 11. do 13.

v hiši Grajskega kina.

u— Namesto venca na grob pok. dr. A.

Wankmüllerja so darovali za stomašno

šole Maribora obitelj Zacherl 150 din, po

100 din gg. Gajšek in Koter, 200 din pa g.

Kerol Vokac iz Ljubljane v počastitev spomina

pok. Božene Škapinove.

u— Obesene v kleti. V Flekušah pri

Sv. Marjeti ob Pesnici so našli v kleti

obesenega posestnika Antona Kranerja.

Ni znano, kaj ga je gnalo v smrt.

u— Prevratni vagoni. Na postaji Gor-

nji Dolič v Mislinjski dolini so zaradi ne-

pravilno postavljene kretnice iztirili neka-

teri vagoni tovornega vlaka in se prevrni-

li, ostalo kompozicijo pa so pravočasno za-

ustavili. Zaradi tega je bil promet do ve-

černih viakov v zastoju.

u— Namesto pujske žepar. Starinarjeva

žena Ana Mrzova je šla na sejmische ku-

povati pujsko. Ko se je že dogovorila za-

radati cene in hotela kupiti lepo pitanega

pujska, pa je spoznala, da ji je dizen žo-

parski zlikovec izmaknil vse 900 din, ki

jih je imela pri sebi za nakup.

u— Pokopana mladost. Trije pokvarje-

ni mladolet

Resnica o kemičnem institutu

»Ali se bo res podrl, preden bo dograjen«

Studentje kemije pri predavanju v sedanjih prostorih

Predavalnice so nabite slušateljev

Dne 11. t. m. je izšel v »Slovenec« članek z naslovom: »Kaj se bo zgodilo s kemičnim institutom v Ljubljani? Ali se bo res podrl, preden bo dograjen?« Ta oris graditve enega najbolj potrebnih znanstvenih institutov naše univerze je s svojimi enostranskimi in nepravilnimi podatki, posebej pa s pretirano senzacionalnim naslovom, vzbudil v občinstvu dokaj neprijetno pozornost. Nepoučen čitatelj je namreč lahko sklepal, da se profesorji Kemičnega instituta pripravljajo med seboj zaradi čim bolj razkošne notranje ureditve, med tem pa preprosto, v celoti še nedograjena stavba propada. Kdor tako sklepa, ni krivice samo za prizadete profesorje, marveč sploh za našo univerzo.

Glasovi o položaju Kemičnega instituta so odmevali tudi med dijaštvom. Letošnji izredni naval na to študijsko panogo tem bolj aili k čim prejšnji ureditvi novih institutovih prostorov. Izvedli smo, da je dijaštvo samo začelo akcijo za pospešitev del v novi stavbi Kemičnega instituta, ki se sedaj tesni v kletnih prostorih realne gimnazije v Vegovi ulici oziroma na tehniko. Naši slikarji kažejo dovolj nazorno, v kakšnih tesnih prostorih morajo predavati profesorji kemije, med njimi svetovno znani učenjak g. dr. M. Samec. Zaradi pomanjkljivosti prostorov so pri predavanju otežene projekcije in eksperimenti, kar je velika škoda v očeh vsakogar, ki pozna študij kemije.

Razgovor z vseuč. prof. dr. Maksom Samcem

Ko smo izvedeli, da je tudi g. prof. dr. M. Samec čutil potrebo, da svojim slušateljem obrazloži historijo gradnje Kemičnega instituta in odvrne od profesorjev obtožbo, da zavlačujejo dograditve prepotrebne poslopja, smo se obrnili do njega kot predstojnika instituta in najkrompetentnejšega predstavitelja interesov naše kemične vede, ki jo g. prof. dr. Samec tako častno zastopa. G. profesor je ljubezljivo sprejel našega urednika in mu glede na neutemeljene govorice o Kemičnem institutu pojasnil dejansko stanje stvari.

Gospod profesor je najprej dejal, da razume, če se iz gradbenih ozirav zdi bolj prikladno in bolj ekonomično, da se nekatere reči popolnoma dovrše, druge pa odloži. Profesorji in dijak pa imajo na dograditvi instituta drug interes: njim je predvsem od tega, da se odpravi neznanost gnoča v sedanjih prostorih in da bodo dijak kemije prostori, ki bodo res prikladni za študij. Na to je gospod profesor izjavil:

— Smatral sem za svojo dolžnost, da podam dijaštvu, ki kaže vzgledno disciplino in trdno voljo, da podpre akcijo za dograditev našega instituta, historijat te zadeve. Moja izjava so predvsem hotela odvrniti od profesorjev Kemičnega instituta očitke, ki so se pojavili celo v listih, češ, da je bilo napredovanje zgradbe Kemičnega instituta ustavljeno zaradi nesoglasja profesorjev. To nikakor ne drži. Dijakom sem pokazal na podlagi zapiskov se

»Modern« zgrajena tribuna v sedanjih predavalnicah

— Sicer menim, da je za tak institut, kakor je Kemični, že a priori nesreča, če se mora zgraditi v eni sami palači. Ko pa smo že dobili take prostore, smo si jih skušali smiselno razdeliti. Ne smemo pa pozabiti, da je bilo treba naše načrte trikrat spreminjati in prilagajevati stavbnim spremembam, ki niso zavisele od nas. Najprej je bila v načrtu kvadratna zgradba celega poslopja. Ko so že bili izdelani načrti in sestavljen proračun tehnične ureditve poslopja v tem obsegu, je ideja kvadratne zgradbe padla, zato da bi bilo poslopje bolj odprto in da bi se med nove vseučilišne stavbe vključili vrtovi. Drugo skupno načrtov je utemeljila misel g. prof. Pfeifferja, da bi se zazidal en trakt ob Askerčevi cesti, štirje pa od severa na jug; med tem traktom bi bil park od Rimskega zidu do tako zvanega cestnega trakta. Zdaj je bilo treba vse načrte prilagoditi le-temu, in naposled so ga oblasti odobrile. Bistvo tega štirijezicega sistema je določena širina traktov. Ko je bilo vse že odobreno, je ideja štirijezicega sistema padla v korist trijezičnega. Tako smo se morali zopet prilagoditi spremenjeni debelini zgradbe. To se je zgodilo l. 1939 in ker je pristojno ministrstvo odobrilo načrt za ozki trakt, je gradbeno vodstvo na izredno prošnjo profesorjev kemije in tedanjega

dekana dr. Gosarja pristalo, da se delo nadaljuje in da se stroški zanj v obliki viškov in dodatkov na posamezna dela posebej odobrujejo v okviru pooblastil, ki jih ima banska oblast. Nastajale pa so v zvezi s terenom nepredvidljive tehnične ovire, ki so delo oteževalo. Ko se je začela v maju 1939 graditi širša zgradba, je vsak profesor kemije prilagodil svoj načrt o ureditvi prostorov ustreznemu novemu stanju. Tako je stavba prišla pod streho. Sedaj je nastala potreba, da se že izvedene spremembe v odobrenem načrtu naknadno obračunajo in da se v teku tistih mesecev, ko se ne more graditi, predela celotni tehnični elaborat in prilagodi vsem novim zahtevam. Kakor posnemamo iz znanega Vam članka, je bil novi tehnični elaborat končan 22. avgusta t. l. S tem je odstranjena ovira in stavbeno delo se lahko nadaljuje. Sedaj, ko je tehnično načrtno delo končano, bi nujno želeli, da se do konca izdelata vsaj en dijaški laboratorij in velika predavalnica: dve najnujnejši potrebi Kemičnega instituta.

Gospod profesor dr. Samec je v razgovoru z našim urednikom še pojasnjeval težave, ki jih zastavlja arhitektom zgradba tako komplicirane stavbe, kakor jo potrebuje prav Kemični institut. Govorice o nekem »luksuzu«, ki da si ga dopuščajo v svojih načrtih nekateri profesorji, so neutemeljene. Morda so bile v prvih načrtih nekatere reči, ki pač niso »luksuzne«, a so pogrešljive, oziroma nadomestljive s cenejšim materialom. Vse to je že dolgo urejeno.

Vsekako se je treba pri zgradbi takega instituta izogniti poznejšemu očitku, da se ni dovolj mislilo na higieno in na razvojne možnosti. Moderni kemični institut mora dobiti izredno dobro, odporno in smotno opremo. Treba je pomisliti, da mora imeti vsak študent na svojem delovnem prostoru, ki meri nekako 1 m, dve pipi za plin

Uganka o slovanskem poreklu cesarja Justinijana

Zanimiva izvajanja vseuč. prof. dr. Nikole Radojčića

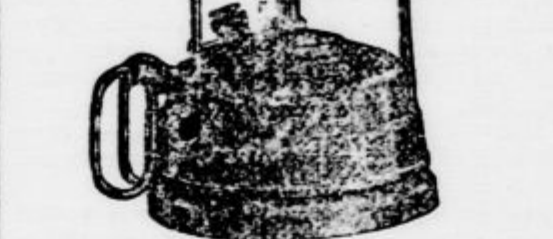
Ugledni profesor Aleksandrove univerze v Ljubljani in odlični poznavalec naše narodne preteklosti dr. Nikola Radojčić je zopet obogatil zgodovinsko literaturo z novo razpravo: »O tobožnjem slovanskem poreklu cara Justinijana«. (Gas Srpske kr. akademije CLXXIV, II. razr., str. 171-248. Beograd 1940.)

Justinijan je bil med vsemi bizantinskimi cesarji najimennitnejši vladar. Hotel je v celoti obnoviti nekdanje rimsko cesarstvo, razmaknil je meje svoje države in dosegel velike zunanje politične uspehe. Prav tako je poskrbel za uspešen razvoj v notranjosti države, dal je urediti zakonodajo, državo je tudi gospodarsko povzdignil, razen tega pa je pospeševal znanost in umetnost. Delo Justinijana je bilo vsestransko, za njegovo vladno so značilni nagli preokreti, saj je bila tudi njegova življenjska narava polna nasprotij. O tem nam priča tudi njegova nenavadna ženitba z bistromno gledališko igralko Teodoro. Razumljivo je torej, če so se mnogi že davno zanimali za Justinijana in spleti okrog njegove osebe razne legende. Tako se nekateri celo mislili, da je bil Justinijan slovanskega rodu in se je takšno mnenje razširilo med Jugoslovani, ki so začetke narodne veličine v jugoslovanskih pokrajinah skušali prikazati v zvezi z znamenito Justinijanovo osebo. V era v slovanstvo Justinijana je bila izredno močna, čeprav ni bila omenjena na pravih zgodovinskih dokazih. Zato je vprašanje o slovanstvu Justinijana važno znanstveno vprašanje in zasluži temeljito pozornost.

Prvi, ki je proglasil cesarja Justinijana za Slovana, je bil zgodovinar Mavro Orbini iz Dubrovnika. Napisal je v začetku 17. stoletja zgodovino južnih Slovanov v trdnem prepričanju, da so južni Slovani bili avtohtoni prebivalci v svojih današnjih pokrajinah in se je na tem ozemlju vedno govorili isti, slovanski jezik; ker pa je bil pokrajina po večini obsegal nekdanji rimski Ilirik, so Slovani vsi tisti rimski cesarji, ki so se rodili v Iliriku. Tako je Orbini tudi Justinijana naredil za Slovana in je mislil, da se je Justinijan rodil v mestu, ki ga je pozneje cesar sam imenoval »Justinijana Primas«. To mesto pa je po Orbiniju lahko Prizren ali pa Ohrid, toda oba ležita v Iliriku in zato je slovansko pokolenje Justinijana izven vsakega dvoma. S tem je Orbini hotel povečati Slovanstvo in njihovo slavo; njegovo delo je med tistimi Slovani, katerim je bilo znano, postalo važen vir nacionalnega ponosa. Toda Orbinijevo delo, čeprav je pretkano s pomembnimi vestmi, je polno domišljije in literatura, ki jo je Orbini uporabil, ni zgodovinsko zanesljiva.

Skoraj ob istem času je Jakob Luccari, pisatelj iz Dubrovnika, šel še korak dalje in poslovanil vsu rodino, iz katere je Justinijan izšel. Trdil je, da je našel v »Dukljanskem dnevniku«, to je v »Barskem rodoslovu«, kako se je Selmir oženil s sestro slovanskega barona Iztoka, ki je bil oženjen z Biljenico, sestro cesarja Justinijana in materjo Justinove. Za oba misli Luccari, da sta se v slovanskem jeziku imenovala Uprava, kar pomeni isto kakor njihovo latinsko ime. Toda »Barski rodoslov« ne omenja nobene besede o ženitvi Selmirovi. Način, s katerim skuša Luccari dokazati slovanstvo Justinijanovo, je precej ohlapen in že pri navadnih kritiki vzbuja dvom.

Kakor Orbini in Luccari, so bili o slovanstvu Justinijana prepričani tudi drugi. Med temi je bil učeni skriptor vatikanske knjižnice Nikolaj Alemanni, ki je 1623. leta izdal Prokopijevo »Tajno zgodovino« in v svoj komentar k tej izdaji sprejel naziranje, da je bil Justinijan slovanskega rodu. Misli je, da so Justinijana njegovi rojaki imenovali Uprava, kar pomeni v latinskem imenu prava pravica. To pa je Alemanni prevzel iz spisa opata Teofila o življenju Justinijanovem (Justiniani vita), za katerega je mislil, da je bil Justinijan vzgojitelj, ni pa vedel, da je ta spis znan-

STANDARD-VACUUM OIL COMPANY OF JUGOSLAVIA, INC. ZAGREB

in dve za vodo, dalje odtok za vodo in po možnosti stikalo za elektriko. Vsakomur je znano, kako važne so v takih laboratorijih ventilacijske naprave; tam, kjer se dela s smrdljivimi plini, so potrebne posebne digestorije. Sploh mora biti possebna skrb posvečena higieni in zdravstvenim interesom dijaštva. Kompliciranost take zgradbe najbolj pojasnjuje dejstvo, da bo na nji okrog 1000 raznih otvorov; lajk pač težko razume, koliko dela imajo arhitekti, preden spravijo vse to v sklad, tako da celotni stroj brezhibno deluje.

Glede na velik gospodarski in nič manjši narodno-obrambni pomen Kemičnega instituta, na katerem deluje vrsta naših odličnih kemikov, bi bilo želeli, da bi se njegove zadeve obravnavale v javnosti bolj objektivno, kakor je storil »Slovenec« v uvodu omenjenem članku. S temi pojasnili, ki smo jih dobili delno na najbolj kompetentnem mestu, smo hoteli javnost prepričati, da je vprašanje Kemičnega instituta, v kolikor je odvisno od njegovih profesorjev, na dobri poti. Naj bi drugi pristojni činitelji storili svoje, da se Kemični institut čim prej dogradi in notranje uredi tako, kakor zahteva njegov ustroj in pogoji njegovega delovanja!

stvena mistifikacija drugega pisatelja. Toda Alemanni je veljal za visoko znanstveno avtoriteto in vera v slovanstvo Justinijanovo se je širila, postala je celo obča in te vere so se oprijeli tudi znameniti zgodovinarji: Gibbon, Ranke in Rambaud. Pri vsem tem pa misel o slovanstvu Justinijanovem trajno ni mogla obveljati; kajti časomoma so o njej nekateri znanstveniki pričeli dvomiti. Tako že resna in zanesljiva znanstvena dela Kreka in Niederla omenjajo, da sta Rösl in Tomašek s tehtno znanstveno razlago omajala vero v slovanstvo Justinijanovo. Že pred temi je veliki slavist Dobrovsky v začetku 1810. leta v pismu Kopitarju izrazil pomisleke proti slovanškemu izvoru Justinijana in poudaril samo to, da se je Justinijan rodil v Iliriku. Toda Dobrovsky ni mogel prepričati Kopitarja, kateremu so Slovani na Balkanskem polotoku bili potrebni že pred prihodom Srbov in Hrvatov, da bi mogel braniti težo o srbohrvatskem klinu. Zato je Kopitar vztrajal na stališču o slovanstvu Justinijanovem. S tem vprašanjem so se bavili še drugi, tako tudi angleški zgodovinar Jakob Bryce (Brajs). Našel je Teofilov spis »Justiniani vita« v Rimu leta 1883 v knjižnici Barberini in dognal, da je to samo izvečje iz dela, ki ga je o življenju Justinijanovem napisal Ivan Tomko Marnavič, dočim pisatelj Teofil ali po Marnaviču Bogomila sploh nikdar ni bilo. To pa ni bilo znano Alemanni, ko je uporabljal omenjeni spis, na katerega se je oprijel tudi Bryce, misleč, da je bil Justinijan legendarni junak slovanskega rodu. Tako je legenda o slovanstvu Justinijanovem rasla in padala, pri vsem tem pa je ostalo nerešeno vprašanje, kako si je ta legenda utrla pot v svetovno zgodovinsko literaturo. Temu vprašanju je avtor naše nove razprave posvetil posebno pozornost.

Prvi, ki je med Jugoslovani napisal obširnejše delo v življenju Justinijanovem, je bil šibenski in pozneje zagrebški kanonik Ivan Tomko Marnavič. Bil je še mlad, ko je leta 1603 začel pisati veliko delo: »Ioannis Tomco Marnavič Bosnensis Canonici Sincensis Archidiaconi et Canonici Zagrablenensis De Illyricis, Caesaribusque Illyricis Dialogum Libri septem«. V tem delu, ki ga je Marnavič dokončal v šibniku 1607. leta in je ostalo v rokopisu, je tudi prikazano življenje Justinijana z napisom »Justinianus«. Nekateri so mislili, da se je rokopis izgubil, toda dr. Radojčić ga je neumorno iskal in končno našel v muzeju za Bosno in Hercegovino. Ta rokopis pa je važen zato, ker je še le z njim lahko dr. Radojčić dognal, kakšno vlogo je imel Marnavič pri sestavljanju druge verzije o življenju Justinijana in je v zvezi s tem mogel nato dokazati, da je tudi ta druga verzija delo Marnaviča.

V prvi verziji pravi Marnavič, da se je Justinijan rodil v Iliriku in je njegovo rojstno mesto postavil v Prizren. Toda o slovanstvu Justinijanovem Marnavič izrecno ne govori, o tem je še strahopeten, pač pa trdi, da je bil Justinijanov oče plemenitnik Iztok slovanskega rodu. Poslovanil je tudi okoli Justinijanovo in napravil njegovega znamenitega vojskovodjo Belizarja za Slovana, to pa zato, da bi potem lažje prešel na Justinijanov slovanski izvor. Zato je uporabil nekatere vire. Tako je iz Luccarija pobral ime Iztok, pred seboj pa je imel predvsem »Cerkvene letopise«, ogromno Baronijsko delo. Politično in cerkveno delovanje Justinijanovo je prikazal povsem po Baronijski in ga je naravnost prepisal. Temu viru Marnavič samo na tistih mestih ni sledil, ki jih je po svoje prikril, da bi v neugnan domišljiji iz Justinijana naredil Slovana. Prav tako osnove ima pa tudi druga verzija o življenju cesarja Justinijana.

Marnavič se je večkrat mudil v Rimu, bil je znan v rimskih učeniških krogih, s katerimi je vzdrževal zveze in poznal je tudi njihove želje, da bi kaj več zvedeli o Justinijanovi mladosti. To zanimanje je izredno naraslo, ko je Alemanni začel pri-

ORIGINALNI ŠVEDSKI

aparati za kuhanje na petrolej, znane znamke

SVEA

Prodaja samo na veliko.

pravičati učeno izdajo Prokopijeve »Tajne zgodovine«. Marnavič je bil naravnost izbran, da ugodni željam rimskih učeniških krogov. Mogoče je, da so ga ti pozvali ali pa se jim je Marnavič sam vsilil, da pojasni pokolenje Justinijana. Toda nevarno je bilo zahtevati od Marnaviča kako zgodovinsko pojasnilo, ker je znal Marnavič za vsako željeno stvar stvoriti zgodovinski vir. Tako je Marnavič neposredno ali pa preko prijateljev podtaknil Alemanni svoj spis »Justiniani vita«. To naj bi bil latinsko napisani izvod slovanskega spisa o življenju Justinijana, ki ga je napisal njegov vzgojitelj Teofil, za katerega pa je Marnavič našel ime Bogomil in trdil, da se nahaja v samostanu na Sveti gori. Prevedu je Marnavič po svojem zatrdilu dodal samo razlago nejasnih besed za tiste, ki niso razumeli slovanskega jezika. Toda omenili smo že, da Bogomila ali Teofila, na katerega se je oslanjal Alemanni, sploh ni bilo, njegov spis o Justinianu, ki naj bi bil sestavljen v slovanskem jeziku, pa si je Marnavič kratko in malo izmislil. Tako je poslovanil Justinijana, za katerega je trdil, da mu je bilo ime Uprava.

O osnovah, na katerih je Marnavič zgradil spis »Justiniani vita«, je že razpravljaj hrvatski zgodovinar Ferdo Šišić in dognal nekatere vire, s katerimi je Marnavič zabellil svoje izmišljotine. Toda Šišiću kakor tudi drugim, sestavek o Justinianu v Marnavičevem delu »De Illyricis, Caesaribusque Illyricis« ni bil točno znan, prav tako pa tudi ni bilo znano, kateri je bil glavni vir, ki ga je Marnavič uporabljal. To pa je odkril in z dokazi dognal šele dr. Radojčić. Izsledil je vire tudi za drugo verzijo Marnaviča o življenju cesarja Justinijana in z argumenti dokazal, da je bil njegov glavni vir zopet Baroni. Toda kakor v prvi, tako je tudi v drugi verziji Marnavič vire prepisal in jih samovoljno tolmčil, ali pa jih je kar ponaredil in po svoje obrnil kakor ga je pač gnala domišljija in so to zahtevali njegovi posebni nameni. Tako je postal učen ponarejalec, ki je s svojimi falsifikati vedno vznemirjal zgodovinske znanosti. V spisu o Justinianu je navedel sicer nekaj resnišnih dejstev in zgodovinsko znanih oseb, toda veži, s katerimi jih je medsebojno povezal, okolič, v katero jih je postavil, in večino dela, ki ga jim je pripisal, vse to si je Marnavič izmislil in po svoje podal. Pri tem so ga vodili osebn, nacionalni in verski nameni. Radi tega je postal Justinijan potomec znamenitega rimskega cesarja Konstantina Velikega, od katerega je Marnavič izvajal tudi svoj rod, da bi sebe bolj povzdignil. Justinijanu je dal ime Uprava, ki ga je prevzel iz Orbinija in Luccarija, ter ga s spretnimi falsifikati vpeljal v svetovno historiografijo, da bi najprej proslavil svoj in potem vse slovanski rod. Prikazati pa je hotel tudi pravo vernost Justinijana, da bi z velikim cesarjem povečal tudi katoliško cerkev.

Razprava dr. Radojčića je znanstveno utemeljena, pisava je jasna in zanimiva. Pregledno je razdeljena na več poglavij. Najprej obravnava avtor legendarni krog in osnovo slovanstva cesarja Justinijana, nato prikazuje razvoj legende, kako se je širila, rasla in padala, v dveh poglavjih razpravlja o prvi in drugi verziji Marnavičevega življenjepisa o Justinianu, v zadnjem poglavju pa je z znanstvenimi argumenti zavrnili poizkuse, da se dokaže, kako spis Marnaviča »Justiniani vita« ni falsifikat. Pod črto navaja avtor važno literaturo z viri in pomembnimi dokumentarnimi opombami. Na koncu je razpravi priložena slika Marnaviča, reproducirana je napis njegovega spisa, reproducirana pa so v izvirnem besedilu tudi nekatere važne strani iz prve in druge verzije življenjepisa o cesarju Justinianu, ki ga je napisal Marnavič.

Razprava je zahtevala mnogo truda in znanstvenega napora; avtor je literaturo in vire podrobno analiziral in jih medsebojno primerjal. Na ta način je razkrinjal Marnaviča in razbilil legendo o slovanstvu Justinijana. Zato zasluži razprava vso pozornost in to bo vsak, ki se zanima za taka vprašanja, tudi s pridom prečital.

Dr. Ernest Turk

»Snoči sem šel v kino in sem slučajno dobil sedež poleg deklice, ki je bila lepa kakor roža...«

»In jaz sem šel snoči v kino z deklico, lepo kakor roža, pa sem slučajno dobil sedež poleg svoje žene.«

»Tonček, torej poglej: mama je spekla pitico in jo hoče razdeliti med štiri člane vaše rodbine. Kako stori to?«

»Razdeli jo na štiri dele.«

»Dobro. Pa recimo, da pride k vam teta Mica, na koliko delov bo mama potem razdelila pitico?«

»Potem jo bo rajši brž skrla...«

»No, Andrej, kako ti ugaja zakon? Ali si srečen z ženo?«

»Samo tega ne govoril! Ne smem kaditi, ne piti, ne san, zvečer z doma!«

»Potem si pa gotovo nesrečen, ker si se oženil?«

»Prijatelj, niti nesrečen ne smem biti!«

V neki družbi reče hipnotizer: »Zdaj bcm utrnil luč. Ko jo bom spet prižgal, bodo imele vse žene, ki so svoje moče kdaj preverale ali pa jih še varajo, živorce nosove. Pozor!«

Luč je ugasnila. Ko je spet posvetila, so imele vse navzoče dame debelo napudrane nosove...

Bolj klet kakor učilišče

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

A. T. — K. — Pridobinskega pacenega naloga za tekoče leto niste hodu prevzeti, če da je odmera previsoka. Ali bo postal davčni predpis pravomočen, ker davčna uprava nima od Vas podpisane prejemnega potrdila? — Uradne rešitve, odločbe, razsode kakor tudi naredbe oblasti (davčne) za poedine osebe postanejo pravno veljavne takoj, ko se jim pridobijo na pravi način. Da imajo pismena priobčila, s katerimi se odreja plačilo izvestne vsote pravnih učinkov, se vročajo proti potrdilu naslovljenca ali njegovemu zakonitemu zastopniku ali pooblaščenca neposredno po uradnem organu ali posredno po občinskem oblastu ali po pošti na povratni receptu. Če pa se prevzem (ekvivalent, se pusti plačilu nalog na mestu (event. se pripravi na vrata) z močjo izvršitve ali pa se pusti, če to ni mogoče, pri občinskem oblastu. Tak način vročitve, ki je prav tako pravilen, mora potrditi na vročilnici vročilni organ z overovitvijo dveh državljanov, odnosno občinske oblasti. Odločitev prevzema plačilnega naloga Vam torej ne bo nič hasnila.

„Dobrodelna ustanova.“ — Ali imate kot dobrodelna ustanova pravico do oprostitve pridobitine? — Zakon določa, da sme (torej ne mora) finančni minister oprostiti plačevanja pridobitine fizične ali pravne osebe celotno ali delno, začasno, glede onih podjetij, ki so ustanovljena v javne, prosvetne, kulturne, dobrodelne in narodno-gospodarske svrhe občnega pomena ter dajo samo neznamenit dohodek, ki v razmerju proti drugim podjetjem ni vstopen. Posvetujte se s pristojno davčno upravo, ki Vam to dala brez dvoma vsa nadaljnja navodila in pojasnila.

Fr. G. — G. R. — V Lj. imate letos zgrajeno enodružinsko hišo s tremi sobami in kuhinjo. V prtiličju je soba s kuhinjo. V prvem nadstropju pa dve sobi in kopalnice. Prvo nadstropje se ni izgotovilo, torej bi želeli v njem urediti sobo in kuhinjo za oddajo. Kolikšna bi bila razlika na zgradbini, če oddate stanovanje v prvem nadstropju za 400 din. Davčna uprava Vam je ocenila sobo in kuhinjo v prtiličju z mesečno najemninsko vrednostjo 200 din — Odmerna zgradbina bo odvisna bodisi od najemninske osnove (mesečno 400 din), če se bo zela davčni upravi z ozirom na prtilično stanovanje primerna, ali pa na podlagi prostega preudarka odnosno najemninske vrednosti, ki jo bo davčna uprava sama ugotovila. Verjetno je, da bo sprejela davčna uprava za osnovo zgradbina mesečno najemnino 400 din, ker je v tem razmerju ocenila vrednost prtilične sobe in kuhinje. Določeno pa Vam seveda tega ne moremo povedati.

K. V. — Lj. — Pred dvema letoma ste kupili hišo v Lj. V kupni pogodbi je izrecno navedeno, da prevzemate vse dolžnosti in ugodnosti z dnem podpisa pogodbe in da ne odgovarjate za morebitne obveznosti iz prejšnjega letosnega zgradbina. Do letos ste plačevali redno zgradbino 117 din na leto. Pred kratkim pa ste sprejeli plačilni nalog za 130 din. Ker ste zgradbino za tekoče leto že plačali, ste se javili radi informacije pri davčni upravi, kjer so Vam povedali, da se znešete 130 din nanaša na davčni zao tanek, ki bi ga moral plačati prejšnji lastnik. Ker davčna uprava zaostanka ne more izterjati od Vašega prednika, za zahteva sedaj od Vas. Ali je za to upravičena? — Davčna uprava je na osnovi čl. 146. zak. o neposrednih davkih opravljena od Vas zahtevali plačilo davčnega zaostanka, ker obstoji za takšen postopek stvarno jamstvo. To jamstvo obstoji na zemljišču in zgradbah za one dolžne davke na dohodek od zgradb, ki so dospeli v plačilo v poslednjih treh letih, štetih nazaj. To jamstvo je zakonsko in se v omenjenih mejah drži objekta. Če je prešla nepremičnina, za katero dospeli davčni predlog ni poravnani, v posest koga drugega, se pošlje temu odločba, s katero se ugotovi obstoj stvarnega jamstva na njej. obstoj davčnega dolga na dohodek od ne nepremičnine, ter se zahteva plačilo dolga z obrestmi in event. izvršilnimi stroški vred v 15 dneh. S pritožbo se tudi v tem primeru ne zadrži prisilna izterjava dolga.

I. P. — K. — Iz prejšnjih let imate večji davčni zaostanek, ki ga ne morete poravnati, ker ste brez vsakih sredstev. Davčna uprava skuša vsako leto s ponovno izvršbo izterjati zaostanek, toda brez uspeha. Ali bo ta zaostanek kdaj odpisani in kdaj bo davčna uprava ustavila nadaljnje izvršbene postopke? — Na to vprašanje Vam odgovorjamo z določbo člena 97. izvršilne uredbe, ki veli, da se davek smatra za neizterjiv, če se odpiše, če se ni mogel izterjati z izvršbo, ki se je vodila vsako leto brez uspeha. niti v tretjem letu od dne dospelosti. Izjemoma se sme davek odpisati tudi pred potekom tretjega leta, ako je iz izvršbenih spisov na tudi drugače po presoji občinskega in tudi davčnega oblasti ugotovljeno, da ni upanja, da bi se mogel davek vobče izterjati v doglednem času.

Pravna

P. M. Ze pred leti ste pred pričami kupili od brata posestvo, ki Vam ga je sicer izročil v upravo in obdelovanje, niste pa izvedli prepisa v zemljiški knjigi. Ker nečete dati tozadnega dovoljenja zlepa, vprašujete, kako bi ga mogli prisliti k temu. — Vložiti boste morali zoper brata tožbo na izdajo listine, na podlagi katere Vam bo omogočena vključba lastnine na posestvu na Vašo osebo in zahtevati izdajo sode, ki Vas bo upravičevala k vpisu v zemljiško knjigo. Če so bili ob sestavi dogovorjeni kakšni pogoji, jih boste morali izpolniti še pred vložitvijo tožbe, ker bi Vas moglo sicer začeti plačilo pravnih stroškov. Preti Vam pa tudi globa davčne oblasti, če niste pogodbe ob sklepu prijavi ali radi odmere pristojbin pristojni davčni upravi Za Vaju oba bo boljše, da se sporazumeta, četudi bi morala pri tem vsak nekaj popustiti.

R. K. Razpravi, ki se je vršila pri kazenskem sodišču zoper obdolženca, ki Vam je pokradel razno železje, ste prisostvovali kot zasebni udeleženec in prijavili svoje zahtevke. Ni Vam znano, kako je razprava končala niti, če Vam je bila prisojena odškodnina. — Predvsem si ogledajte pri sodišču, ker ste v to upravičeni — dotični kazenski spis in sode. Iz sode mora biti razvidno, če Vam je sodišče prisodilo zahtevano odškodnino, ali pa Vas je morda zavrnilo na pot redne pravde. Če Vam je

odškodnina že prisojena, Vam bo po pravomočnosti sode vročena izvršljiva sode, ki Vas bo upravičevala zahtevati izvršilnim potom plačilo odškodnine. V primeru, da ste bili zavrnjeni na pot redne pravde, boste pa morali vložiti tožbo na vrnitev ukradenih predmetov oziroma na plačilo njihove vrednosti. Sodišče Vam je dolžno pojasniti pravni položaj po stanju kazenskega spisa.

Maribor 5003 in E. R. Tržaška. — Sporčite Vas točni naslov. Če ste naročnica, bomo odgovorili pismeno.

Marija K. Ljubljana. Ali res velja v naši državi uredba, na podlagi katere so znižane najemnine vsem najemnikom, ki so bili na orožnih vajah. — Tako uredba doslej še ni bila izdana. V celih kraljevini pa velja uredba osrednje vlade od dne 5. X. 1939 o odložitvi plačevanja najemnin, ki jih dolgujejo osebe, ki so bile poklicane v vojaško službo. Ta uredba je bila razglašena in velja od 7. X. 1939. — Službeni list v dravski banovini jo je objavil dne 11. oktobra 1939 v št. 506-81/X. Najemodajniki ne smejo zahtevati, po tej uredbi, plačilo najemnine od najemnika, ki je bil poklican na orožno vajo ali v vojaško — razen službo v kadru — še tri mesece po odpustitvi iz te službe in dokler je v tej službi. Po preteku tega časa pa sme zahtevati najemodajnik poleg redno zapadle najemnine, tudi še 50% njenega zneska, kot odplačilo onih mesečno zapadlih najemnin, ki je bilo najemniku odlozono po določilih navedene uredbe. Uredba velja tudi glede najemnin za poslovne prostore, vendar le, če je moral najemnik radi poziva v vojaško službo ustaviti obrat, ali pa, da so se mu posli v obratu znatno zmanjšali v onem času, radi vstopa. Uredba pa sploh nima veljave za tiste najemnike, katerih dohodki radi poziva v vojaško službo niso bili zmanjšani.

A. J. Prevzočnik račun. Sporčite naslov, če ste naročnik bomo odgovorili pismeno.

Tržaška. Kako je s pravico siromaštvu, ki jo je pravdni stranki priznalo za pravdo sode. Ali se res sme kdaj odvzeti že podeljena pravica. — Pravdo sode prve stopnje, ki je stranki podelila na podlagi doprinešenega spričevala, pravico siromaštva, more to pravico stranki odvzeti vsak čas, na predlog nasprotnika ali po službeni dolžnosti — čim se pokaže, da pogojev, potrebnih za priznavanje te pravice, že ni bilo niti v času priznavanja te pravice. Če bi pa pogoji prestali med pravdo, ker se je izpremenilo strankino imovinsko stanje, izreče sodišče, čim izve za to okolnost, da je stranki prestala že priznana siromaška pravica. Stranka, ki ji je odvzeta siromaška pravica, mora doplačati vse take in zneske, plačane namesto nje iz državne blagajne. Tako stranka mora plačati tudi stroške odvzetniku, če jo je zastopal postavljeni advokat, ki se ji pa postavi le v pravdi, za katero je po zakonu predpisano zastopanje z advokatom. V pravdi za odškodnino din 100.000. — Vas bo moral zastopati, če Vam bo priznana siromaška pravica — postavljeni advokat.

Zdravniška

B. A. B. Nimamo nobenega sredstva, s katerim bi mogli zdraviti kratkovidnost. Na mestu so torej edino očala. V ostalem svetujem, da se prej informirate glede sprejema v šolo, da ne boste imeli po nepotrebnem stroškov.

Menigitis. To, kar opisujete, so pač posledice prebojenega vnetja možganske mreže. Mogoče je, da se bo sčasoma stanje malo izboljšalo. V splošnem pa bodo posledice trajne. Zdravljenje je v tem primeru več ali manj brezuspešno, ker gre za okvaro možganov samih, proti čemur nimamo sredstev.

B. F. Rače. Imate popolnoma prav, ko mislite, da so vsem vašim nadlogam krivi živci. V tem me potrjuje tudi dejstvo, da ste bili pred leti operirani radi Basedovove golše. V našem primeru gre po mojem mnenju za trajno krčevito stanje vaših črev, ali pa za ohlapnost. Za kaj prav za prav gre, bi pokazala točna preiskava v kakem zavodu. Od izvida ter preiskave bo odvisen tudi način zdravljenja. Odvajalna sredstva ne zagrabijo v takih primerih zla pri korenini in so zato tudi več ali manj brezuspešna.

Slabokrvn. Vaš način zdravljenja bi vam odsvetoval, ker bo verjetno brezuspešen. Pač pa vam svetujem jeterno dieto. (2—3krat tedensko jeter). Predvsem bi pa bilo potrebno dognati vzrok vaše slabokrvnosti. Kot tak pride v poštev: krvavitev iz želodca, zlata žila, jetnika itd. Pri teh boleznih dostikrat srečujemo slabokrvnost kot spremljajoč znak, ki nas šele opozori na pravo bolezen.

Inženjer S. Željeni postopek je sledeč: zvečer narežite za marelo velik kos čebule na drobne koščke in jo pustite preko noči ekstrahirati v 2 del vode. Zjutraj to zmes precedite. Ekstrakt popijete na tešče, ostalo čebulo pa lahko porabite še 2—3krat na sličem način. Prednost tega postopka je v tem, da prepreči vsak neprijeten duh po čebuli, zlasti ako neposredno po ekstraktu popijete še malo mleka.

X. Y. 63 let ste stari in opažate v zadnjih dveh mesecih, da se vas loteva omotica. Pijete ne, pač pa kadite. Sodim, da gre v vašem primeru za poopenje žil. Potreben bi bil zdravniški pregled (krvni pristisk, stanje srca in ledvic). Priporočam skrajno zmernost v hrani. Izogibajte se predvsem zelo slane, papirclane hrane in mesa. Poleg drugega zdravljenja, ki vam ga bo predpisal zdravnik, priporočam postopek, ki ga omenjam v današnji številki pod šifro »Inženjer S«.

Marta. Imate stalno glavobol in bolečine v čelnici. Poleg tega tudi ne slišite dobro. Zdi se mi, da imate gnojno vnetje obnosnih votlin in vam priporočam, da se obrnete na specialista za nosne bolezni zaradi preiskave in zdravljenja.

A. K. upokojenec, Tyrševa c. Najverjetneje se mi zdi, da vse vaše težave izvirajo od tod, ker imate povečano neko žlezo pod mehurjem. Domača zdravila ne pridejo v poštev in vam svetujem, da se obrnete na zdravnika.

P. T. Vegova ulica. Vaš strah je malo prezgoden, pa tudi odveč. Vendar priporočam, da dajete otroku dosti surovega masla, ribjega olja in sadja.

J. S. S. Ptuj. Vaši podatki so malo preprosti, da bi vam mogel pravilno svetovati. Najbolje bo, da se obrnete na enega izmed tamkajšnjih zdravnikov.

Večna — Maribor. Ako so se vsi poskus

izjalovili, mislim tudi jaz, da je najbolje operirati.

Zdravstvo A. B. Svetujem, da greste v bolnico zaradi preiskave grla in črevesa. Na daljavo vam ne morem reči nič določnega.

Kmetijska

Smreka

T. G. R. Vprašate, kdaj naj sadite smreke, jeseni ali pomadi? — Splošno pri sajenju dreve je, da se sadi oziroma presadi takrat, ko vegetacija miruje. To je torej čas jeseni in pomladi. Praksa je pokazala, da je ugodnejši čas za sajenje iglovocev pomlad, da dreve toliko ne trpi od mraza, zlasti ono, ki je bilo presajeno iz zavetnih mest. Zaradi mraza se tudi pozimi dvigne zemlja in korenine ne najdejo dovolj oporišča, zaradi česar se rastlinice rade posuše. Svetujemo vam torej, da sadite smreke pomladi.

Rastlinska olja

L. B. Eterična rastlinska olja dobivate na razne načine. Tako z destilacijo s pomočjo vodne pare, z ekstrakcijo s petroleom, preko pomad na hladen in toplem način itd. Vendar so vsi ti načini dosti komplicirani, da doblite res dober proizvod. Mnenja smo, da se izplača ta proizvodnja le na veliko in z modernimi pripravami in dvomimo v uspeh primitivnega načina pridobivanja, kot si ga predstavljate vi. Mogoče bi bilo bolje prodajati rastline in plodove, kot pa olje pridobljeno iz njih. Premislite to. Če pa v svoji zamisli vztrajate, nam sporočite, da vam svetujemo tozadevno literaturo.

Mošt ne kipi

P. O. Šm. Prve dni po trgatvi je mošt nekoliko kipek, sedaj pa je vrenje popolnoma prenehalo, čeprav je mošt še nekoliko slaček. Želite vedeti, kaj je temu krivo in kako bi kipež obnovili. — Če je mošt res slaček in ne kipi, bo krivo pomanjkanje toplote. Lahko, da je v moštu tudi manj dobrih kvasnic, ki slabše delujejo. Svetujemo vam, da mošt ogrejte, kakor smo priporočali v naši posvetovalnici prejšnjo nedeljo, in ga dobro premešate. Če se to ne bi pomagalo, potem mošt pretočite v zažveplan sod in mu pridajte čistih glivic. Še vedno je čas pridati kvasnice, in ob tej priliki mošt nekoliko osladiti.

Zelena krma

G. L. Sr. Govedu polagate nuko, željno in repno listje. Koj prve dni po krmiljenju je nastopila driska in mislite, da je temu kriv edino le repnik. Vprašate za naše mnenje. — Preveliko krmiljenje z repnim listjem povzroča pri govedu skoro vedno drisko. Tudi mokra, sveža nuka, in zeljno listje ni kaj prida, če se samo polaga. Vedno je bolje mešati med suho krmo, seno ali slamo. Pri polaganju vodene jenske krme se priporoča dajati živini klajno apno in nekoliko soli. Tudi modra kreda je v tem primeru na mestu. Seveda repnika pa le malo krmite, ker povzroča govedu neprijetnost, v hranilnem oziru pa malo izda.

Plemenski petelini

J. Z. K. Moj sosed redi pet peteltnov, čeprav ima samo 29 kokoši. Živali preletavajo tudi na moje dvorišče in mi delajo škodo. Na opozorilo, da bi zadostovalo, če ima dva peteltna za plemo, pravi, da večje število peteltnov koristi nesnosti kokoši. Ali je to res? — Kure ležejo jajca, četudi nimajo peteltna. Tako jajca niso pač oplojena in jih ne moremo rabiti za valenje. Jajca za valenje pa morajo biti dobro oplojena, sicer ostanejo le klopotci, če jih podložimo. Pri lažji kokoški pasmi se računa en petelin na 12 samice, za srednjo 10 in za večjo pasmo 7 kur na enega kokota. Seveda se število kokošk za eno ali dve še vedno lahko zviša ali zniža. Glavno je, da je petelin primerno star in dobro razvit. V gornjem primeru bi zadostovali trije plemenjaki. Vedno kaže držati raje tri peteltna kakor dva, četudi bi morali dokupiti nekaj kur več. Med parom je večji prepri, trojka se bolje sporazume.

ŠAH

Slovenska šahovska zveza priredi v nedeljo, dne 10. novembra v Ljubljani medklubijski brzoturnir za prehodni zvezin pokal. Na turnirju sodelujejo lahko vsi v zvezi včlanjeni klubi. Vsako moštvo postavi 8 igralcev. Igralni lokal bo še naknadno objavljen.

Kakor poročajo zagrebški listi, je Poslovni odbor J. S. saveza razposlal več klubom v državi ponudbe, da naj bi o božiču priredili turnir za državno prvenstvo. Izgleda torej, da Beogradski š. k. ni pristal, da bi priredil ta turnir. Srbski šahovski savez namerava o božiču prirediti svoj prvi amaterski turnir za naslov srbskega nacionalnega mojstra.

Srpski šahovski savez je pričel z medklubijskimi tekmami za moštveno prvenstvo saveza. Tekmovanje se vrši po izločilnem sistemu. V prvem kolu so bili doseženi med drugim naslednji rezultati: 6K »Vidmar« (Beograd) je s 5:3 premagal beograjski Grafički š. k. Zemun je s 4½ : 3½ porazil ruski š. k. »Cigorin«. Jagodina je zmagała nad Kragujevcem s 5:3, Pančevac s 4 istim rezultatom nad šahovsko sekcijo švabsko-nemškega društva v Beogradu. Sombor je s 7:1 porazil Grafički š. k. iz Novega Sada — Zmagovalci so se kvalificirali za drugo kolo tekmovanja.

Iz 4. kola moskovskega turnirja je naslednja partija.

Angleška otvoritev
Beli: Botvinnik Črni: Levenfiš
1. c2—c4 e7—e5
2. Sb1—c3 Sg8—f6
3. Sg1—f3
Druga, morda boljša možnost je 3. g2—g3.

3. Sb8—c6
4. d2—d4 e5—d4
Slabo je e4, zaradi 5. d5! itd. Nasprotno je nejasno na e4. 5. Sg5, ker sledi h6, 6. Sg4!; Se4!; 7. Se4!; Dh4 s protigrlo.

5. Sf3 : d4 Lf8—h4
6. Lc1—g5
Beli seveda ne more preprečiti dvojnega kmeta na c-liniji, zato pa se hitreje razvije in zadrži dva lovca.

6. h7—h6
7. Lg5—h5 Lb4 : c3+
8. b2 : c3 Sc6—e5
V isti poziciji sem igral proti Botvinniku.

ku v turnirju v Moskvi 1. 1935 d7—d6. Sledilo je nato 9. f3 in potem e4. Poteza v partiji je zato morda boljše, ker izločuje možnost 9. f3 in prisili belega, da izgubi tempo. Na drugi strani pa beli namesto 9. e3 na Se5 lahko morda odgovori 9. c4—c5! z velikimi komplikacijami.

9. e2—e3 Se5—g6?
Ta in naslednja poteza pa sta gotovo že napaki. Na e5 stoji skakač zelo dobro, na g6 pa je izven igre. Treba je bilo vleči enostavno d6. Na 10. Sb5 ima potem črni v Sed7 dovolj dobro obrambo.

10. Lh4—g3 Sf6—e4
Nova, povsem neumestna izguba tempa. Obe zadnji potezi kažeta, da se črni boji belih dveh lovcev, kar pa ni upravičeno. Logično nadaljevanje za črnega bi bilo enostavno o—o (ne d6, 11. c5!; d6; 12. Sb5!), pa potem po končanem razvoju organizacija napada na slabe bele kmete na damskem krilu. Ravno ti slabi kmeti bi več kot kompenzirali prednost dveh belih lovcev.

11. Dd1—c2 Se4 : g3
12. h2 : g3
Sedaj je najbrž črni že izgubljen. Je slabo razvit, pa še zaradi dveh odprtih linij ne sme rohirati ne na eno, ne na drugo stran. Povrh stoji še Sg6 zelo slabo.

12. d7—d6
13. f2—f4!
Zelo važna poteza, ker vzame črnemu skakaču močno polje e5. Da se mora zato beli odpovedati rohani, ne igra v tej poziciji nobene vloge.

13. Dd8—e7
14. Ke1—f2! Sg6—f8?
Pozicija je sicer pač že izgubljena, toda poteza v partiji dopušča belemu takojšnji odločilni prodor. Treba je bilo vleči vsaj Ld7.

15. e4—c5!! d6 : c5
Zopet je Ld7 nekoliko boljše.

16. Lf1—b5+! Sf8—d7
Seveda ne c6, 17. Sc6! itd. Okoliščino, da c6 ni možno, izkoristi beli za silovit napad.

17. Sd4—f5 De7—f6
18. Ta1—d1! g7—g6
Obup. Na a6 bi bilo odločilo 19. De4+, Kd8, 20. Ld7, Ld7, 21. Db7!, Tc8, 22. Td7+! itd., na 18. c6 na pr. 19. Td6, Dd8, 20. De4+, Kf8, 21. De5!, f6, 22. De5! itd.

19. Sf5 : h6 Th8—f8
20. g3—g4 a7—e6
21. g4—g5 Df6—e6
22. Lb5—e2 Sd7—b6
Črni je seveda brez pomoči. Vse bele figure že sodelujejo v napadu, med tem ko se črni kralj ne more več pravočasno umakniti.

23. Sh6—g4 Ke8—e7
24. Sg4—f6 De6—c6
25. Th1—h7 Lc8—f5
26. e3—e4 Lf5—e6
27. f4—f5 g6 : f5
28. e4 : f5 črni se vda.
Vsaj figura je izgubljena, ker na poteze lovcev sledi De4+.

Vaša Pire

Novi orehi

Premikalnica

KAMATKA
PANORAMA
PLANINEC
EVRAZIJ
HOTENJE
STANOVANJE
UPORABNOST
MAZINISA

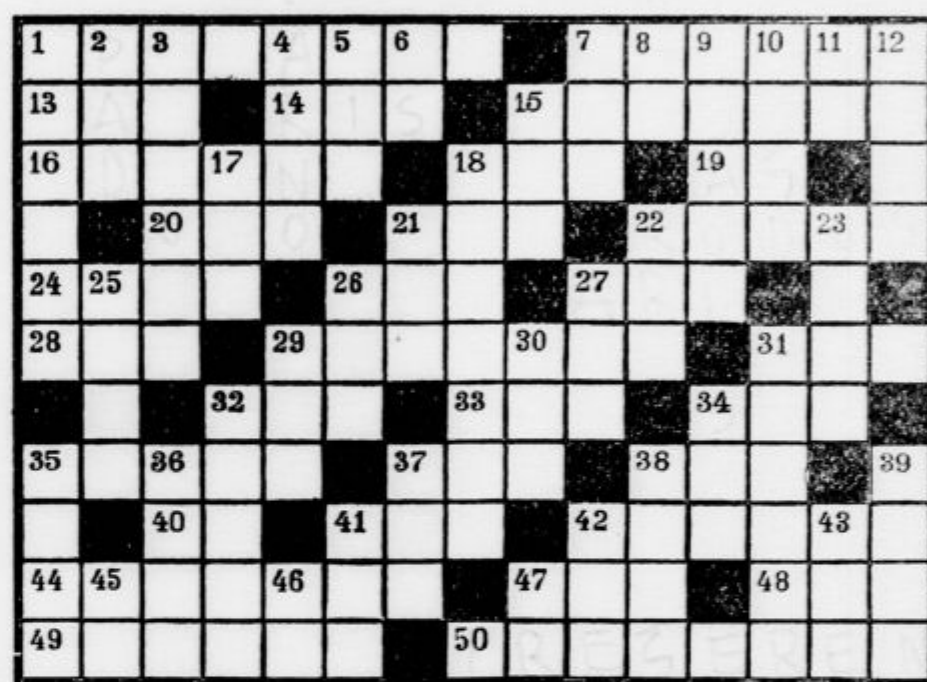
Premikaj te besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah tri tuja semljepisna imena.

Posetnica

Ante Zidarič
v. v.
Celje

Gospod ni preveč priljubljen. Kaj je po poklicu?

Križanka št. 38

Vodoravno: 1. polotok na severovzhodu Azije v Tihem oceanu, 7. vodja Zapadnih Gotov, ki je popeljal svoj narod v Italijo in je tam umrl, 13. žensko ime, 14. zver, 15. pripadniki germanskega plemena, 16. mesto v Južni Italiji, 18. števec, 19. igralna karta, 20. osebnostni zaimek, 21. vprašalni zaimek, 22. grški otok, na katerem se je rodil Odisej, 24. del telesa, 26. latinski predlog, 27. ploščinska mera (množ.), 28. telefonski klic, 29. pripadnica azijskega naroda, 31. naš otok, 32. veznik, 33. geometrijski pojem, 34. kuhinjska začimba, 35. žival, ki živi v Indiji in Ameriki, 37. predlog, 38. in lep, 40. mera za električni upor, 41. staroperzijski kralj, 42. perzijski bog teme in zla, 44. miloščina, 47. možko time, 48. veznik, 49. ime mnogih čeških kraljev, 50. največji slovenski pesnik (1800 do 1849).

Navpično: 1. glasbeni instrument, 2. reka v Severni Italiji, 3. španska kolonija v Afriki, 4. reka v Severni Italiji, 5. ime rimskega cesarja Vespazijana, 6. naša kraljica za HP, 7. mesto v Severni Italiji, 8. bodrilnica, 9. znameniti italijanski izdelovatelj gosil, 10. plemo, 11. veznik, 12. stavba, poslojce, 15. finski pristanišče, 17. števec, 18. Rujiglec, ki je postal kralj Italije (476—493), 20. organ vida, 21. žival, ki raje, 22. rimska boginja jeze, 23. bosanska trdnjava, znana iz srednjega veka,

Skrit pregovor

VSEBINA — NAKLEP — OZIMINA — KRKNICA — APOLON — LEPOČICA — KORITO — NESNAGA — POSEBNOST — SADIKA — DUBROVNIK.
Vzemi iz vsake besede dve zaporedni črki in sestavi iz njih pregovor.

Izpremenilnica

TRAVA — ZORAN — BOTRA — BOKAL — TONA — ANAM — AVE — GARDA — SLIVA — NOGE — VEDRO.
Obri besede tako, da dobiš nove. Njih začetnice ti dajo slovenskega pesnika. Rešitve je treba poslati do petka na uradno »Jutra«, oddetek za uganke. Med reševalce bo stric Matic razdelil nekaj lepih nagrad.

Strti orehi

Premikalnica: Korana, Apatin, Morava. Posetnica: Vojaški godbenik.

Skrit pregovor: Preveč napet lok poči. Sestavljalnica: Vsaka kokoš ne da dobre juhe.

Dopolnilnica: Anton Novčan.
Za nagrado so dobili naslednji reševalci po eno knjigo »Življenja in svetla: Ivan Rostar, Hranstnik; Štefica Tumpej, Maribor, Smetanova ulica 38a; H. Fröhlich, Ptuj; Helena Montel, Zagreb; Aleksandrov trg 1; France Bajd, Ljubljana, Univerza, in Janko Lešnjak, Stari trg pri Rakeku.

RADIO

Nedelja, 27. oktobra

Ljubljana 8: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Sramek »Skranček«. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos iz franč. cerkve. — 10.15: Verski govor (dr. I. Lenček). — 10.30: Plošče. — 11: Radijski orkester. — 12.30: Objave, napovedi. — 13.02: Pevski zbor »Ljubljanski Zvon«. — 13.50: Slovenske poskočnice (plošče). — 17: Kmet. ura. Priporočila k pitju prašičev (inž. M. Absec). — 17.30: Pozdrav deželčanom. Radijski orkester in solisti. — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.30: Akademski pevski kvintet. — 20.15: Flauta, violina in klavir (zg. F. Bernard, A. Ivančič in S. Preki). — 21: Plošče. — 21.20: Pevski koncert g. Bernot-Golobove, spremlja prof. M. Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Baletna glasba (plošče).

Beograd 19.25: Bunjevec. — 20.40: Orkester. — 22: Petje. — 22.50: Vesela muzika. — Zagreb 20: Radijski orkester. — 20.45: Petje. — 21.15: Plesna glasba. — 22.10: Plošče. — Praga 19.25: Vojaška godba. — 20: Orkestralni in pevski koncert. — 22.10: Laha glasba. — Sofija 19.50: Mali orkester. — 20.30: Operni odlomki. — 21: Laha in plesna muzika. — 21.55: Ples. — Berlin 19.20: Veliki in mali orkester ter solisti. — 22.10: Laha glasba. — Rim 19.30: Operna glasba. — 20.15: Veseloigra. — 22.10: Laha godba in ples.

Ponedeljek, 28. oktobra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Plošče. — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Češka glasba radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Duševno

NAŠA ŽENSKA STRAN

Naše socialno higijenske ustanove

Da je bolezen preprečiti nego zdraviti, je načelo, ki je že splošno priznано v vseh državah, in tudi pri nas. Preprečevati bolezen je naloga higienske službe. Delo za zdravje pomeni boj — boj za življenje, sicer, ne za smrt. A kakor za drugo vojno je potrebno tudi za troje, kakor je rekel general Montecuculi: 1. denar, 2. denar in 3. spet denar. Seveda — še marsikaj drugega, tudi n. pr. dobro organizacijo in obilo dobro izvežbanega strojnovega osebja.

A glavno je, žal, denar, in tega primanjkuje, sprava tudi, predvsem na pri nas.

Kaj spada v higiensko službo? Da začnemo z začetka: posvetovalnice za noseče matere. Teh pri nas sploh ni. Ambulante po bolnicah so na razpolago bolnim nosečim, a ne vodijo rednega nadzorstva nad zdravili, in tega niti ne morejo. Nujno bi bilo potrebno, da se to pri nas uredi. In ker se največ otrok pri nas rodi na deželi in ni mogoče ustanoviti posvetovalnice v vsaki vasi, bi bilo treba urediti posvetovalno in nadzorovalno službo za noseče potom strokovno izučenih obiskovalk na domu, kakor imajo to urejeno druge države. Treba bi bilo dovolj dobro pristopnih porodničaric. Porodničarice imamo kot oddelke splošnih bolnic ali samostojno (v Ljubljani) in v vseh večjih mestih. A vsaj v Ljubljani in Mariboru sta prenapolnjeni. Ponovno smo čitali oglas v časnikih, naj žene ne hodijo roditi v bolnico, ker je prenapolnjena. Ljubljanska sprejemna porodnišnica šele takrat, ko že res rodi in jih pušča domov 5.—7. dan. Oboje, pozni sprejem in zgodnja odločitev najbolj prizadene žene, ki hodijo z dežele roditi v mesto. Na vsak način je treba pomnožiti za porodnice razpoložljivo število postelj. Treba bi bilo ustanoviti domove za noseče, kjer bi morale udobno čakati na porod blizu bolnic. Drugič pa je treba skrbeti za lahek prevoz porodnic iz vasi v mesto, kadar postane med porodno pomoč v bolnici potrebna. Težko je, kadar se mora žena s prečno lego, po dolgih mukah doma, peljati z vlakom iz Ribnice v Ljubljano na operacijo na življenje in smrt...

Ko je otrok na svetu, potrebujejo matere zdravniškega nasveta zani, treba je posvetovalnice. Teh je bilo po zadnjih podatkih, ki jih imam, v Sloveniji 14. Ker pa imamo okrog 25.000 živih porodov letno in sicer po večini v kmetijskih družinah, kjer je znanje higijene še majhno, bi bilo vsakomur nujno, ustanoviti večje število posvetovalnic, ali, še bolje, urediti redno obiskovalno službo zaščitnih sester na domovih mladih mater. Saj se vobče pričakuje od zaščitnih sester zdravstvenih domov, da vrše to službo, toda mnogo premalo jih je, da bi moglo to nalogo res uspešno izvrševati. Razen posvetovalnic je treba tudi deliti domove za one, katerih matere morajo na delo, ali ki so prešibke, da bi ostali v domači oskrbi (nedonošenčki, otroci z začetno utrnico i. pod.). Tudi v delih domovih vedno manjka prostora. Kako važni so taki domovi, vidimo iz tega, da je umrljivost naših dojenčkov vobče 12 %, v ljubljanskem dečjem domu n. pr. pa je le 2—3 %, čeprav sprejema veliko slabotnih in bolehnih otrok. Zelo dobro de-

lo opravljajo kolonije, ki jih imamo 4—2 v Ljubljani, mestno in okoliško, ter v Lukovici in v Trzinu. Kolonije imajo to prednost, da postavijo otroka v naravno okolje družine in da so cenejše. Pri tem so otroci ves čas pod nadzorstvom bližnjega zdravstvenega doma in to nadzorstvo je obenem higienski pouk vsej vasi. Le več bi jih morali imeti teh kolonij. Se vedno je polno primerov otrok, ki jih morajo matere oddati rejnicam, ki se ali na nego otrok ne spoznajo ali pa s solih mislijo samo na dobiček. Lahko si je misliti, kako je pri srcu materam, ki morajo otroke dati v take roke. In otrok, ki je končno vendar tudi pozitivna postavka za državo, propade.

Mnogo je mater, ki bi mogle skrbeti za otroke, razen v času dela. Treba je torej dnevnišnih zavetišč. Teh imamo pri nas še tudi malo kljub temu, da jih je bilo nekaj ustanovljenih v zadnjih letih. In mnoga so namenjena šolski mladini, medtem ko bi bila najbolj nujna za predšolsko mladino, za otroke od 2. do 7. leta. Za te potrebujemo poleg zaščitnih sester, izučen h v telesni negi otrok, tudi izučenih otroških vrtnaric za njih vzgojo.

Šolski otroci le prepozno prihajajo v šolo raztrgani in lačni, posebno na deželi. Treba jih je vsaj nasititi. Šolskih kuhinj imamo 34 in dajo hrano 2.530 učencem. Vendar je še mnogo šol, kjer bi bile potrebne in kjer jih ni. Za zdravje šolskih otrok imajo skrbeti poliklinike, ki opravljajo važno delo, spet nikakor ne vse, kar je treba. Šolska poročila n. pr. sta omenjala slabe zobe po nekod 50—60 % šolskih otrok. Privatno zdravljenje zob je silno drago. In vendar niti ljubljanska šolska poliklinika sedaj nima zobozdravniškega oddelka.

Za odrasle imajo skrbeti zdravstveni domovi, ki jih imamo sedaj okrog 20. Staro pesem — premalo jih je! Poznam zdravstven dom, ki ima okoliš 16 občin, in kjer ena sama zaščitna sestra opravlja vse delo, razen zdravniškega dela v protituberkuloznem dispanzerju, v posvetovalnici za matere, opravlja vse uradške posle in obiske na domu, za katere ima na razpolago samo kolo, ki ji pozimi na slabih cestah sploh nič ne pomaga. Včasih sem že premišljevala, zakaj so službeni avtomobili na razpolago samo višim uradnikom in svrhu reprezentance. Kako prav bi prišli našim zdravnikom in zaščitnim sestram po raztresenih zdravstvenih domovih z ogromnim okolišem! Sploh bi bilo treba tudi našo higiensko vojsko malo motorizirati. Treba je avtomobilov za redno obiskovalno službo, treba jih je za prevoz porodnic in bolnikov v bolnice, ponekod imajo tudi zobozdravniške ambulante v avtomobilih — itd. Že vidim, kako se mi smeji vsi »merodajni faktorji«. Seveda stane to denarja, kakor stane ves boj za življenje in zdravje veliko denarja. Toda koncem koncev stane tudi zdravljenje brezupno bolnih, stanejo hiralnice in stanejo tudi pogrebi, in seveda tudi mrtvašice. Štejejo na nepravem mestu je zapravljjanje, in najhujše je to zapravljjanje, kadar gre za človeška življenja.

Domača kuhinja

KOSILO:

Juha iz zelja.
Telečje meso v papriki.
Testeni grah.
Jabolčna grmada.

Juha iz zelja. Sestavine: 1 glava zelja, 8 dkg masti, žlica sesekljane čebule in malo peteršilja, 20 dkg krompirja ali 1 hrenovka. Zeljnate liste umijemo in jih zrežemo na široke rezance. V kozici razbelimo mast, pridemo čebulo, peteršilj in zelje ter dušimo. Nato oprastimo, zalijemo z vodo ali juho in še kuhamo. Krompir zrežemo na kocke in ga skuhamo v juhi. Da zeljnato juho zboljšamo na okusu in hranilnih snoveh narežemo nazadnje vanjo hrenovko ali klobaso.

Telečje meso v papriki. Sestavine: 60 dkg tel. mesa, 6 dkg masti, 8 zelenih paprik, 1/16 l vina, 4 dkg surovega masla, 5 dkg drobtin, 3 žlice kisle smetane, sol in poper. Telečje meso zreži na kocke. Na razbeljeno mast v kozici damo meso, vmes pa na rezance zrezano zeleno papriko, polij z vinom in to pari. Prideni na surovem maslu porumenele drobtine. Ko je meso mehko, dodaj še kislo smetano ter soli in popra.

Testeni grah. Sestavine: 5 dkg sur. masla ali masti, 2 rumenjaka, 1/4 l mleka, 1/4 l moke, sneg 2 beljakov, sesekljan peteršilj

in sol. Maslo ali mast penasto vmešaj, prideni rumenjaka, počasi še mleko in moko, sol in peteršilj ter nazadnje s snegom rahlo primešaj moko. Tako pripravljeno gosto tekočo testo vtihaj oz. tlačaj z gobo skozi cedilnik v vrelo slano vodo. Grah skuha, odcedi, polij z mrzlo vodo in deni na oprazene drobtine.

Jabolčna grmada. Sestavine: 40 dkg kruha ali 5 žemelj, 1/4 l mleka, 2 jajci, 5 dkg rozin, 3 dkg mandljev, 8 dkg sur. masla, 8 dkg sladkorja, 1/2 kg jabolk. Kruh ali žemlje zreži na rezine ali kocke, polij jih z mlekom, v katerem si žvrkljala 2 rumenjaka. Pusti, da se prepoje. Nato jih vlagaj v pomazan pekač, potresi z nastroganimi jabolki (z olupki vred), zrezanimi mandeljni, rozinami, sladkorjem in koščki masla, vse v vrstah. Na vrh namaži dobro stočen smeg, ki si mu vtepla na 1 beljak 4 dkg sladkorja.

Iveri

Hvalimo stare čase, živeti pa moramo v sedanjih. Ovid.

Denar še ni nikogar obogatil. Seneca.

Lakota zaslaži vse jedi, le same sebe ne. Antiphanes.

Brez prijateljstva ni življenja. Cicero.

Ko so vprašali Diogenesa, kaj je prija-

teljstvo, je odvrnil: Ena duša v dveh telesih. Demokrit.

Človek, ki nima nobenega dobrega prijatelja, ne zasluži, da bi živel. Menander.

Epikarmos pravi, da so bogovi veter, voda, zemlja, sonce, ogenj in zvezde. Jaz pa mislim, da so naši koristni bogovi zlatniki in srebniki. Menander.

Pomni da si samo igralec v igrokazu, ki ga je sestavil ravatelj. Epiktet.

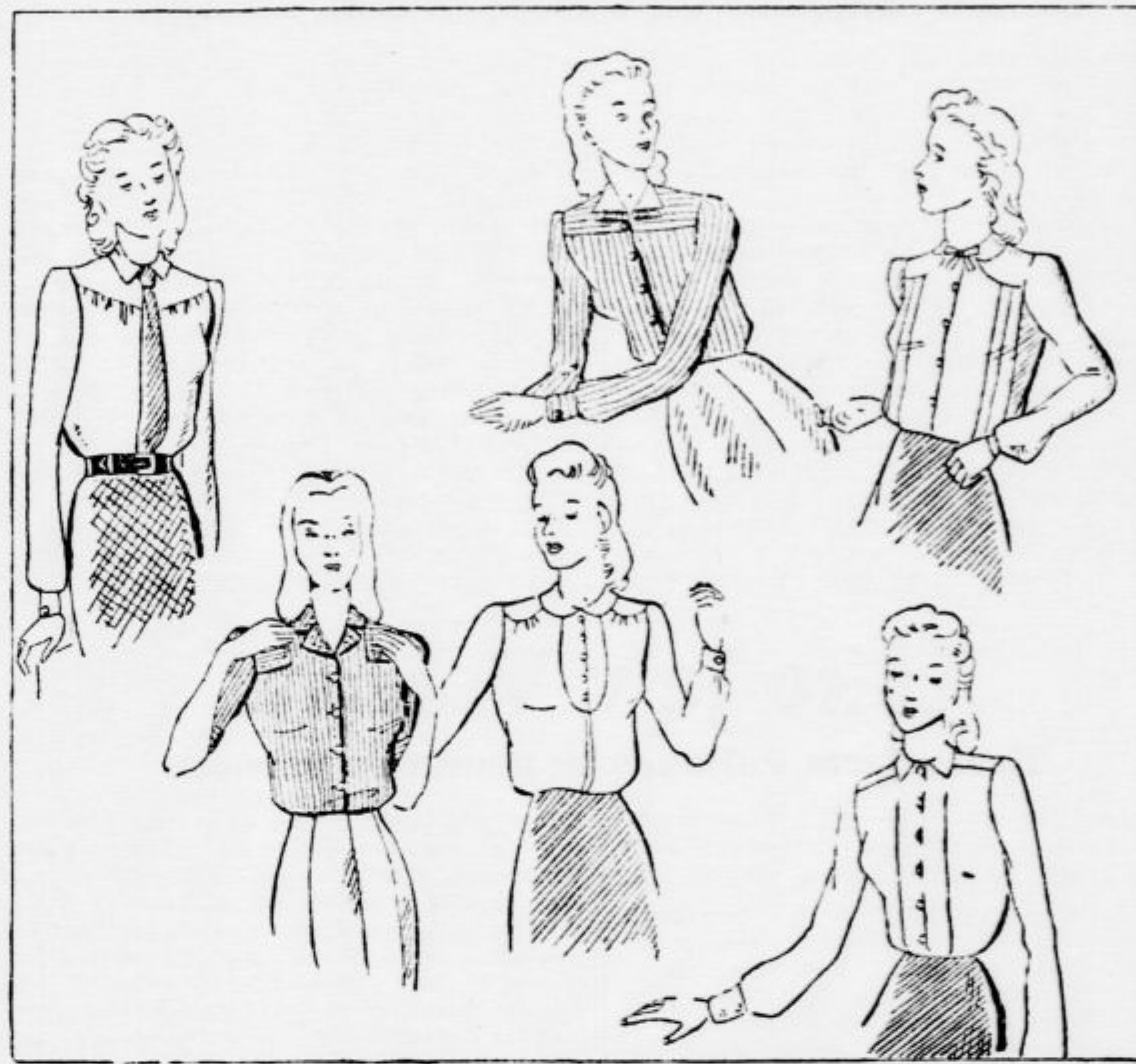
Veliko silnega živi na zemlji in nič ni silnejšega od človeka. Sophokles.

V človeškem življenju ni nič posebno važnega. Plato.

Grd obraz ne škoduje duši, toda lepa duša poplemeniti obraz. Seneca.

Ni dobro, če je ladja zasidrana na eno

Iz stare moške srajce

Najprej se moška srajca obrabi na zapestnikih, na ovratniku in na ramah. Ovratnik in zapestnike sicer obrabimo, na ramah srajco zakrpamo, nazadnje pa se tudi tako popravljeni deli znova poškodejo. Srajca je sicer še cela, toda na najbolj vidnih mestih tako oguljena, da je čedno oblečenemu moškemu neprijetno, če

ali pa jo pod oplečnikom drobno naberite kakor je letos v modi.

Kako si zamišljamo preureditev takšne moške srajce v žensko bluzo, smo vam predložili na naših skicah. Če je moška srajca iz progastega tvoriva, vam svetujemo, da pri predelavi uporabite proge v različnih smereh, kar učinkuje živahno in okusno.

Zelo mladostno učinkuje bluzo s končasto ukrojenim oplečnikom, ki pod njim život drobno nabere. Športno oboležje takšne bluze še poudarimo s končastim dečjim ovratnikom in z dolgo moško kravato (1. skica).

Bluzi pa lahko vstavimo tudi ovratnik z malimi športnimi reverji. Poškodbe na ramenih zakrijemo z dvema stranskima deloma, život pa zapnemo z okroglimi gumdnimi gumbi (3. skica).

MODNI ATELJE
»FEMINA«
DANICA ROVSEK
SEDAJ
GRADIŠČE 131.

Tudi okroglo ukrojen oplečnik učinkuje prav okusno, posebno če ga še izpopolnimo z okroglim ovratnikom. Če je srajca poškodovana kje na prsih, ji spredaj vsi-

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se često potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

Og. reg. S. Br. 7006/38

Na obisku pri najmlajših...

V šoli na Cozjovi cesti krenem v prtilku na desno tla, kjer je na vratih hodnika pribit napis: »Pomožna šola za manjnadarjene« in kjer me v svoji podolgovati, tesni sobi g. upravitelj nad vse ljubezno sprejme.

Na moja vprašanja mi g. upravitelj prijazno odgovarja in mi pripravlja o Pomožni šoli za manjnadarjene, ki bo skoraj obhajala tridesetletnico obstoja. Ustanovljena je bila namreč 1. 1912 in jo zdaj obiskuje preko devetdeset otrok, zvečina iz Ljubljane in njene okolice, le nekaj učencev se vrzi v šolo iz oddaljenejših krajev. Posebej za to strokovno izvežbane učne moči jih seznanja po svojevistični učni metodi, ki je v najzgodnejši stiki z življenjem z osnovnimi pojmi od računanja, pisanja itd. pa do ročnega dela. Pri mlajših dopri- nesejo te pojme s pomočjo tipa, voha, modeliranja, pri starejših učencih s pomočjo risanja. Pri vsem je močno poudarjena vzgojna plat, kajti otroci, ki prihajajo na to Pomožno šolo so močno podvrženi raznim vplivom, manjka jim volje in vztrajnosti in zato je vzgojna plat za nje važnejša kot pri drugih otrocih. Šola sama je neposredno v zvezi s šolsko polikliniko, ki nudi učencem vso zdravniško pomoč. V tako znano »Osebnopopisnico« ki jo ima sleherni učenec, beleži zdravnik svoja opazovanja, prav tako pa pišejo vanje svoje opombe tudi učitelji, ki neprestano bu-

dno sledijo razvoju njim zaupanih gojen- cev, kot n. pr.: XY je postal pazljivši, vestnejši, pokazal večjo sposobnost doje- manja in podobno. V te »Osebnopopisni- ce« se, kolikor je to pač možno, vpisuje tudi ves nadaljnji razvoj in življenje učen- čka, ko že zdavnaj zapusti šolo in kar učenku samemu utegne biti v življenju v važno oporo.

Kaj je z otroki, ko zapuste šolo?

Tu pa tam se kateri izmed njih vrne v osnovno šolo, drugi se po dokončani šoli učijo obrti pri mojstrjih ali pa na obrtni nadaljevalni šoli. Tu neredko nastanejo težave, kajti med učenci drugih čisto višjih šol, naši učenci ne napredujejo tako, kakor oni, vajenci so namreč povsem druge učne metode. Važen je še drug moment. Součenci z drugih šol smatrajo naše gojence za manjvredne in iz itak podvrženi malodušju, omagajo. Potrebni so posebne nege, posebne vzgoje usmerjene ne le k delu, marveč tudi k vztrajnosti in volji do premaganja raznih težav in ovir. Vse to nujno kliče po zasebni obrtni nadaljevalni šoli za manjnadarjene učence, za katero se že dolgo potegujemo, ki pa je zaenkrat, žal, še nismo dobili. Toda po več kot dvajsetletnih neprestanih prošnjah smo letos v septembru dobili nič manj važno ustanovo, ki pa zaenkrat še ni popolna — dnevno zavetišče za naše učen- ce, ki je odprto od 8. zjutraj do 5. popol-

dne. Tu dobivajo otroci tudi hrano, ki jo, zaradi pomanjkanja lastne ekonomije do- stavlja tnovsotno otroško zavetišče. Kako nujno je bilo tako zavetišče, priča dejstvo, da zahaja vanj 46 otrok. Večina teh otrok je namreč slabo situiranih in doma nimajo pravega nadzorstva, niti jim ne morejo nuditi potrebne nege. V dnevnem zavetišču pa pod strokovno izobraženim nadzor- stvom izdelujejo naloge, se igrajo in de- lajo v delavnici. Svojim potrebam dnevno zavetišče zaenkrat kot že rečeno povsem ne ustreza, kajti naš ideal je — doseči zavod za manjnadarjene deca, v ka- terem bi prejimali vsako oskobo otroci, zlasti oni s podoželja, katerim je obisko- vanje naše šole zaradi prevelike oddalje- nosti onemogočeno. Take zavode imajo danes že vse moderne države in upamo, da bomo slej ko prej tudi mi prišli do njega.

Ko se poslovim od ljubeznega g. upra- vitelja, pogledam v razrede, ki preseneča- jo. O običajni strogošolski sobi skoraj ni sledu. Po stenah vise slike, med njimi tudi take, ki so jih zelo spretno narisali učenci sami. Na omari tik table so učni pripomočki — cela naselbina hiše iz gli- ne, lepo poravanih, z okenci in vrati, po- leg njih kopa za kuhanje črja — vse sa- mi izdelki učencev. Ti učni pripomočki so na šoli za manjnadarjene neobhodno potrebni. Kajti učenkom tu manjka fan- tazija in si najraje zapomnijo stvari, ki jih lahko vidi oti otlopa. Pri verouku n. pr. jim g. katehet vse zgodbe sv. pi- sma riše na tablo. N. pr. zgodbo o Kajnu

in Ablu. Kajni je bil kmet — pa nariše na tablo človeka z grabljami in potem sade- ži, ki jih Kajni kot kmet lahko daruje bo- gu.

Učenci na Pomožni šoli za manjnadar- jene so zelo ljubezni. Tako prijetnih ma- lih spremljevalcev še nisem imela kot na poti od šole do Dnevnega zavetišča v Flo- rijanski ulici. Drobni vitezi so v dežju brez dežnikov junaško korakali poleg mene in mi prijazno in brez strahu odgovarjali na vprašanja. Eden izmed njih je bil bos, pa je vključno temu prav hlabro prenašal ok- tobreški mraz. V Dnevem zavetišču so me seznanili z njegovo voditeljico g. P. Sredi živčava, ki vlada tod po 11. uri je bil raz- govor z njo precej otežkočen. Kajti preko 40 otrok zahteva zase več kot enega sa- mega človeka. V prvem nadstropju nekda- njega šentjakobskega gledališča ima Dnev no zavetišče v dvorani jedilnico, igralni- co in študijsko sobo, poleg je mala čista, primitivna umivalnica. Med tem ko eni pišejo naloge, se drugi igrajo »Črnega Pe- traja«, domine, sestavljajo slike, dekleta si- vajo na krpah blaga razne ubode. Igrače je na veliko veselje otrok poklonila ljub- ljanska mestna občina.

V kotu dvorane se otroci tehtajo. Vsak mesec, nekateri izmed njih so, odkar so v zavetišču, že lepo pridobili na teži. Eno iz- med deklet me v teži celo poseka, kajti na željo otrok, ki so mi med tem ko so ča- kali na tehtanje, kazali svoje risarske iz- delke, je morala g. voditeljica stehatati tu- di mene. Tudi tu so otroci vključno svoji ži- vahnosti ljubezni dostojni, prisrčni.

To, kar je v zavetišču najprijetnejše je dvorišče z gredo uvelenih rož in starimi kostanj, med katerimi se otroci razigra- no love.

Svojevratno vzdusje vlada v precej mra- čni in hladni delavnici z mizarskimi miza- mi, mizarskim oročjem ter šivalnim stro- jem in kupom gline. Eden izmed učencev pripravlja za vezavo šolske knjige, dva druga delata avtomobilčke iz lesa, četrti gladi in vrta neko desko. Med njimi ho- di, prepešana z grobim delovnim predpa- smikom ljubezna učiteljica tu in tam kaj pokaže, svetuje — vedno je dovolj dela, ki je tudi v delavnici vzgojno usmerjeno. Apatičnega otroka moraš pripraviti k de- lu, preživljalnega z delom krotiti, ga umi- ruješ. Zdi se, da se otroci v delavnici od- ločno počutijo in po svojih močeh zala- gajo šolo z raznimi učnimi pripomočki (n. pr. hišice iz gline), poleg tega pa tudi sami za se izdelujejo igračke.

»Poglejte, imenitno teče« mi pokaže ži- vahen fant svoj pravkar izdelani avtomobilček seveda brez motorja.

Edino kar fantom v delavnici menda ne diši preveč, kakor otrokom sploh, je po- spravljanje orodja. Toda tu je ga učiteljica celo neizprosná. Vse na svoje mesto! In z nekaj vzpodbudnimi besedami je kmalu vse v redu. Tako. Zdaj pa zbogom in na svi- denje!

To kar si človek želi, ko zapušta dom je — dostojen zavod za manjnadarjene deca, ki je tega ne le potrebna, marveč tudi vredna!

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSCAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRASLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA SKATLICO.

samo sidro in ni dobro, če je življenje za- sidrano na enem samem upanju.

Epiktet.
Živimo tako, kakor moremo, ne tako, kakor bi hoteli. Menander.

O ženi

Najti plemenito soprogo je največje bo- gastvo (Reichtumern). Euripides.
Ženam pristojna nakit, možem delo. Marius.

Ni je pravde, ki ji ne bi bila začetnik ženska. Menander.

jemo okrogel vložek, ki ga zapnemo z drobnimi gumbi (. skica).

Vse bolj preprosta je bluzo iz črtastega tvoriva. Vsi smo ji vodoravno prgast oplečnik, vratni izrez pa ji osvežimo z ovratnikom iz pikeja (4. skica).

Posrani nagubano bluzo izdelamo iz dovolj široke moške srajce. Tudi tu je oplečnik okroglo zarezan (5. skica).

Naslednji bluzi vstavimo v život dolg vložek, da z njim zakrijemo morebitne po- škodbe okoli gumbov. S kratkim oplečni- kom in majhnim ovratnikom izpopolnimo to stvarno učinkujočo bluzo (zadnja skica)

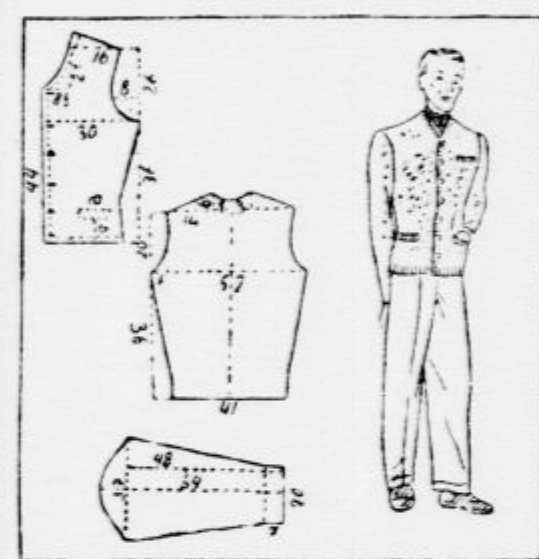
KRZNENE OVATNIKE

vseh vrst in oblik dobite najceneje pri

L. ROT
LJUBLJANA
MESTNI TRG 5

Pletena moška jopica

Zamišljamo si jo iz dokaj močne volne, ki jo pletemo z iglami 3½ mm v premeru. Hrbet in rokave pletemo gladko, oba sprednja dela pa v naslednjem vzorcu: 1. vrsta — 3 zanke levo, 1 zanka desno — tako ponavljamo do konca vrste, 2. vrsta, vračamo se v istem redu, desne zanke pletemo nad desnimi, leve nad levimi. Tako pletemo 6 vrst, v 7. vrsti pričnemo z 1 zanko levo, nato pa nadaljujemo — 1 zanko desno, 3 zanke levo, 1 zanka desno, 3 zanke levo do konca. Vračamo se: desne zanke nad desnimi, leve nad levimi in pletemo tako 6 vrst, v 7. vrsti pa zopet pričnemo kakor v prvi: 3 zanke levo, 1 zanka desno itd.

Hrbet pričnemo tako, da pletemo 1 zanko levo, 1 zanko desno do višine 10 cm, potem pa nadaljujemo gladko in sledimo kroju, ki ga napravimo po številkah na naši skici. Desni sprednji del pričnemo s progo 1 zanka levo, 1 zanka desno do višine 2 cm, naprej pa v vzorcu. V višini desnega žepka pletemo približno 20 zank levo desno in sicer 8 vrst, potem pa teh 20 zank zaključimo. Posebej naznamo 20 zank na druge igle in pletemo 7 cm visok kos, ki ga namesto zaključimo zank vstavimo sredi prsnjega dela. Teh 7 cm pomeni notranjost žepa. Sedaj pletemo na- prej in sledimo kroju. Istočasno pazimo, da delamo obrobek in sicer pletemo 8 skrajnih zank tega dela levo desno. Levi del pletemo prav tako, le da napravimo tukaj še gumnice in sicer v razdalji dveh zank od obroba. Končane dele priprnemo z bučkami na kraj, ki smo ga izrezale iz papirja. Na pletene dele položimo ožeto moko krpo in potegnemo po njej z vročim likalnikom. Tako se pletenje raztegne točno po kroju in tudi obdrži pravo obliko. Tudi na hrbtu vpletemo obrobek in izrez. Vse dele sešijemo skupaj in oprinemo jo- pico s temnimi gumbi iz galalita.

Stari roditelji - zdravi otroci

Ugotovitve opazovanj pri rastlinah in muhi drosofilu - Dedne lastnosti in dedna struktura - Genski hormoni - Genialni otroci starih očetov - Starostne razlike med možem in ženo

Splošno je razširjeno mnenje, da postavljajo stari roditelji, zlasti pa stari očetje, pogostoma

manjvredne otroke na svet.

S tem vprašanjem se bavi v nekem članku nemški raziskovalec dr. Kühle, ki se opira na uspehe dosedanjih raziskav. Pri tem je pomembno, da je znanost v tem oziru dosegla točko, raziskala le neke rastline in muho drosofilu, ki velja za klasični poskusni objekt znanosti o dednosti.

Vpliv starostnih

dogajanj na rastline

Je pred nekoliko leti preiskal ruski biolog Navašin in ugotovil, da pri nekaterih semenih sposobnost za kalitev po nekoliko letih znatno popusti. Rastline, ki vse eno zrasedo iz taksnega semena, kažejo poleg tega pogostoma boljše spremembe, okrnele in motnje, kar se kaže v tvorbi rastlinskega zelenila. Navašin je preiskal dednostno strukturo teh rastlin z motnjami v svojem razvoju in je opazil, da so njih kromozomi, v katerih so položeni nosilci dednih lastnosti,

spremenili svoj normalni prostor,

ali pa da se kažejo še drugačne spremembe dedne strukture. Drugi raziskovalci so ugotovili podobne stvari na žitu. Kako nastajajo takšne spremembe, še ni točno znano. Po vsej priki imajo pri tem ulogo presnovna dogajanja v semenu samem. Zanimiva so tudi opazovanja znanega raziskovalca dednosti dogajanj Timofeeva-Resovskega z muho drosofilu. Med potomci mladih samcev in takšnih, ki so bili starejši 20 dni, je bilo opaziti znatne razlike. Pri potomcih starejših živali so

dednostne spremembe dosti pogostejše.

Takšnih opazovanj seveda ne moremo brez nadaljnjega preučevanja na človeka. Rastlinska semena so po mnogoletnem ležanju podvržena vplivom svoje lastne presnove, vplivom vremena in drugih zunanjih okoliščin. Če pri višjih živalih je to drugače. Tu se ključne stanice obnavljajo v rednih presledkih. Opazovanja z muhami še niso dovolj zaključena in torej ne veljajo kar tako tudi za človeka. Tako znanost o podedovanju

nima še pravega gradiva

o vplivu starosti na dedno maso. Kolikor pa vemo danes o pomenu hormonov, bi lahko domnevali, da mati v starosti, če sploh še rodi, ne bo mogla spraviti na svet otrok, ki bi jim ne pretela nevarnost glede motenj v razvoju. Lastnosti se podedujejo namreč ob sodelovanju tako zvanjenih genskih hormonov, a glede hormonov se

pri ženskah okrog 50. leta

pogosto pojavljajo motnje, o katerih je domnevati, da morejo vplivati tudi na otroka.

Kar se tiče višje očetove starosti, po vsej priki ne vpliva na otrokov razvoj. Iz zgodovine nam je znanih dovolj primerov genialnih otrok, ki so se rodili staremu očetu. V srednjem veku naletimo prav pogosto na velike starostne razlike med možem in ženo, to pred vsem zaradi tega, ker ženske zavoljo neustreznosti porodne pomoči takrat često niso ušle visoki starosti in so se vdovci potem znova poročili, in sicer skoraj

Cisto voleno - kvaliteto blago za obleke, površnike, zimske suknje itd. dobite še vedno pri trvdki

Drago Schwab

LJUBLJANA - ALEKSANDROVA C. 7
Zaloga konfekcije za gospode in dečke.

»Nu, zdaj pa ima dovolj! Ko je zavzelo polno, je dvigalo obstalo med nebom in zemljo...« (Judge)

dosledno z mladimi ženskami.

Primeri iz zgodovine pa nas seveda ne smejo zavajati, da bi ne smatrali zakona mladih staršev za najbolj naravnega. Samo starši, ki so dovoli, da jih lahko spravijo na svet večje število otrok, pri starih roditeljih pa se kmalu pokažejo razlike v pokolenju, ki utegnejo biti v naših časih zelo resnega pomena. Takšni starši svojih otrok, ki rasejo v nove čase,

ne morejo več razumeti, vzgoja pri tem vsekakor trpi. Tudi preve-

like starostne razlike med možem in ženo so iz istega razloga nevarne. Današnji zakonci živijo v čisto drugačni duševni skupnosti nego v srednjem veku, vprašanja življenjskega nastajanja imajo veliko ulogo, razen tega je življenjsko povprečje za ženske danes čisto drugačno nego v srednjem veku. Zakonci danes lahko mirno računajo s tem, da bodo postali skupaj stari. To je pa zelo važna točka k vprašanju, da-li se naj

mlada ženska poroči s starim moškim.

Gozdovi na Vezu

Izbruhi ognjenika jih v zadnjem času ogražajo

Močnejše delovanje Vezu v zadnjih dneh ograža velkokopeten in zanimiv narčni svet, ki naj bi ognjenik gori v zvezi s pogozdovno akcijo, ki jo je odredil Mussolini v Italiji, s pinitimi in robinjami dal zeleno zunanost.

Pogozdovna akcija se je začela v Italiji pred tremi leti, ko je Mussolini ukazal, naj vsadijo 10 milijonov dreves, da bi dežela v bodoče ne bila več tako odvisna od uvoza tujega lesa. Po vseh krajih so tedaj urejali »gozdove imperija«, vsako mesto hoče imeti svoj lastni gozd in seveda noče zaostajati tudi Rim, ki je s svečano ceremonijo vsadil 11.000 kostanjev v Albanski gorah, nedaleč od Roca di Papa.

Najdržnejši pa je načrt pogozdovitve Vezuvovih pobočij s 100.000 pinitimi in robinjami. Ta pogozditev ima dvojen namen. Drevesa naj bi dala Vezu pri-

jaznejše zunanje lice in naj bi vezala in utrdila starejše prepele plasti lave, iz katerih se razvija za človeka, žival in rastline škodljivi prah. Ne smemo pozabiti, da je Vezuv do višini 500 m zasajen s sadovnjaki in vinogradi in da živa v njegovi okolici skoraj 2 milijona ljudi. Že od leta 1928, so nad mejo sadovnjakov in vinogradov vsadili skoraj milijon iglavcev, da bi rodovitne vrtove na spodnjih pobočjih zaščitili proti novim izbruhom.

Vezuv je ob svojem divjanju l. 1906. izgubil okrog 120 m višine. Če bi se primerilo več takšnih izbruhov, ne da bi bil ognjeniški stožec primerno utrjen, bi to za sadjarje in vinogradnike ob vnožju gore imelo lahko usodne posledice. Zato so začeli s pogozdovanjem tudi ob zgornjem robu stožca. Ti mladci nasadi pa so sedaj v največji nevarnosti, da jih lava uniči.

Kako je v Varšavi

Iluzionizem Poljakov in nemška stvarnost

Praški dnevnik »Der Neue Tag« priobčuje članek o današnjem življenju v Varšavi, kakor ga vidijo seveda nemške oči.

Poljska prestolnica je po teh izjavah trenutno v nekem prehodnem stanju iz starega v novo, iz iluzije v stvarnost. Kontrasti zadevajo zato drug ob drugega in kažejo poljsko naravo, ki je nagnjena k ekstremom, v še bolj jarki luči. Poleg navedenih za novo življenje je srečati tu in tam še iluzionizem poljskih intelektualcev, ki se izživlja v kavarniških sanjarijah. Stara ljubezen lahkoživih Varšavcev do romantičnega in ekstravagančnega se kaže v teh časih splošne življenjske nesigurnosti na čudne načine. Obleka in uživanje sta še vedno v visokih časih, neredko je videti, da prodajajo ljudje zadnje dragocenosti, da bi mogli voditi še kakšno navidezno sijajno življenje.

Nemška uprava ima drugo delo. Samo v nemško mestno upravo je včlenila 22.000 poljskih nameščencev, pod poljskim podžupanom. Ti nameščenci baje lojalno so-

delujejo. Isto je s poljsko policijo, ki deluje pod nemškim vodstvom. Na prometnih varšavskih ulicah opravljajo svojo službo spet poljski prometni stražniki in poljska policija zasleduje z vneto tudi verženo trgovino, ki jo židje vedno znova poskušajo. Tovarne večinoma spet obratujejo in generalni guverner je poljskim delavcem zaradi njihovega dosežanja lojalnega držanja obnovil prednosti socialnega zavarovanja in zaščite za primer odpovedi.

Sistem živskih in drugih kart, ki so ga uvedli v Varšavi, kakor v druga poljska mesta, deluje neoporečno. Poslovno življenje je živo in strogi ukrepi onemogočajo veržništvo. Cene pa so večinoma vendarle višje nego v Nemčiji. V področju zdravstva je nova uprava storila mnogo. Da bi se preprečile kužne bolezni, so cepili 700.000 ljudi. 13.171 oseb je doslej dobilo brezplačno zdravniško pomoč. Poljski pomočni odbor je z nemškim Rdečim križem uredil v Varšavi 56 kuhinj za odrasle in 46 za otroke, kakor tudi 4 čajarne. Za bližnjo zimo so pripravili potrebne zaloge.

Oklopna vojska

Predhodniki tankov in oklopnih edinic

Homer, vojni poročevalec trojanske vojne, nam nazorno opisuje pogum in način bojevanja trojanskih junakov, ki so se vozili v bojnih vozovih na bojišče, kjer pa so spet stopali na trdna tla, kajti peš se je bilo le bolj bojevati.

Trojanski bojni voz je bil, če vzamemo natančno, torej le prevozilo iz taboriščnega zaledja na bojišče. Toda stari vek je poznal tudi že prednost, ki jo je nudil v bitki z dolgimi, sprastimi meči na kolesih in drugod oboje bojni voz, s katerim je napadalec zavozil v množico nasprotnikov, da jih je kosil kar po vrsti. Takšen način bojevanja so prakticirali Hetiti in Filisteji potem, ko je konj izpodrinil osla kot prevozno žival.

Ti vozovi, v katerih so bili bojevniki in vozači do prs zaščiteni z ograjo voza, od te višine dalje pa z oklepom, so bili tedaj prvi pravi bojni vozovi. Z napredkom vojne tehnike pa so izgubili precej svoje vrednosti, kajti konji so bili vse preveč ranljive živali, in tako so si vojskovodje južnega in vzhodnega Sredozemlja izmislili uporabljati slone za vojne namene. Prvič naletimo na slone kot bojne živali med

pohodom Aleksandra Velikega v Indijo, pozneje jih je uporabljal kot žive tanke Hanibal v drugi punski vojni. Rimljani pa so bili dovolj spretni, da so si izmislili primerne načine za bojo proti debelokozcem, tako da so tudi ti svojo vlogo odigrali.

Iz vitevov zgodnjega srednjega veka, ki so tudi svoje konje zavarovali z oklepi za glavo in prsa, so se razvili oklopni konjeniki, kirasirji, med katerimi so se odlikovali posebnostjo Piccolominijski za časa tridesetletne vojne. Ti so bili skoraj popolnoma pokriti z oklepom in so bili na ta način v premoči zlasti proti pešcem. Zavarovani so bili tako zoper orožje iz bližine, kakor zoper orožje, ki je učinkovalo na daljavo. Oklopniki so v prvih stoletjih novega veka s svojo gibčnostjo in prilično neranljivostjo imeli podobno vlogo kakor oklopne edince.

Lepotni saloni

v starem veku

Lepotičenje in šminkanje v 14. stoletju - Mazila, lepčila in obliži v Benetkah

Lepotni saloni se nam vidijo pridobitev naših dni. Toda samo ime je novo, stvar sama pa je vedno živala, tako v starem Egiptu, kakor v starem Rimu in v srednjem veku.

Cepnav lepota tehnika še ni bila tako dovršena, kakor v naših dneh, je treba reči, da so se ženske v starih časih poskušale z dosti neprijetnejšimi postopki nego danes, da bi si povečale lepoto. Ob začetku 14. stoletja je sloviti kirurg Henrik de Mondeville priporočal svojim vrstnicam, ki so bile preveč očitno rdeče v obraz, naj si puščajo kri pod brado in polagajo na dotično mesto potem obliži iz pepela sežgane podplatnega usnja ter medu. To metodo pa je treba prakticirati celo leto. Obliži mora biti stalno na svojem mestu, če naj ima uspeh. Proti obrazni bledici je zapisoval isti lepotni doktor mazilo iz bele goreče, rdečega ali citronasto rumenega arzenika in mleka. Bledo polt, ki je gotika cenila nad vse, se da doseči z jeshom in pepelom.

Barvanje las je imelo tedaj enako ulogo kakor šminkanje. Mondeville priporoča naslednji recept: Korenine belega lokvanja, korenino grma, ki se imenuje »vignette«, enak del kumine, četrti del žefranovo rumenega cveta, ki rase na malo trnatem osatu, zdrobiš in pomešaš v vrečici z lučom. S tem si univaš glavo. Drug recept

Tehnika v službi smrti

Vzroki smrti so se močno pomnožili

Neka nemška revija priobčuje pod naslovom »Smrt in tehnika« zanimiv članek, v katerem med drugim opozarja, kako majhno je bilo število različnih vrst smrti pred kakšnimi 500 leti. Vzrok smrti so bile tedaj pred vsem bolezni in kuge, vojne, strela, požari in poplave. V naši napredujoči civilizaciji so postale možnosti smrti že davno neprimerno »bogatejšje«.

V tehniki je škrt čenitelj, ki ga ni mogoče dojeti z notnim mehaničnim računom. Vsa previdnost in vsi varnostni ukrepi ne zadostujejo, da bi človeku zajamčili absolutno varnost. Ta vder neperračunljivega na videz tako racionalno tehniko je moral vzgreti seveda tudi značaj in življenjske načine ljudi, ki so z njo poklicno zvezani. Tehnika je za neke poklice vzgo-

jila nekakšno novo vrsto ljudi, sulčarje motorja, kondotiere brzine, ljudi s krepkim pogumom, ki hladno prezirajo smrt in ki prenašajo večjo nevarnost za svoja življenja za ceno silnejšega življenja in doživljanja novih senzacij ki jim ju nudi tehnika.

V tem smislu je tehnika ena izmed oblikujočih sil našega časa. Novi dinamični občutki življenja, ki je postal polagoma viden, je imel svoje prve nosilce v delavskih množicah v rudnikih in tovarnah, ki so bile najprvo in najtrajneje izpostavljene neperračunljivostim tehnike. Iz njih se je razvil tisti človeški tip, ki je imel dovolj notranje neodvisnosti, da nasilno rešuje politične in socialne napetosti.

Novi izsledki

o kozmičnih žarkih

Opazovanja ob ravniku in na najvišjih vrhovih zemlje

Profesor čikaškega vseučilišča Arthur Compton je v zadnjih letih organiziral številne znanstvene odprave v razne predele sveta, da bi zbirale novo gradivo o kozmičnih žarkih. Podatki, ki so doslej znani na razpolago, izvirajo iz opazovanj na raznih točkah po ravniku, na najvišjih vrhovih zemlje, v avstralskih puščavah in na ledenikih Aljasko. Za točno določitev intenzitete kozmičnih žarkov na vseh teh krajih, so raziskovalci uporabljali iste, nad vse občutljive in skrbno prekušene instrumente, ki so izkoriščali zlasti lastnosti radija.

Kakšna silovita moč tiči v kozmičnih žarkih, je razvidno iz primere, ki jo je na-

pravi prof. Compton. Če bi bilo mogoče ta silni vir energije zapreti v cev, bi mogla ta cev zdržati električni naboj milijarde voltov. Kozmični žarki imajo približno isto električno zmogljivost kakor blisk. Na zemljo prihajajo od nekdaj v svetovni prostornini in so izrazite električne narave. Vsak poedini kozmični nihaj ima v sebi energijo. Od kod izvira ta energija in kako je točno sestavljena, danes še vedno ne vemo. Ob zadnjem sončnem mrku v začetku tega meseca so učenjaki v Južni Ameriki med drugim opazovali tudi sončna izžarjevanja in upajo, da bodo iz teh opazovanj zvedeli marsikaj tudi o značaju kozmičnih žarkov.

Živali z zimskim spanjem

Mrmotica, jež in polh

»Spi kakor mrmotica«, pravijo ponekod ljudem, ki radi spijo. Ti glodavci so v resnici pravi umetniki spanja. Že v oktobru se zavlečejo v svoje podzemeljske dupline, ki so jih mehko in toplo postlali s travo in zemljo ter zaspijo zimsko spanje, ki traja večinoma do zgodnje pomladi. Njih krvna toplota se pri tem zniža na temperaturo zraka in vse življenjsko delovanje se jim omeji do skrajnosti, tako da pri mrmoticih med zimskim spanjem ne ugotovimo več kot kakšnih pet dihov na uro. Če poberemo spečo mrmotico iz jame, v kateri vlada običajna temperatura 10 do 11 stopinj, in jo postavimo v toplejši prostor, je opaziti šele pri 21 stopinjah razločno dihanje. Pri 23 stopinjah prične žival smrčati, pri 28 stopinjah se prične stegovati in pri 31 stopinjah se naposled prebudi, malo se opoteka, počasi postane živahnejša in prične jesti.

Medtem ko spijo jež, polh in mrmotica

nepretrgano, se druge živali, kakor netopir, jazbec in medved zbude, da si izpraznijo čreva ali pa da se najedo. Tudi nešteto žuželk, kuščarjev, krastač, žab in kač zapade ob začetku mrzle letne dobe v otroplost, iz katere se zbude šele spomladi. Vsaka žival si za zimsko spanje poišče primeren zavetišče, ki ustreza njeni naravi in življenjskemu načinu. Metulji se zabubijo, nekatere ribe se umaknejo pod previdne bregove, manjši sesalci se zatečejo v podzemeljske jame ali drevesne dupline, ki so jih prej postlali s slamom, listi, senom, dlakami ali volno. Hrček si poskrbi razen tega za zadostne zaloge hrane.

Malokomu pa je znano, da poznajo živali tudi »poletno spanje«. Krokodili, kače in razne tropske ribe se ob začetku suhe dobe zarijejo v rečno blato, v katerem ostajajo cele mesece. Narava je torej dobro poskrbe-la, da morejo živali brez škode prebiti jim neljube letne čase.

Boljši gospod z rahlo telesno napako...

Šest tekmič za grbastega ženina

»Boljši gospod, imovit, 200.000 lir kapitala, sigurne dohodek, z rahlo telesno napako, išče zvesto življenjsko družico.«

Ta ženitni oglas je bilo čitati pred kratkim v milanskih dnevnikih. Bolj ali manj lepe, bolj ali manj stare Milančanke pa po vsej priki ne morejo tako zlahka prezreti »slabše telesne napake« ali pa bi morala biti še nekoliko bolj pozlačena, kajti z imetjem 200.000 lir v Italiji danes še daleč nisi kakšen Krez. »Boljša družina« si doobremi iz takšne glavnice ne more privoščiti prevelikih skokov. Naj bo kakor hoče, dejstvo je, da se je na oglas »boljšega gospoda« javilo samo šest možitvenih kandidatki. Gospod »z rahlo telesno napako« je menda slab psiholog ali pa si je hotel privoščiti majhno šalo, kajti izmislil si je, da je vsa to šestorica povabil za isto uro v isto kavarno. Kot znak, da bi se lahko spoznali, naj bi imele v rokah list.

Ne bi bilo potrebno še posebe omeniti, da so ob določen uri vse kandidatke točno prišle v kavarno. Sedla je vsaka v svoj kot in vzela časnik v roko. Prav tako točno se je pojavil naš »boljši gospod«. Bil je že prilično prileten in njegova rahla telesna napaka se je izkazala za — mogočno grbo. Seveda je izzvalo to veliko razočara-

nje. Prišlo je pa še do hujšega. Grbavec je šel namreč z opazujočim pogledom mimo vseh kandidatki, potem je stopil naravnost in sedel k najmlajši in še najlepši med njimi. To je bilo več, nego so moge prenesti ostale konkurentke. Kakor na povlejo so šinile kvikvici in planile z besnim kričanjem proti grbavcu in njegovi izvoljenki. Razdraženim besedam so sledila nasilna dejanja, morala je intervenirati policija. Stvar bo imela svoj epilog še na sodnji.

A NEKDOTA

Pruski kralj Friderik I. in njegov zdravnik Holbeck, ki ga je v zadnji letih skoraj stalno spremljal, sta se vozila proti Schweidnitzu. Kralj je bil precej prehladen, tudi putika ga je mučila, tako da njegovo razpoloženje ni bilo baš najbolje. »Vaša umetnost ni dosti vredna«, je dejal zdravniku nevoljno. »Če me v tem pasjem vremenu spravite v smeh, vam plačam v Schweidnitzu steklenico šampanjca, drugače boste morali piti kislino! Nikar ne delajte tako dolgega obraza! Nos vam itak zrase vsak dan za majhen dodatek.«

»Zapoveste, Velikanstvo, naj nos ne rase več!« je dejal zdravnik.

»Ni slabo«, je odgovoril kralj. »a ne zadostuje za smeh. Kako pridete sploh do tako dolgega vražjega nosa?«

»Posnemam pač v vsaki stvari svojega kralja!«

»Celo kar se tiče nosu?«

»Da — samo da se moj nos ne vtika v vsak d...!«

Tedaj se je Friderik na glas zasmeljal, Holbeck je dobil steklenico šampanjca.

VSAK DAN ENA

»Gospodična, od kdaj pa se tako zakrivata? Verizica ni označena nikjer v filmskem rokopisu!« (Brooklyn Eagle)

„Bitka pri Medvodah“

Uspela vojna vaja ljubljanske in škojloško garnizije
Prisostvoval ji je tudi komandant armije Peter Nedelj-
ković — Velika udeležba rezervnih oficirjev

Ljubljana, 26. oktobra
Danes so bile medgarnizijske vojne vaje med ljubljansko in škojloško garnizijo. Vaje so bile na ozemlju med št. Vidom in Medvodami. Že zgodaj zjutraj so pričele prihajati čete obeh taborov od Ljubljane in Škofje Loke proti „bojišču“. Čete ljubljanske garnizije je pregledal na pohodu pri št. Vidu komandant armije Peter Nedelj-
ković v spremstvu načelnika štaba generala Lokarja in komandanta dravske divizije divizijskega generala Dragoslava Stefanovića.

Vajam je prisostvovalo tudi lepo število rezervnih oficirjev, ki so prispele na odredeno jim točko deloma z vlakom, deloma pa z vojaškimi kamioni. Zbranim rezervnim oficirjem je obrazložil naloge današnje vaje generalštabni kapetan Mihajlo Mitid. V kratkih besedah jim je orisal naslednji položaj borbe: Ljubljanska skupina prodira proti Medvodam z nalogom, da zasede v prvi vrsti mostove pri Medvodah in Goricanah in potem nadaljuje prodiranje proti Škofji Loki in Kranju. Škojloška skupina je imela nalogo zaustaviti prodiranje ljubljanske skupine in obdržati mostove pri Medvodah za operacije svojih glavnih sil.

Sploščeta je kazalo, da bo padel med vajo dež, vendar je bilo vreme še prilično dobro, tako da je bilo omogočeno obema taborom dokaj sigurno opazovanje »svo-
vražnikovega« kretanja. Nekaj minut po 9. so se pričeli prvi pokreti na terenu. Ljubljanski odred je prodiral s svojimi b-
rimiz edinicami do Preske in Medvod, kjer se je spopadel z brzimi edinicami škojloškega odreda. Vnelo se je puškarjenje in zarejale so tudi prve streljane. Kljub od-
poru Škojločanov je ljubljanski odred potisnil svoje prve oddelke preko Sore in jih postal na medvoškem klancu. Medtem pa se je že približala glavna sila škojloškega odreda, ki je pričela potiskati izpostavljen ljubljanske čete nazaj.

Pri Goricanah se je vnela najhujša »bit-

ka«. Oglasile se so lahke in težke strojnice, zagrmeli so tudi metali min. Njihov koncentričen ogenj so podprle tudi topovske baterije na obeh straneh. Škojloška skupina je z desnim krilom podvzela močan napad in preko gozdnih grebenov nad Soro pričela pritiskati ljubljansko skupino v smeri proti Medvodam. Ljubljanski odred se je ogroženo branil in se umikal le korak za korakom.

Potek vaj je nalagal tako starešinam, kakor vsem sodelujočim vsakom težke naloge, ker je bilo treba preiti v najkrajšem času iz pohodnih kolon v bojni razpored ter je bilo odvisno v mnogem od iniciative posameznih nižjih starešin in od požrtvovalnosti vojakov kako bodo uspele operacije te ali one skupine. Oboji so storiли vse, da bi svojo težko nalogo kar najbolje in vestno izpolnili. Zaradi tega je prišlo do situacij, da so morali razsodniki, ki so spremljali potek operacij, skoraj s silo pripraviti posamezne oddelke k umiku, ker niso hoteli priznati, da je postal njih položaj nevzdržen. Nekateri oddelki so bili celo tako zagrizeni v svoji obrambi, da jih je moral sodnik proglasiti vse za mrtve, ker se kljub očividni nasprotni kovi premoči niso hoteli umakniti.

Ob 13. uri je zazvenel preko sorskega polja znak trobentačev, da so vezbe končane. Vsi udeleženci oficirji in rezervni oficirji so se zbrali na kot: 431 pri Goricanah, kjer je bila kritika celokupnega poteka vezbe. Po referatih komandantov obeh odredov s pripombami komandant armije g. Nedelj-
kovića je podal zaključni referat komandant vezbe general Mihajlo Lukič. Zaključni govor je imel komandant armije Peter Nedelj-
ković, ki se je udeležil za vrnitvijo službo vsem sodelujočim aktivnim oficirjem, kakor tudi še posebej rezervnim oficirjem, ki so v tako lepem številu prisostvovali današnjim vajam.

Vojstvo obeh odredov je po kosilu iz poljskih kuhinj odkomalce nazaj v svoji garniziji v Škofjo Loko in Ljubljano.

Francoske stranke v novem položaju

Pregledna italijanska presoja notranjepolitičnega položaja v zasedeni in nezasedeni Franciji

Znani italijanski dnevnik »Il Regime Fascista«, glasilce ministra Farinaccija, je objavil te dni izredno zanimiv prikaz francoskega notranjepolitičnega razvoja s posebnim ozirom na stališče posameznih političnih skupin do novega položaja v Franciji. Prikaz je listu poslal njegov pariški poročevalec in je zanimiv zlasti zaradi tega, ker opozarja med drugim na naraščajočo komunistično nevarnost. Posnemamo nekaj podatkov, ki bodo zanimali tudi naša čitatelja.

Zlom Francije je močno vplival na francoske politične stranke, katerih vpliv pa ni še povsem izločen. Pred vojno je bilo mogoče razdeliti francoske stranke v glavnem v dve kategoriji: 1. kategorijo strank, ki so izhajale iz resne organizacije množic in katerih zastopniki so resnično izražali mnenje svojih pristavev in simpatizerjev; 2. kategorijo strank, ki so izhajale iz neprimerno bolj skromnih osnov in katerih predstavniki so iskali predvsem oblast ter se posluževali v ta namen vseh mogočih intrig.

V prvo kategorijo postavljamo poročevalec naslednje stranke: 1. komunistično, ki je bila organizirana v železni disciplini po navodilih Moskve; 2. socialistično, ki se po zlomu ljudske fronte razbila v dve smeri: Blumovo, ki je smatrala vojno za nezgodno, ki pa za zmago ni ničesar storila, ter Faureovo, ki je prevzela vse stare demagoške antimilitaristične in pacifistične ideje klasičnega socializma; 3. radikalno in radikalno-socialistično stranko, ki je izhajala iz manj stalnih množevnih okvirov, ker so te množice organizirali in vodili poinditi politiki, ki so s težavo ustavljali majhne komiteje profesionalnih politikov. Vse te tri stranke so imele za seboj v glavnem zveste volilce ter dobro organiziran podeželski tisk.

V drugo kategorijo pa postavljamo poročevalec tele stranke: 1. socialistično republikansko zvezo, ki je bila nekakšno parlamentarno zatodiščje vseh identov iz levčarskih strank, ki pa je imela močne osebnosti z dobrim položajem v volilnih okrožjih; 2. demokratsko zvezo, ki prav za prav ni bila stranka, temveč nekakšen »volilni urad«, ki so ga podpirali delodajalci in bogati konservativci; 3. republikansko-demokratsko zvezo, v glavnem podobno prejšnji, le da je bila še nekoliko bolj nacionalistična; 4. francosko socialno stranko pod vodstvom znanega polkovnika De la Rocqua, ki je nastala iz bojevniških krogov in katere značilnost je bila v tem, da je imela blizu dva milijona članov, a le neznatno zastopstvo v parlamentu (največ 7); 5. francosko narodno stranko pod vodstvom Doriot-
ta, v glavnem podobno prejšnji in psevdofašističnega nadiha, toda s podkupljivimi voditelji; 6. monarhistično stranko, ki je dejansko obstajala samo v okviru znanega dnevnika »Action Française«.

Ta razdelitev strank, piše poročevalec, je ustvarila v Franciji dve skoro enako močni politični skupini: levčarska s komunisti, socialisti in radikali ter desničarska, ki jo je tvorila konservativna in nacionalistična masa, slab organizirana, brez reda, metod ter brez enotnih političnih pogledov.

Poročevalec navaja nato, kako so posamezne stranke reagirale na novi razvoj v Franciji po zlomu države na bojiščih in po data o tem naslednjo sliko:

Komunistična stranka spet polagoma razvija svojo nevarno delavnost. Ona spretno izkorišča brezposelnost in revščino, prehranitvene težave in druge težave francoskega življenja. Njeni voditelji računajo, da bo stranka v kratkem spet tako močna kakor leta 1938. Nevarnost komunističnega rovarjenja je večja v za-

sedeni kakor v nezasedeni Franciji, ker je v zasedeni pokrajini več industrije in proletariata. Tako nemške okupacijske oblasti kakor vlada v Vichyju se z različni ukrepi odločno bore proti tej nevarnosti.

Socialistične stranke položaj je bolj zapleten. Iz zasedene Francije, kjer je brez voditeljev in tiska, je tako rekoč izločena, opaža pa se njeno sodelovanje s komunisti. V nezasedeni Franciji se je stranka po aretaciji Leona Bluma omejila dejansko samo na tendenco Faurea. Toda ta stranka lahko povzroči kakšno težavo s svojo opozicijo kvečjemu vladi v Vichyju.

Radikalno stranko so ukrepi Petainove vlade najbolj prizadeli. Daladier je »skoro aretirane«, Herriot je izgubil svoj položaj lyonskega župana, Chautemps je odšel na dolgo potovanje, Caillaux se je umaknil v zasebno življenje. Tisk v zasedeni in nezasedeni Franciji odita radikalom, da so začeli vojno, ti pa vale krivdo na vojake, da niso znali zmagati... Skupina mladih radikalov pod vodstvom Bonnetta bi hotela, kakor se zdi, speljati stranko na monarksko politiko, vendar se še ne vidi, da bi ji množice sledile.

Desničarske stranke, ki jih je težje pregledati, predstavljajo v bistvu glavno osnovo vichyjske vlade. Na zasedenem ozemlju pa nekateri pristai desnice zelo močno simpatizirajo z gibanjem de Gaulle v Angliji. Da bi pridobil te »izgubljene ovce«, namerava baje Laval zasedeti z večjo časopisno propagando na zasedenem ozemlju, kamor se bo poleg »Matina« v kratkem preselil tudi »Petit Parisien«. Pristai polkovnika De la Rocqua so po večini na strani de Gaulle, nekateri izmed njih pa se zavzemajo za restavracijo monarhije. Za francosko-nemško sodelovanje in tudi za skupno borbo proti Angliji se zavzema francoska narodna stranka pod vodstvom Doriot-
ta, ki ima svoje glavne pristaiše ob francoski sredozemski obali. Kakor pravijo, snuje Doriot enotno stranko, na katero je pri pristal tudi maršal Petain. Doriotovo akcijo podpira nadalje znani Marcel Déat s svojim listom »Oeuvre«, ki je izhajal v Parizu, zelo blizu pa so mu tudi Faureovi socialisti, skupina Bonnetta in še nekatere druge frakcije.

K tem strankam pa sta se v zasedeni Franciji pridružili še dve na novo ustanovljeni, in sicer: 1. kolektivistična nacionalna stranka pod vodstvom Clementija in Lefebvra, ki jo bje nemške oblasti najprej naklonjene, a se je to razmerje spremenilo, ko se je ugotovilo, da to stranko podpira vichyjska vlada; 2. revolucionarna socialistična stranka pod vodstvom Deloncia, ki se v vsem naslanja na nemški narodni socializem.

Poročevalec zaključuje svoj pregled z opozorilom na sedanjo strankarsko zmedo v Franciji ter še posebej z opozorilom, da je »treba strogo nadzirati predvsem delovanje komunistične stranke«.

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 27. ob 15.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 28.: zaprti. (Generalna). Torek, 29.: Tekma. Red premierski.

OPERA

Nedelja, 27. ob 15.: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20.: Grof Luksemburški. Izven.

Ponedeljek, 28.: zaprti. Torek, 29.: Jenufa. Red torej. Gostovanje altistke Elze Karlovčeve in tenorista Josipa Gostića.

Prva nedeljska popoldnaska predstava v operi v letošnji sezoni bo baletna predstava, ki bo danes ob 15. v koreografiji šefa baleta inž. Petra Golovina in Borisa Pilata, bo izvajal naš baletni zbor solistične in ansambelske plesne iz raznih oper, operet in baletnih večerov. Pester spored, pri katerem bo zastopanih poleg tujih, tudi nekaj

slovenskih skladateljev, bo zanimiv. Veljale bodo globoko znižane cene od 24 din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 27. ob 15.: Vdova Rošinka. Znižane cene. Ob 20.: Nenavaden človek. Ponedeljek, 28.: zaprti. Torek, 29.: Na dnu. Premiera.

SPORT

Tekmi na igrišču Ljubljane

V ligi se srečajo danes: v Ljubljani 2. in 1., v Mariboru 3. in 5., v Kranju 4. in 6. ter v Celju 8. in 7. iz tabele

IX. kolo v slovenski ligi — do konca tekmovalja jih ostane potem samo še pet — bo že poteklo v znamenju nekaterih važnih odločitev. Če ne vzamemo v poštev obeh udeležencev, ki imata trenutno najboljše pozicijo in seveda ne moreta gledati posebno visoko navzgor, — Bratstvo in Olimpija — čakajo vse ostale danes nastopi, od katerih bo že v marsikateri odvisna

njihova nadaljnja in morda tudi končna usoda. Tako gre Amaterju v današnji tekmi za to, da se še naprej obdrži na vrhu, potem gre Ljubljani za to, da ga dohiti ali celo pusti za seboj, kar je prav tako dosegljivo tudi za Železničarja iz Maribora. V teh okoliščinah bodo torej vsaj te tri današnje tekme velikega pomena in seveda temu primerno razgibane.

Pari so razvrščeni taktile:

V LJUBLJANI: Ljubljana—Amater ob 14.45 na igr. ob Tyrševi cesti; v MARIBORU: Železničar—Mars ob 14.45 na igr. Železničarja; v KRANJU: Kranj—Maribor ob 14.30 na igr. Kranja in v CELJU: Olimp—Bratstvo ob 14.45 na igr. Olimpa.

Pristaši Ljubljane pravijo...

Funkcionarji našega SK Ljubljane men-
da še kar naprej sanjajo o uspehih, ki jih bodo klubu prinesli igralci, stare slave... Še zmerom jih niso zbudili iz teh sanj zadnji neuspehi, še zdaj niso sprevleli, da »stari kanoni« niso več za prvenstveno borbo. Ne samo tehnika, še manj pa si-
aiva, temveč start, volja in prisnost, to so lastnosti, ki jih mora imeti nogometaš, če hoče zmagovati na zelenem polju. Kaj po-
maga posameznik, če se ne razume z oko-
lico, kaj koristi ljubljenc, ki s svojo nav-
zročnostjo celo ubija voljo pri ostalih.

Ze lani nekdo vodstvo podobnih razmer ni hotelo razumeti in šele potem, ko je bilo že prepozno, je določilo v enajstorico mlajše moči. Potem je bilo spet golov in tudi točke je dobivala ta naša Ljubljana. Zdjaj se ji spet majo prvenstveni prestol, zdaj je že spet skrajni čas, da se ti vodil-
telji zbudijo. Pošljite na teren mlajše moči in ne rešujte najvažnejših tekem z nespo-

sobnimi igralci! Če mislite, da to mnenje ni objektivno, razpišite anketo o igralcih in videli boste, kaj mislijo o njih oni zmerom manj številni, ki še prihajajo na nogometne tekme. Gotovo pa je, da več glav več ve — kakor ena sama, pa naj bo še tako strokovnjakša.

★

To je odlomek iz pisma, ki so nam ga pred važno ligaško tekmo Ljubljane z Amaterjem poslali nekateri pristai naših belo-zelenih, s pripombo, da jim ni vseeno, kakšne uspehe ali neuspehe doživlja naš bivši državni ligas. Brez dvoma je njihov predlog misljen dobrohotno in vreden uvaževanja, kolikor je seveda klubovo vodstvo tudi prebrčeno o tem, da bi »pomladitve« koristila udarnosti moštva. V ostalem pa velja tudi za te pristaiše SK Ljubljane, ona stara, da je lahko govorili, mnogo težje pa delati in še ustrci vsem po-
vrhu!

Ostali domači spored

Za poseben užitek bo danes nogometnim gurmanom poskrbljeno na igrišču Ljubljane ob Tyrševi cesti, kjer bosta odigrani skupno dve tekmi, in sicer pred ligaško tekmo med Ljubljano in Amaterjem še zelo zanimiva

juniorska tekma med reprezentancama Maribora in Ljubljane

Iz katerih obeh bo zvezal kapetan izbral najboljše, ki bodo teden dni pozneje igrali v Zagrebu proti mladinski eliti Zagreba in Splita. Ker je znano, da je v vrstah teh juniorjev mnogo talentov, ki se uspešno udeležujejo deloma tudi že v prvenstvenih tekмах prvih moštvev svojih klubov, bo ta tekma gotovo nudila prav dopadljiv nogomet. Tekma se začne ob 13., seveda tudi ob vsakem vremenu.

Še za prvenstvo

Razen gornjega sporeda pa je treba opozoriti še na tretjo ljubljansko tekmo, in sicer za točke v I. razredu, med Mostami in Diskom, ki bo ob 14.30 na igrišču Most. Obe moštvi se borita, za obstanek v svojem razredu in bosta seveda storili vse, da bi jima ta tekma prinesla čim več izku-
plika.

Izven Ljubljane bo tudi še nekaj tekem za točke, med katerimi bi bilo omeniti: v Naklem med Slovanom in Virtusom, v Duplmet med Kamnikom in Mengšom, v Trčku med Ljubeljem in Savico ter v Ptuj-
ju med Ptujem in Dravo.

Slednjič bo igralo tudi nekaj juniorjev, prav tako za prvenstvo, in sicer v Ljub-

ljani Moste—Grafika v predtekmi na igrišču Most in Mladika—Mars dopoldne ob 10.30 na igrišču Mladike. Prav tako po dve mladinski enajstorici bosta tekmovali tudi v Celju, in sicer Celje—Atletik ob 10. na Glaziji ter Olimp—Jugoslavija v predtekmi pred ligaško tekmo na igrišču Olimpa v Gaberju.

10 ligaških tekem na jugu

Kakor pri nas bodo danes tudi v hrvaški in srbski ligi imeli popolna sporeda. Pri Hrvatih je na vrsti VIII. kolo, v katerem bodo nastopili:

v Zagrebu: Concordia—Split in Gradanski—Slavija (O), v Splitu: Hajduk—Hrask, v Subotici: Bačka—Železničar in v Varaždinu: Slavija—Sask.

Srbi so za eno kolo na boljšem in igrajo danes že zadnje v jesenskem delu tekmovalja, ki obsega naslednja srečanja:

v Beogradu: Jugoslavija—Jugoslavija (J) in BSK—Slavija (S), v Novem Sadu: Vojvodina—ŽAK, v Borovu: Bata—Jedinstvo ter v Skoplju: Gradanski—Bask.

★

V splošnem je današnji sportni spored v glavnem posvečen nogometu, ker so pač vsi ostali sportniki že spravili orodje, zimski pa se šele počasi pripravljajo na svoj čas. Kljub temu pa bodo v Beogradu izvedli še atletsko prvenstvo za junorje, kjer pa razen domačinov v danih prilikah ne bo nobenih drugih udeležencev.

Če omenimo še ustanovni občni zbor, ki ga je za danes dopoldne ob 11. pri »šestlici« napovedal pripravljalni odbor za ustanovitev Slovenske boksarske zveze, smo iz-
črpali precej vse, kar bo današnja nedelja omembe vrednega prinesla v sportu.

Več odkritosrčnosti in tovarištva v sportu!

Prijatelj našega lista, ki se sam mnogo udeležuje v sportu in seveda pazno in s skrbjo zasleduje vse dogodke, ki so v zadnjem času vzbujali vse prej kakor nade v boljše bodočnost, nam je napisal nekaj misli in nasvetov, kje bi bilo treba najprej začeti, da bi se v naše sportno življenje spet vrnila red in disciplina, da bi se naši delavci spet kakor prej z vso ljubeznijo do stvari vrnil na delo!

V našem sportu smo, čeprav še mlada država, v razmeroma kratki dobi samostojnega udeleževanja dosegli ogromno šaj moramo vedeti, da v prvih časih po zedinjenju za sport pri nas ni bilo pravega zanimanja — žal ga tudi danes še marsikje ni — in so morali naši prvi sportni delavci orati ledino samo z ogromnimi žrtvami in samo no lastni pobudi. Danes že ves svet pozna naše snužarje, plavalce, teniske igralce, telovadce in druge najboljše predstavnike iz posameznih sportnih panog, ki so marsikje in marsikdaj pripomogli največ, da je danes naša država znana po vsem svetu.

Toda nesloga je neozdravljiva bolezen, ki je tudi pri nas zasekala globoke rane. Po komaj doseženih ureditvi so začeli po znanih dogodkih iz lanske jeseni na raznih krajih priganjati, naj bi se delili na majhne enote in krožke tudi v sportu. Ali je mogoče, da bi bili posamezniki močnejši od celote? To so slednjič dosegli. Potem so z delitvijo prišli še nepotrebni spori in danes trpi naš sport škodo na vseh koncih in krajih. Razni tabori se poslužujejo raznih sredstev, da bi dosegli vodstvo in premoč in namesto skupnih nastopov na važnih prireditvah slišimo o prepovedih, ki jih izrekajo razne zveze in tako z neumestnimi ukrepi rušijo, kar je bilo zgrajeno s trudom najbolj idealnih delavcev. Zaradi zastav, grbov in podobnega trpe naši uspehi, zaradi tega in podobnega preganjanja in kaznujejo naše najboljše sportnike, ker nečesto plesajo po godbi, ki jo zdaj igra-

jo običajno najbolj ozkosrčni pristai tega ali onega tabora.

Sport sam je borba — toda borba s dovoljenimi sredstvi, borba, v kateri zmaga je najposobnejši in najboljši. Tega naj bi se vsi sportni voditelji zavedali in po tem ravnali. Kako vendar naj gleda na vse te posie, ki so nevedni pošteni in pravih sportnikov, naša mladina, ki je že tako navadno, žal, bolj dostopna slabemu kakor dobremu? Ta mladina skoro ne bo vedela več, komu se mora pokoriti, komu naj verjame in komu ne? To mladino moramo rešiti, naša sveta dolžnost je to, če nečemo v sportu pasti v prepod od koder bo pot nazaj strašno dolga ali morda celo brezkončna. Ali ne zaboli srce vsakega poštenega sportnika, če pomisli, da smo bili le to prikrivanja za pomembno zmago na Bakanskih igrah, ker nekaj naših najbolj-
ših atletov ni smelo zastopati naše države, ker to ni bilo po volji nekaterim? S pretinami, da bo vsem, ki bodo kljub prepovedi nastopili onemogočeno vsako nadaljnje sportno udeleževanje, so pri peščici uspehi. Še več, ob skromno in poštno zasluženo skorjo kruha te danes spravijo taki sportni delavci! Mi pa smo zaradi takih notranjih sporov ob zmagi!

Ali so naši sportni forumi res brez vsake moči? Omajala se je disciplina in skoraj ne vemo, kdo je kje gospodar. Danes se ne spoštujejo več določbe in pravila, ker jih izkoriščajo in svojevolično preobračajo v svojo lastno korist posamezniki. Še drugih nepravilnosti je na kupe, ki kriče po trdi pesti, ki naj bi skoraj napravila red! Tej zmedi v sportu je treba napraviti konec!

Ne s trmasto trdoglavostjo, z medsebojnim razumevanjem in upoštevanjem vseh želj bo treba najti rešitev v sportnih vprašanjih. Več sportnega tovarištva in bratstva, več odkritosti in objektivnosti, več iskrenosti in pravičnosti brez samoljubja in pristranosti bo treba pri tem reševanju, da bodo spet obnovljeni sportni odnošaji in bodo zagotovljeni v složenem delu naših ponovni uspehi v sportu!

Sportno pismo

iz Litije

Litijani pravijo, da je njihovo mesto I. ljubljanskem razredu v Litiji, 24. okt.

Naš agini SK Litija je po zadnji prvenstveni tekmi proti ljubljanski Slaviji zasedel prvo mesto v ljubljanski skupini II. razreda. S tem so dokazali naši igralci, kako neobjektivno in nepravilno je odločila SNZ, ko je namesto Litijanov, ki so bili spomlad tudi zelo premočni prvaki Zasavja, določil v I. ljubljanski razred tri klube iz bivšega ljubljanskega II. razreda, ki so že tudi v prijateljskih tekmah okusili moč litijskega nogometa.

Litijani v nedeljo proti Slaviji niso nastopili kompletni, toda kljub temu so z igrali dobro; spremljala pa jih je neverjetna smola kakor morda še pri nobeni drugi tekmi v dveh letih. Premoči Litijanov je bila vidna ves čas igre, čeprav je tudi Slavija dobro igrala.

Jesenske prvenstvene tekme je Litija absolutirala z rezultati: Litija—Vie 9:1, Litija—Adria 8:1, Litija—Mladika 4:3, Litija—Slavija 1:1. Tekma z Mladiko je bilo kljub slabemu vremenu zelo lepa in živa ter se nam je Mladika predstavila z igro, ki je nam letos niso pokazali niti najboljši klubi iz Ljubljane. V nedeljo 13. t. m. so prišli Celjani na revanšo za spomladanski 3:1 v Celju. Tudi ta igra je bila med najboljšimi, toda kljub največjim naporom igralcev in publike iz Celja jim revanša ni uspela. Zmagali smo mi z 2:1.

Prepričani smo, da bodo naši fantje tekme v I. ljubljanskem razredu že igrali na novo preurejenem igrišču, ki že dobiva novo lice po zamisli gradbenega odbora v klubu. Dolžnost Litijanov pa je, da bolje podpirajo klub, ki tako dostojno zastopa naš trg.

In memoriam! Iz lahkonletskih vrst in našega sportnega življenja se je nenadoma poslovil dr. František Casny, ki se je v zadnjem letu pojavil na tekaških in v nekaj odličnih rezultatih v atletski kmalu obrnil pozornost, nase. Pokojnik je bil po rudi Čeh in je že od doma prinesel s seboj mnogo dragocenih izkustev za udeleževanje na zelenem polju. Ljubljanski klub Planina je s njim izgubil enega svojih vidnih aktivnih igralcev. Naj počiva v miru!

Občni zbor SK Slovenj Gradca. Jutri zvečer ob 20. bo v posebni sobi restavracije pri Golobu izredni občni zbor SK Slovenj Gradca. Za občni zbor vlada med članstvom veliko zanimanje. Na ob-
čnem zboru se bo razčistil položaj kluba in sklepalo o njegovem nadaljnjem obstoju. Udeležba na občnem zboru je za vse članstvo strogo obvezna, prijatelji kluba pa se vabijo, naj se ga tudi udeležijo in podprejo njegovo težavno delo.

Zahvala kol. društva Ljubljance. Kolesarsko društvo Ljubljana se najlepše zahvaljuje vsem darovalcem, ki so prispevali darila za kolesarske dirke. Posebno pa se zahvaljuje trdkci »Adler« za res krasno darilo v obliki sportnega okvira za kolo, ki je bilo darovano zmagovalcu dirke. — Odbor.

SK Ljubljana. Subjuniorji igrajo danes ob 11. na igrišču Hermes, če ne bo deževalo. V garderobo na našem igrišču naj pridejo ob 10.30.

SK Jadran. Pozivajo se vsi aktivni igralci, da se udeležijo strogo obveznega trenin-
ga na dva gola danes ob 10. na igrišču. Načelnik.

O plavalni šoli v Ljubljani in o svečani otvoritvi Hermesovega stadiona, ki spada med eno najlepših sportnih igrišč v državi, objavljajo simpatična članka zadnje »Ilustrovane sportske novosti« iz slovenskega sportnega življenja v posebnem. Razen tega čitamo še o razvoju in likvidaciji znanega spora med Gradjanskim in Hajdukom, o težavah okrog sestave naše reprezentance za tekmo proti Nemčiji, o gostovanju »Puncetovega cirka« po hrvaški pokrajini in še o mnogobru-
drugem, kar bo zanimalo vsakega, ki živi z našim sportom. »Sportske« izhajajo ob tor-
kih in petkih in stanejo samo 1 din.

Celjani prosijo pomoči!

Nogometna podzveza v Celju je začela akcijo, da bi izboljšala finančni položaj svojega članstva, ki vzbuja sklerom večje skrb. Odbor je zaradi tega sklenil razposlati prošnje raznim pridobitnim krogom, da bi mu priskočili na pomoč in mu pomagali vsaj preko najnujnejših skrbi — za nabavo sportnih potrebščin. Obnem je tudi nas naprosil, da bi podprli to njegovo prizadevanje v korist telesno-vzgojnega dela, ki ga tudi oni vršijo v svojem območju.

Njihov poziv je samo eden izmed številnih prič, s kakšnim idealizmom morajo naši sportni delavci vztrajati in kakšne so žrtve vseh onih številnih neznanih posameznikov, ki brez podpore od koder koli ostanejo zvesti ideji, da je zdrav duh samo v zdravem telesu. Celjanom želimo čim več uspeha pri tej akciji, do tedaj pa jih vzpodbudimo, naj ne klonajo. Naš spet prizivljaj zdaj najtežje čase in morda bodo za njimi le prišli boljši...

Poziv, ki so ga razposlali, pravi med drugim: V želji, da podpremo v celjski nogometni podzvezi včlanjene klube, ki so po večini v težkem finančnem položaju, se obračamo do cenj javnosti, da nas v tem stremeljujnu podpre in se blagohotno odzove na naši prošnji za podporo in naklonjenost.

Zaradi težkih finančnih prilik, v katerih se nahajajo klubi, je skoraj ogroženo redno in smotno sportno udeleževanje. Naše telesno-kulturno delovanje je za prav v teh težkih in resnih časih izredno koristno in potrebno. Mladina se mora izživljati in zato je baš sport primerno sredstvo, ki jo naj odvrca od slabega in kvarnega.

Apeliramo na vse, posebno na pridobitne kroge, da nam priskočijo na pomoč in mladina jim bo zelo hvaležna in bo tudi znala ceniti njihovo naklonjenost.

Trdno smo prepričani, da ste prijatelji naše doraščajoče mladine

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—, dopolnil in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Malim oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Na svidenje
danes gostinji »Pri Panju«, kjer se dobijo izbrane domače kravice in pečenice, ter razna druga tola in mizna jedila. Toči se priznava izbori dolgaletnih cvetov, fina štajerska vina, vsak dan sveže pivo, žganje, likerji itd. Zato pridite še danes in zahvalite ob vsaki priliki odlole se v Vrgorju ul. 10. k Panju kjer se boste vedno najbolje in najceneje zabavali. Se toplo priporočamo in vas vrnjudo rabi in Tone Huč. 29129-18

Gostilna Lovšin
toči znamenito crnilno in odlična štajerska vina. 29081-18

Gostilna »Triglav«
pri Remzi na Celovški cesti 160 prireda danes kakor vsako nedeljo »Kamni koncert« s plesom. Izbrana vina in priznana dobra kuhinja. Priporočite se tudi vi. 29144-18

V gostilni »pri Jerici« (Perles)
Preferovna ulica se bodele tudi danes kakor vsako nedeljo dobro zabavo. Koncert s plesom! Izbrana vina, priznana dobra kuhinja! Domače kravice in pečenice! 29266-18

Gostilna Martine
Zg. Šiška
Danes domače kravice in druge dobrote! Koncert, ples, zabava! 29179-18

Pri Putrihu
Danes vesela zabava s plesom. Vsi vabljeni! 29262-18

Gostilna
Slasko in ljubiti ljubiti zares. Še slasko moči piti in plesati vmes. 29179-18

»Pod gozdom«
Dolenska cesta tudi danes kravice. 29172-18

Kuhar
provrstjen, urn, pošten, dobi takoj stalno službo v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Provrstjen kuhar«. 29083-1

Kuharico
starejšo moč, išče boljše gostilno in manjšem mestu. Nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra kuharica«. 28979-1

Cvikarja
- natezovalca
tudi mlajšo moč, začelna nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tvoja cvikarja«. 28978-1

Kleparski pomočnik
vešč splošnega kleparstva in vodne instalacije se takoj sprejme. Neumann Karol, Jesenice, Gorenjsko. 29048-1

Urarski pomočnik
samostojen, popolnoma vešč v stroki s kompletnim orodjem in spravilne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestni urar«. 28439-1

Hišnika
oženjenega, brez otrok, zanesljivega, vajenega vrtnarstva, sadjarstva in splošnega. Ponudbe in sprotito dosejane službe na ogl. odd. pod »Trajno«. 28839-1

Trgovsko pomočnik
dobro izveščano, katere bi bila zmogljiva sama voditi trgovino z mešanim blagom na delu, sprejem, vzel v najem delavnico. Mora imeti nekaj kaveljev, ženitve in izkuženca. Naslov v vseh posl. Jutra. 29115-1

Kotlarski pomočnik in vajenec
se sprejmeta takoj. D. Glumac, kotlarstvo, Celje. 29108-1

Vdova
išče sedlarskega ali talpetlarskega mojstra ali pomočnika, ki bi lahko vzel v najem delavnico. Mora imeti nekaj kaveljev, ženitve in izkuženca. Naslov v vseh posl. Jutra. 29096-1

Ključavničarja
sprejemam proti kavelji. Potrebno je 30.000 din, ki se morejo vključiti na prvo mesto. Naslov v vseh posl. Jutra. 28833-1

Urarskega pomočnika
samo dobrega in izveščanega delavca, sprejemam. D. Glumac, Frano, Murska Sobota. 28938-1

Cevljarskega pomočnika
veščega in izveščanega poželje in amaterskih čevljev sprejemam. Za 10 urno dnevno delo plačamo 60 din. Stjepan Šubelj, sin, Hreljin, Primorje. 29027-1

Mlad mesarski pomočnik
dobi takoj službo. Plača po dogovoru. Zrimec Ivan, mesar, Bled I. 29007-1

Dekle za vse
ki govori nemški in zna samostojno kuhati, se sprejme takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljivo in pošteno dekle«. 29038-1

Dva krojaška pomočnika
stalno službo iščem za velike komade za takoj. Zbontar Ivan, Jesenice, Gorenjsko. 29046-1

Prvovrstno moč
za kostonje in plače. Išče močnega ateljea »Vas. Gospodstva« cesta 33, Jesenice, Gorenjsko. 29047-1

Foto-pomočnika
dobreza retušerja, sprejemam takoj. Foto ateljea Weiss, Jesenice, Gospodstva c. 29049-1

Trgovskega pomočnika
sprejemam, ki ima vse, je in zmožen za posredovanje v Ljubljani in okolici, sprejemam takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 29052-1

Natakarica
mlada, simpatična, z znanjem nekaj šivanja, ročnega dela in po možnosti nemščine, veselo naravo, se takoj sprejme v lokal z godbo. Za službo 600 do 800 dinarjev, nastop takoj. Ponudbe s sliko na Propančičev, Zareb, post. pret. 472 pod »Početnični c. predstavi«. 29035-1

Več čevljarskih pomočnikov
iz vajenca sprejemam takoj. Konrad Gorenjak, Celje, Gosposka ul. 28. 29065-1

Dober čevljarski pomočnik
za vna čevljarska dela se sprejme. Naslov v vseh posl. Jutra. 29088-1

Frizerko
veščo v vseh vrstah in čeleni odlučilni takoj sprejemam. Mesecna plača 1000 din. Salon Gjurica Julij, Trzin. 29128-1

Krojaškega pomočnika
sprejemam v stalno službo za splošno delo. Alojzij Jordan, D. M. v Polju 46. 29122-1

Pekovskega pomočnika
mladeža, rabim, prednost ki imajo svoje kolo. Nastop takoj. Prester Anton, Radovljica, Gorenjsko. 29132-1

Usnjarskega pomočnika
samostojnega delavca — sprejme Franc Bat in Kranjski gori, plača po dogovoru, hrana in stanovanje v hiši. 29125-1

Sobarico
pošteno, zanesljivo, ki razume tudi nemški jezik in serviranje, sprejemam v stalno službo hotel »Bellevue«, Ljubljana. 29091-1

Pridno služkinjo
sprejemam v večjo gostilno in Dalmatijo. Ponudbe na Andrej Žuljan, gostilničar, Šibenik. 29095-1

Več ključavničarjev
— orodjarjev, stružarjev za precizna dela se takoj sprejme v večjem kovinskem podjetju. Plača 10—15 din po letu. Le strokovno dobro prireditelj in pošiljo strokovne in teoretične predizobrazbe na ogl. odd. Jutra pod »Orodničar«. 29171-1

Krojaškega pomočnika
bitreza kopista, takoj sprejemam za stalno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kopista«. 29248-1

Prodajalco
pošteno, postavno, energično, dobro vzdržano mešane stroke, sprejemam za stalno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prodajalco«. 29045-1

Frizerska in brivski pomočnik
dobro moči, iščejo meščenja v večjem mestu Slovenije. Ponudbe z navedbo pogojev na Božo Ali, Zagreb, Kuniščak 28. 28933-2

Gospodična
z večletno prakso, govori nemško, gre k majhnim otrokom. Naslov v vseh posl. Jutra. 29070-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Služkinjo
pridno, pošteno, ki zna malo kuhati za pomoč v gostilniško kuhinjo takoj sprejme gostilna Zaloska 2, Ljubljana. 28228-1

Pisarniško praktikantino
sprejemam takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Spretna praktikantinja«. 29208-1

Postrežnica
pridno in čisto iščem. Požre se v ogl. odd. Jutra. 29217-1

Postrežkinja
od 7. do 14. ure dobi službo. — Znanje malo nemščine. Tyrševa 35a II. deeno. 29222-1

Hišnico
sprejemam. Zgledav, dopolnjen. Ljubljana, Strleška ul. 20. 29166-1

Hišnika z ženo
iščem. Prednost imajo vrtnarji. Stanovanje za izdajanje po vrtu in klanje snega. Žena dobi zaposlitev kot postrežnica. Naslov v vseh posl. Jutra. 29164-1

Hlapca
pridnega, poštenega, vajenca konj, sprejemam. Bohinjski Filip, Medvode. 29170-1

Čevljarskega pomočnika
in vajenca ali praktikanta, iščem. Nastop službe takoj. Božičnik Ivan, Krško. 29177-1

Gospodinj
sprejemam v industrijski kraj k mali obrtni družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Obrtnik«. 29158-1

Krojaškega pomočnika
all pomočnik za male komade, takoj sprejemam. Cankar Marjan, Gosposka 3 I. 29285-1

Postrežnico
pridno, pošteno, večjo pranja in likanja iščem za dopolnilne ure. Rožna dolina, Cesta V-35. 29265-1

Hotelsko sobarico
prvo moč, s znanjem nemščine in kaviljo sprejme hotel Štrkelj. 29035-1

Postrežnico ali dekle
ki zna kuhati, sprejemam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stara«. 29036-1

Postrežnico
pošteno, točno in zanesljivo, večjo kuhe, sprejemam s 1. novembrom za dopolnilne ure. — Podbešek, Komenskega ulica 20. 29036-1

Sprejemam takoj
zidarja, mehanika in mizarja. Generator delavnica, Tyrševa 13, levo, dvorica. 29139-1

Mesarskega pomočnika
sprejme takoj Hrovat A., Ljubljana, Tržaška 29. 29135-1

Kuharico
samostojno, večjo vseh hišnih del, ne čez 30 let, z dolgoletnimi spricelji, išče zakonski par. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zdrava«. 29139-1

Pridno dekle
sprejemam za prostoročno slikanje. Oskrbja v hiši. Franc Konjedič, Stržišče pri Kranju. 29136-1

Postrežnico
spadno, pridno, za pol dneva se sprejme. Naslov v vseh posl. Jutra. 29083-1

Torbarski pomočnik
za fina galanterijska dela in pomožne delavke dobro izučene v tej stroki, dobi stalno nameščenje z dobri prejemki. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Izružen«. 29273-1

Natakarica
dobi takoj službo. Služba je stalna. — Pogoj, da je poštena, delovna, da govori nemški in nemški in da je služila v večjih restavracijah. Ponudbe na hotel »Novi svet«, Maribor. 29400-1

Izružen šiviljo
za šivanje gumbov in gumbov na Singer stroj takoj sprejemam. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Izružen«. 29405-1

Prodajalco
pošteno, postavno, energično, dobro vzdržano mešane stroke, sprejemam za stalno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prodajalco«. 29045-1

Frizerska in brivski pomočnik
dobro moči, iščejo meščenja v večjem mestu Slovenije. Ponudbe z navedbo pogojev na Božo Ali, Zagreb, Kuniščak 28. 28933-2

Gospodična
z večletno prakso, govori nemško, gre k majhnim otrokom. Naslov v vseh posl. Jutra. 29070-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Trgovska pomočnica
izkušena v mešanem stroki, želi prenesti službo. — Gre kamorkoli, tudi za delo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Maribor pod »Pridna«. 29012-2

Sivilja za belo perilo
samo prvovrstna moč, dobi službo. »Julijana« Františkanska ulica 3. 29417-1

Brivsko-frizerski pomočnik
samo dobra moč, dobi službo. Nastopi lahko takoj. Ivan Želenik, brivec, vdova, Celje. 29413-1

Več dobrih krojaških pomočnikov
za velika dela sprejemam takoj Alojz Lednik, krojač, Celje, Kovska ul. 1. 29410-1

Postrežnico
potrebujem od 2. do 6. ure. Naslov v vseh posl. Jutra. 29394-1

Službe išče
vsaka beseda 50 par, za dajanje naslova 5 Din najmanjši znesek 15 Din

Čebelar - upokojenec
z 30 letno prakso in lastnim vzornim čebelarstvom. Išče zaposlitev. Sprejme tudi mesto oskrbnika ali hišnika v kraju, ki je za čebelarstvo ugoden. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelo skromne«. 28881-2

Postrežnico
pridno in pošteno, išče zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra. 29068-2

Natakarica
ki zna tudi kuhati, išče službo. Naslov v vseh posl. Jutra. 29120-2

Mesto postrežnice
za popoldanske ure iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ura«. 29063-2

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

20letni fant
išče kakrnikoli službo. — Vajen tudi postrežbe v gostilni. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Služba 100«. 29139-2

Iščem mesto železokrivca
Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stružar«. 29140-2

Frizerka
mlajša moč, z nekoliko prakso in najboljšimi referencami, išče primeren zaposlitev, najraje v manjšem kraju na deželi. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izveščana moč«. 29075-2

Mesto gospodinjice pomočnice
išče mlada simpatična gospodinja, vajena tudi gostilniških poslov. Naslov v vseh posl. Jutra. 29338-2

Postrežnico
pridno in pošteno, išče zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra. 29068-2

Natakarica
ki zna tudi kuhati, išče službo. Naslov v vseh posl. Jutra. 29120-2

Mesto postrežnice
za popoldanske ure iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ura«. 29063-2

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Denar služba za radio aparat ni vržen proč, temveč dobro naložen. Saj Vam radio aparat mnogo nudi. Uč, svetuje, zabava itd. itd. Napravi dom prijetnejši. Kljub višjemu kurzu nemške marke nudimo UGODNE CENE in PLACILNE POGOJE.

Radio aparat ni luksuz, temveč vsakemu potrebna kulturna naprava.

Svečanost na grobu prof. Grošlja

Ob veliki udeležbi prijateljev, sodelavcev in mladine so včeraj popoldne na pokopniškem grobu odkrili spomenik

Ljubljana, 26. oktobra. Danes popoldne so se zbrali na pokopališču pri Sv. Križu številni prijatelji in častilci pokojnega profesorja dr. Pavla Grošlja, da ob njegovem grobu v odkritem nasprotnem spomeniku na svečan, pieteten način počaste pokojnikov spomin. Zbrali so se poleg pokopniških bližnjih predvsem predstavniki naših najvišjih znanstvenih in kulturnih ustanov, tako univerzitetni profesorji z rektorjem na čelu, na njegovi nekdanji stanovski tovariši in sodelavci na znanstvenem in kulturnem polju. Prisotna pa je bila v častnem številu tudi mladina, kateri je bil pokojnik dober vzgojitelj in prijatelj. Pred nagrobnim spomenikom, ki ga predstavlja umetniško izdelani pokopniški doprsni lik, delo našega odličnega kiparja Nikolaja Pirmata, so počivali na grobu šonli rdečih nazelnov in belih krizantem. Najprej je zbor opernih članov ubranu zapel žalostinko, ki so jo vsi poslušali odkritih glav. Potlej je pristopil h gomili univ. prof. dr. Alisa Košir, ki se je v imenu Prirodoslovnega društva poklonil pokojnemu znanstveniku, poetu in človeku z naslednjimi besedami:

Z neizprosno roko je posegla kruta smrt v početku tega leta v vrste slov. prirodoslovcev, ko je ugrabila prof. dr. Pavla Grošlja. Prof. Grošelj se je že v mladih letih udeleževal z živahnostjo in elanom, širilo med Slovenci poljudno prirodoslovstvo, ki ga je obvladul tako kakor le redko kdo. Njegov genialni duh je umel moštrosko oblikovati misel in s pesniškim zanosom podajati, za kar si ga utegnili poborati s področja najširšega prirodoslovja, ali je šlo za zamotan problem v astronomiji ali matematični ali za biološki pojav ali fizikalni proces, skratka — doma je bil v vseh panogah prirodoslovja. Zato razumemo, kako je moral biti prof. Grošelj v vseučiliškem odhodu ob snujanju se univerzi in da je prevzel že v začetku prirodoslovna predavanja, na medicinski fakul-

teti pa stolicu biologije. Povsem prirodno je bilo, da je njegova blesteca beseda in moštrosko podana snov docela očarala poslušalce in v njem vzbujala globlje zanimanje za stroko. Žal ni naklonila usoda prof. Grošlju, da bi dočel primerno urejen institut, iz katerega bi šla v svet večja znanstvena dela. Temoza razmer je že čisto zavrla polet v višave.

Ko posvečam te kratke besede spominu prof. Grošlja, stori mi v imenu Prirodoslovnega društva, s prav globoko hvaležnostjo v srcu. Trajno zahvalo mu izrekam kot dolgoletnemu duševnemu, sodruidniku znanstveniku, za vselej pa bo zabeleženo v analizi slovenskega prirodoslovja njegovo ime, ker nam je z večjo roko, finim takom in izredno strokovno kvalifikacijo urejeval mnoga leta Prirodoslovne razprave, na katere smemo biti Slovenci prav posebej ponosni, saj se širijo tudi preko meja naše domovine v bližnja in tudi oddaljena znanstvena središča po vsem svetu, da pričajo o delu slovenskih prirodoslovcev. Prav iskreno zahvalo pa mu ponovno izrekam kot ustanovitelju in dolgoletnemu uredniku poljudno-znanstvenega lista Pro-teus, ki ga je vodil in negoval s prav očetovalno skrbjo in ljubeznijo in ga oplajal iz bogatega zaklada svojega znanja. Šel je od nas velik Slovenec, znanstvenik — politistor, vseznalec — poet. Njegov svetli lik pa bo znanec v vzpodbudo in vzgled. Prirodoslovnemu prizadevanju med Slovenci, ki jih je prof. Grošelj edinstveno naslikal ob prvem referatnem sestanku, do dajmo še Grošljev lik. Slava profesorju Grošlju!

Za njim se je poklonila manom vzgojitelja mladine sedmošolka ženske realne gimnazije Zlata Skafarjeva, ki je po kratkem, lepo občutenem govoru položila v imenu licejk šopek rdečih nageljinov na grob. Potlej je zbor še zapel tuborno žalostinko. Vigred se povrne, s čimer je bila kratka, ali pristrčna pietetna svečanost zaključena.

Avtomobilska past na ulici

Če je poskrbljeno za varnost pešcev, naj bo tudi za varnost vozil

Ljubljana, 26. oktobra. Uprava cestne železnice se je dne 26. oktobra popoldne slika, oziroma odcepa obeh prog v Selenburgovi ulici ob vhodu v Knafljevo ulico. Razdeljali so kockasto cestnišče proge, da so mogli tračnicam in kretinam do živga. Nastala je tako nekaj metrov dolga grapa, kaj nevarna zlasti za avtomobile, ker šoferjem nevidna preži iz tal na vozila, da tako rekoč kar padajo vanjo. Grapa je pa obdana s kockami in ni v nobeno smer niti najmanjše vzpetine, tako da so avtomobili v hitrosti kar sunkoma vstajali vanjo in običajno v njej z večjimi ali manjšimi poškodbami. Prva dva sta zavozila v grapo včeraj na noč. Prvem je bila potrebna pomoč ljudi, da so ga dvignili iz grape na ulico, dočim se je drugi vžlel temu, da je sunkoma in v trenutku ko približeval v njej, spravil sam s svojo močjo iz klešč. Ta dva primera pa še nista zadostovala za smotnejšo postavitev zapore, treba jih je bilo še več, preden se ne znašil in postavil vozilno zaporne znake na vstrezajoče mesto. Najhujša nezgoda je doletela ponoči avtomobil, ki so mu desno kolo grapa in tračnice docela stlačile. Dvignili so ga na ulico, ga zavlekli v Knafljevo ulico, kjer so naslednje popoldne odbili stlačeno kolo, potem pa vozilo zavlekli v avtomobilsko delavnico v popravilo.

Popoldanska baletna predstava

Danes ob 15. uri bo v ljubljanski operi zanimiva plesna predstava, za katero sta pispevala koreografiji šef baleta inž. Peter Golovin in novoanglirani operni solopilec Boris Pilato.

Prvi del sporeda obsega izbrane baletne točke iz raznih oper in baletov: Ipančevca »Možička«, v katerem bodo plesali so-

lo: Moharjeva, Golovin, Čarman ter zbor; nadalje balet iz Goldmarkove opere »Sabska kraljica«, v katerem bo plesala Bravničarjeva solo in bo sodeloval tudi baletni zbor; Škerjančev »Plesni motivi bo plesala Bravničarjeva, njegov »Arabski ples« — Moharjeva. Sledi h ples iz opere »Morda rož«, ki ga bodo izvajali Remškarjeva kot solistinja ter baletni zbor V Adamičev »Tatarski sušita bosta plesala Japljevi, Čarman in zbor, v Lcharjevem valčku »Zlato in srebro« pa Moharjeva in Pilato z zborom; zaključna točka prvega dela sporeda pa bo Dvočakov »Slovaški ples«, ki ga bo podala Bravničarjeva.

Drugi del plesne predstave obsega koreografije Borisa Pilata. Kakor je znano, je bil mladi plesalec več let član različnih inozemskih revijalnih in opernih odrov, njegov popklic ga je vodil iz Francije v Anglijo in nato v Nemčijo. Kot solo točko bo plesal Rahmaninov »Prelude«. Skupaj z Moharjevo bo izvajal Dvočakovo »Harmo-

nijo«, z Bravničarjevo pa Rubinsteinovo »Andaluzanko in toreadorje«. S temi tremi nastopi se bo predstavil občinstvu z lastnimi koreografijami.

Iz Slovenjega Gradca

sg— Stavbno gibanje v Slovenjem Gradcu. V zadnjem času je mnogo hišnih lastnikov preuredilo svoje hiše, tako da je več obrtnikov lepo uredilo svoje lokale. Omembe vredni sta predvsem tverdi urarja Henrika Vrnčiča in Debelkova klobučarja. Tverdi Grein je pričela zidati hišo pri postajališču. Zidanje hiše z več stanovanji je nujno potrebno.

Iz Prekmurja

pm— V soboški gimnaziji so bili v začetku šolskega leta vpisani štirje židovski dijaki v prvi razred. Po nedavni uredbi prosvetnega ministrstva je ostal na zavodu samo en dijak, tri pa so morali črtati.

pm— Šolska tombola. Sokol v Rogasčevih je pripravil za danes v nedeljo 27. t. m. ob pol 15. veliko tombolo z lepimi dobroti.

pm— Segajte po knjigah. Ljudska knjižnica Sokola v Soboti je bila poleti popolnoma preurejena in zdaj spet izposoja knjige vsako nedeljo popoldne od 11. do 12. Zimske večere prebijmo z lepo slovensko knjigo v roki!

pm— Trije požari v Prekmurju. V Fokovcih je požar uničil senik posestnice Karoline Lajnsčekove. Zgradba je bila le-

Drzen vlom pri Slogradu

Tatovi so navrtali blagajno in odnesli 70 tisočakov

Ljubljana, 26. oktobra

Ko je davi sluga stavbnega podjetja »Slograd«, ki ima svoje poslovne prostore na Vrtači 9, stopil v pisarno, je na svoje veliko začudenje opazil, da so vrata odklenjena. Ko se je potlej malo pobliže razgledal, je ugotovil, da je velika železna blagajna v pritličju ob strani navrtana.

Ko je takoj za njim prišel v službo še drugi sluga, sta oba naglo obvestila policijo o očitnem vladu, ki je bil izvršen preko noči. Kriminalni organi so takoj na mestu preiskali vse podrobnosti in dognali, da so se drzni vlomilci priplazili do poslopja preko sosednje parcele. Preskočili so poldrugi meter visoki zid in na dvoriščni strani odprli težka hrastova vrata. Ker se vrata mehanično zapirajo in so na zunanji strani brez ključke, so morali vlomilci najprej izrezati les okrog ključavnice,

seno in krita s opeko. Gospodinja in njena hčerka sta opazili ogenj, ko je bila še v stavba v plamenu. Ker je pihal hud južni veter, je bila velika nevarnost, da se vname tudi hiša. Gasilci so požar sicer omejili, niso pa mogli ničesar rešiti iz gorečega poslopja. Škoda je poravnana z zavarovalnico. — V čikeški vasi je nastal požar v žganjarni posestnika Stefana Palija, ki je popolnoma uničil zgradbo z 12 m dolgo lopo. Gospodar se je v usodnem času mudil v Varaždinu, gospodinja pa so zbudili šele gasilci, ki so prihitali na kraj požara in ga omejili. Rešili so tudi kotel za kuhanje žganja. Škoda je tudi poravnana z zavarovalnico. — V šaloveh je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Stefana Matuša. V njem je bilo mnogo gospodarskega orodja, stiskalnica za sadje in večja količina jesenskih pridelkov. Domači gasilci so z novo motoriko gasili nad štiri ure. Pomagali sta jim tudi četni iz Adrijancev in Hodoša. Gospodarsko poslopje je bilo sredi gruče poslopij, ki so jih le z veliko težavo obvarovali pred ognjem. Škoda je bilo za 50.000, poslopje pa je bilo zavarovano samo za 4.000 din.

Iz Kočevja

kč— Ukinitve vlaka. Železniška direkcija je uknila vlak, ki prihaja v Kočevje ob 7.55, in onega, ki odhaja iz Kočevja ob 4.10. Ukinitve drugega ni nikakoli nesreča, pač pa se pritožujejo prizadeti zaradi ukinitve prvega. Z njim so se vozili številni dijaki in tukajšnje gimnazije. Sicer se bodo dijaki lahko vozili v dodatnih vagonih k jutrnemu tovornemu vlaku, toda ta vozil počasi in bodo morali dijaki zelo zgodaj vstajati. Poleg tega bo pošta prihajala šele z drugim vlakom in jo bodo pismonoše raznašali šele popoldne. Bolj umestno bi bilo, če bi direkcija uknila dopoldanski vlak, ki prihaja v Kočevje ob 10.30, namesto tujnjega!

Iz Ptuja

j— Ponarejen denar. V mestu in po okolici je zopet pričel krožiti ponarejen kovani denar in sicer 10dinarski kovanci, ki se jih opazi na prvi pogled, da so ponarejeni, in pa 20dinarski kovanci, kateri so prav dobro ponarejeni in se razlikujejo od pravih edino po zvoku. Prebivalstvo se opozarja, da vsak sprejeti falsifikat takoj prijavi oblastvom.

Iz Trbovelj

t— Kmetško nadaljevalna šola v Trbovljah bo 3. novembra vpisovala gojence ob 8. do 11. ure v VII. razredu II. državne deske višje ljudske šole. Redni pouk se prične 3. novembra ob 8. in bo trajal do 6. aprila 1941. Predavanja bodo ob nedeljah ob 8. do 11. ure in ob sredo ob 14. do 17. ure na imenovanji šoli. Poučevalo se bo iz vseh predmetov kmetijskega. Pouk je brezplačen. Na kraju tečaja se bodo najmlajšim učencem razdelile nagrade ter se bodo vršili poučni izleti na vzorna gospodarstva in razni specialni tečaji. Vabijo se vsi kmetijski sinovi in mladi gospodarji, delavci in sploh vsi, ki se zanimajo za napredek kmetijstva, da se vpišejo v to šolo, ki nudi vse potrebne pogoje za splošno izobrazbo in napredek na kmetijskem gospodarstvu. Natančnejša pojasnila daje voditelj šole z. Karel Omerzu.

Z Jesenjo

— V jeseniškem protituberkuloznem dispanzerju bo ordiniral v zimskem času zdravnik specialist vsako sredo od 10. do 16. ure. Obiskovalcem dispanzerja, ki prihajajo po železnici, svetujemo popoldansko ordinacijo.

— Starokatoliška služba božja bo danes v nedeljo 27. t. m. v Delavskem domu ob 11. uri. Cerkevni govor bo: Kristusovo kraljestvo.

Iz Hrastnika

h— Rudniška nesreča. Pretekli ponedeljek zjutraj se je v hrastniški jami smrtno ponesrečil 23letni rudar Jože Urleb. Po lesnem jašku so spravljali les v jamo in padlo je tam 30 m globoko nekaj lesa nanj ter je bil priči mrtve. Pokojni je bil komaj dve leti poročen in je zapustil mlado vdovo. Zapustil je pa še tudi starše, katere je zelo spoštoval in jim je tudi vedno rad pomagal. Nesreča je pretresla ves Hrastnik, posebno pa še rudarje. V sredo je imel pokojni veličasten pogreb na dolski pokopališče. Spremljali so ga na zadnji poti poleg številnih sorodnikov zastopniki rudnika z ravnateljem g. inž. Drolcem na čelu, rudniška godba, pevci Svobode I z društvenim praporom ter mnogo drugega občinstva, rudarjev in njih žena. Ob grobu je govoril ponesrečenemu pevskega tovarišu g. Kozmus in tovariši pevci so zapeli v srce segajočo žalostinko pod vodstvom g. Podgorčarja. Naj v miru počiva žrtve dela! Svojem naše sožalje!

h— Sprememba obratovstva. Pretekli dni je zapustil Hrastnik obratovdja kemične tovarne g. inž. Karl Uilmann. Prišel je k nam pred 15 leti iz Sudetov. Kulantni gospod se je zdaj vrnil s svojo družino v domovino. Njegovo mesto v kemični tovarni je zasedel g. inž. Josip Keselring, ki je jugoslovanski državljan.

h— Smrtna kosa. V Možinovih koloniji je umrla po dolgi mučni bolezni 43letna mati Angela Volfova, soproga delavca kemične tovarne. Pokopali so jo ob velikem številu

SREBRO, DRAGE KAMNE in vsakotvrdno ZLATO kupuje po najvišjih cenah JOS. EBERLE Ljubljana, Rybarska 2 palača hotela »Slova«

OKAMA MAZILLO

iz zdravilnih zelišč, čudovit uspeh pri ranah, opeklinah, ožuljenjih, volku, turih in vnetjih itd. za nego dojenčkov, pri kožnem vnetju, izpuščajih in bradavicah na temenu, za raskopane prsne bradavice. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Od Vas je živisno, da imate obleko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH Ljubljana Poljanski nasip 4-6 Pralnica Svetolikarica

brezplačen posvet v trgovini

Iskate li brezplačen posvet? MEINEL-HEROLD d. o. o. z. trgovina glasb. MARIBOR št. 10.

Staro in novo računanje

Računanje v glavi in s svinčnikom v roki je nazadnjasko, ker pravičarja pomota, nevoljo in izgubo časa. Z računskim strojem Mercedes se vam ne dogodi nobene pomote več, on sečeva in odbija zanesljivo, hitro in lahko, ter napiše vse rezultate takoj, tako da se omogoča tekoča in naknadna kontrola.

Izvolite poslati dolnji odrezek.

MERCEDES Pisarniški stroji

J. Glad-Mercedes

Zagreb, Nikoliteva 14 / Pošt. predal 49

Želim spoznati brez stroškov in ne da bi bil primoran za nakup Mercedes s računskim strojem. — Pošljite mi ponudbo — Predvedite mi enkrat stroj — Pošljite mi prospekt.

(Nabavljeno besedilo)

Rusovi: 4/10 8

pogrebcev in steklarke godbe v četrtki na dolskem pokopališču. — V Celju je v spanju zadela kap že od rojstva slepega 52letnega Karla Kebrla. V mladosti je bil v šoli za slepce v Lincu, kjer se je naučil citirati. Nato se je preživljal z igranjem na citre po gostinlah. Pokopali so ga na celjskem pokopališču.

h— Petek dan nesreč. V kovačnici g. Antona Veleja je padel kolo železa v desno oko 16letnemu vajencu Francu Podmenliku z Dola. Oko se je nesrečnemu fantu izlilo. Zdravnik OUZD g. dr. Vidmar je takoj odpremil ponesrečenca v ljubljansko bolnico. Popoldne je pa padel z okna Logarčkove hiše kaidh 7 m globoko na cementni tlak 14 mesecev star otrok delavca Drobeža in se hudo poškodoval. Obrzjal so ga v domači oskrbi.

SOKOL

Sokol v Medvodah. Danes 27. t. m. ob 16. uri se bo igrala v tukajšnjem sokolskem domu Cankarjeva igra »Jakob Rudar«. Uprizori jo bratsko sokolsko društvo iz št. Vida nad Ljubljano, ki je bilo z njo že na svojem odru pred polno dvorano deležno lepega uspeha. Vsi vabljeni!

Ljudska knjižnica Sokola v Murski Soboti je bila v času velikih šolskih počitnic popolnoma preurejena. Poleg slovenskega leposlovnega oddelka ima še slovenski mladinski in poučni oddelki in srbskohrvatski in nemški oddelki. Knjižnica je splošno dostopna vsemu prebivalstvu, ne le sokolskim pripadnikom. Knjige se izposojajo vsako nedeljo od 11. do 12. ure popoldne v Sokolskem domu, pritličje, desno. Izposojnina za mladinske knjige znaša 50 par za knjigo, za vse ostale knjige pa po en dinar. Zljaj, ko nastopa hlad z dolgiimi večeri, se čas najlepše kratki ob lepi knjigi. Poslužujte se torej knjižnice obilno; nudila vam bo mnogo plemenite zabave!

Iz življenja na deželi

TRŽIČ. V torek 29. t. m. bo ob 20. uri v dvorani tržiškega kina skloptično predavanje »Življenje in pokrajina Kornatov v barvici. Znani naš fotomater g. Vekoslav Šmid bo pokazal okoli 180 barvnih diapozitivov s Kornatskega otočja in bo govoril o življenjskih prilikah tamošnjega človeka. Predavanje bo posebnost iz dveh razlogov: prvi je fotografiranje v barvah najmlajša panoga fotografske stroke, drugi so Kornati nam Slovencem neznan svet. Predavanje obeta biti zanimivo in informativno. Prireja ga krajevni odbor Jadranske straže v Trziču. Čuvajmo naše morje!

Kinematografi

Bled. Zvočni kino bo predvajal danes popoldne in zvečer film nemavnih doživljanj v eksotičnem kraju »Otok prekihtih«. V glavni vlogi Ana May Wong. Dodatek šala. (—)

Ječeno. Zvočni kino Radia bo predvajal danes ob 15. in 20. veletim »Union Pacific«. Film je v režiji slavnega Cecilja B. de Millia. Za dodatek tudi vojni zvočni tednik. Zaradi izredne dolžine prostimo cenj. občinstvo, da prihaja točno. Sledi za Vse svete »Sestra Angelika«.

Kranj. Kino Narodni dom bo prikazoval danes sijajno komedijo »Polnoč«. Predstave samo ob pol 19. in pol 21. uri. Med dodatki prikazujemo film o zračnem krstu jadranskega letala v Kranju! (—)

Ljutomer. Zvočni kino Sokolski dom v Ljutomeru bo predvajal danes v nedeljo 27. t. m. ob 16. in 20. uri veletim »Brezdomce«. Dodatek kratek zabavni film. (—)

Novo mesto. Kino »Doma« v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 16. in 18. in 20.15 zvočno opereto »V carstvu ljubznik«. Dodatek; najnovejši »Univerzumov ted-

nik« in zgodba o žalostnem koncu dvo-glavega velikana (risan film v tehnokoloru). Prihodnji teden »Vrazi neba«.

Ptuj. Zvočni kino bo predvajal danes ob pol 16. in pol 19. in pol 21. uri kriminalno burlesko »Burni zakon«. Za dodatek filmski žurnal in kulturni film.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal danes popoldne in zvečer ob običajnih urah krasen cirkuški film »V kremp-ljih usode«. Za dodatek kratek zabavni film.

Drobilec za gramoz

z Dieslovim motorjem ali brez njega kupim takoj. — Ponudbe na oglašni oddelek »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Drobilec«. 9839

POTREBUJEMO

850 metrov žične vrvi (Tragsell) 21 mm premera; 1700 metrov žične vrvi (Tragsell) 19 mm premera; 1700 metrov žične vrvi (Zugsell) 14 mm premera. Ponudbe poslati Šumadijsko Kreditnoji Banci, Beograd, poštanski pret. 376.

Kupim motor na vpojni plin

(Sauggas) na les ali ogije, učink cca 50 KS, stabilen, po možnosti skupno z generatorjem. Ponudbe na RAMA-GRANT, Zagreb, pošt. pret. 485. 9843

Smrekovo in jelkovo žamanje

ter krajnike KUPUJE po najvišjih cenah „CELULOZA“ d. o. o. z. Ljubljana, Čopova ul. 16 Poštni predal 109.

Male žage opozarjamo, da kupujemo tudi količine izpod enega vagona in sami organiziramo odvoz.

POZOR!

»LIMONA« krema, dovršena po sestavi, bogata vitaminov (limona, rumenjaki), neobhoden je vsaki dami za divno poiti! — Odlitna je podloga za puder in rečilo! — »LIMONA« mandljevo mleko je dovršeno hranilno lepilo. Lase neguje z izvrstnimi »LIMONA« šamponi!

Nova specijalna trgovina za **Žimo** Vse kvalitete po izredno **nizkih cenah.**

Prepričajte se brez obveznosti na nakup. — Obratiti brezno popust. — Zahtevajte vneset
Se priporoča **MILAN JAGER.** **TYRŠEVA CESTA št. 37.**

LUXOR
pomeni na trgu naličnih peres največje mojstrstvo. Kdor piše z »LUXOR« GRAND VISIBLE ima pri tem veliko zadovoljstvo. Je lep in dober, njegovo skrbno izdelano zlato pero drsi gladko po papirju.
Če torej kupujete nalično pero, tedaj kupite svetovno znano »LUXOR« nalično pero, katero dobite v vsaki boljši strokovni trgovini.

V torek 29. t. m.
IZIDE 1. številka redne PUBLIKACIJE
„NOVI PROBLEMI“
(„NOP“)

s sledečo vsebino:

Borba za kolonije
Kakšna bo nova Evropa?
SSSR in današnja vojna
Egipt med mirom in vojno
Nova smer japonske osvajačnosti.
Cena posameznih številki je 2 Din. »NOP« bodo izhajali dvakrat mesečno. Naročilna znaša za četrt leta 10 Din.
Kdor želi naročiti »NOP«, naj pošlje naročnino po pošt. ček. računu št. 16.290, ali pa naj sporoči (po dopisnici) na naslov: »NOP«-uprava, Maribor, Radvanjska 27.
»NOP« dobite v vseh večjih trafikah!

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Boljše brije in dalje traja...

ALCOSO
Zahtevajte povsod britvico

M.A.N.
MASCHINENFABRIK AUGSBURG-MÜNCHEN
DIESEL MOTORJI
stabilni in brodski
PLINSKI MOTORJI
SAUGGAS — na sesalni pili
Zahtevajte ponudbe od zastopnika!
M.A.G.
ZAGREB Varšavska ul. 11

Funghans
URE
I SWANKO IVEDE
so že 80 let svetovno znane

Dobijo se v vseh boljših trgovinah s urami.

MOSKI!
Pri spolni nesposobnosti, pri spolni slabosti poskusite hormonske pille
»HORMO-SEKS«
Dostavljajo se v vseh lekarnah. 30 pilul 34 din., 100 pilul 217 din., 300 pilul 560 din. Zahtevajte samo prave in originalne HORMO-SEKS pille! Po pošti dostrežno razpošilja.
Lekarna Bahovec, Ljubljana.
Glavno skladišče: Farm. kom. laboratorij »VIS-VISIT« Zagreb, Langov trg 3.
Ogl. reg. št. 5646-36

Javna dražba
Dne 30. X. 1940 ob 8. uri dopoldne se vrši pri okrajnem sodišču v Trzinu, soba št. 2, javna dražba zemljišča vl. št. 77 k. a. Križ, obstoječega iz parc. št. 460 enonadstropna hiša v Retnjah pri Križah št. 1 in parcele 456 travnik. Zemljišče je ocenjeno na 51.157.50 din., najmanjši ponudek znaša 34.105.50 din. Kot kavčijo je treba založiti znesek 5.115.75 din. — Lega hiše in parcele je lepa. — Informacije daje pisarna dr. Igo Šilarja, odvetnika v Kranju.

VERITAS Generalno zastopstvo in skladišče
Anton Bremec,
CELJE
Iščete se zastopniki.

ŽOLČNI KAMENČKI
Znam SALVAT OAJ proti žolčnim kamenom in boleznim žolčnega mehurja se dobi pri glavnem zastopniku Lekarna pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17. — Zastonj pošljemo prospekte o zdravljenju.
O. a. s. št. 27670-1936 Ra 3487

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

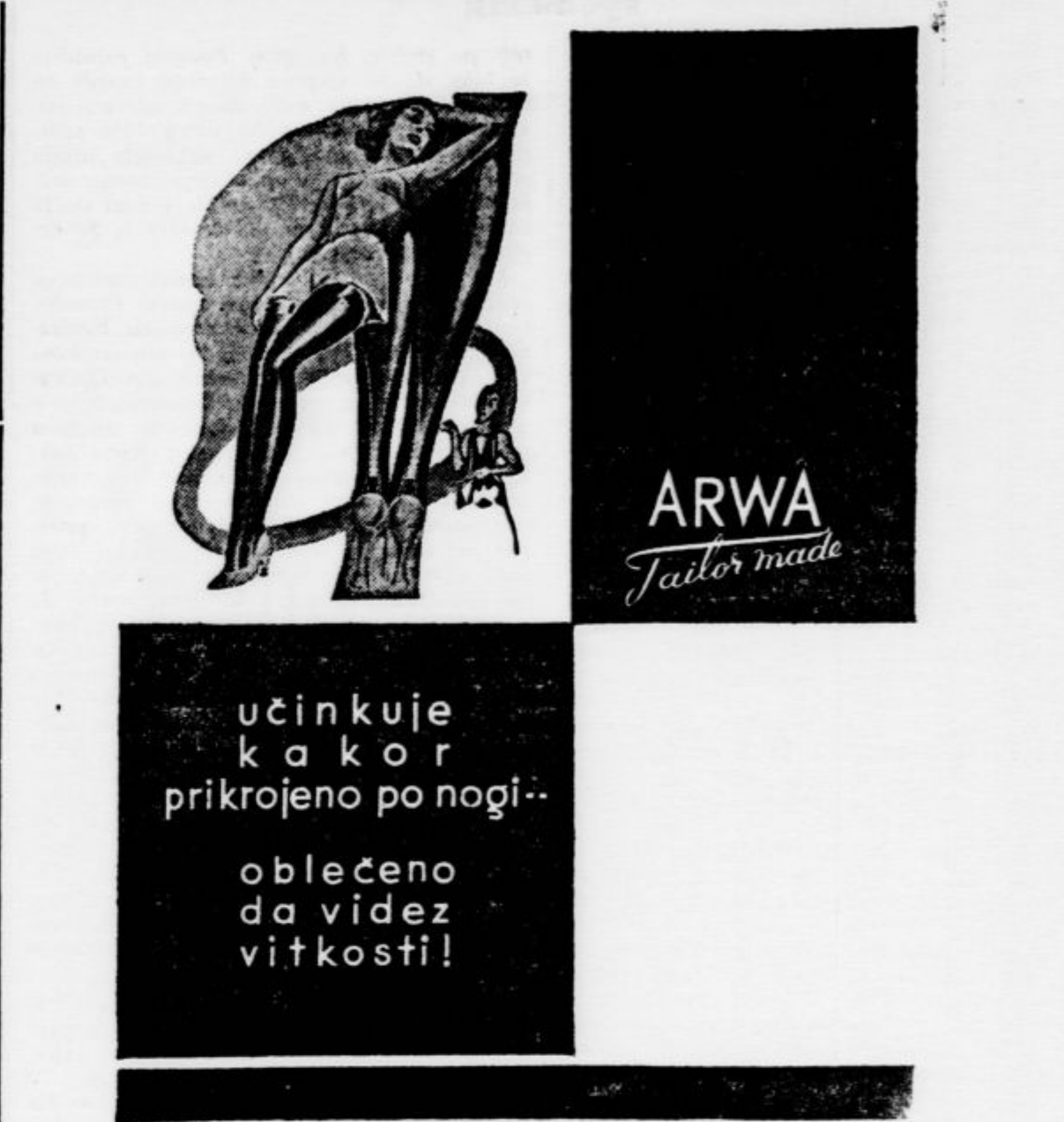
Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki, tricikli, pnevmatike. — Ceniki franko!
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4

Usoda ljudi!
Znameniti grafolog F. T. Karmah se je odločil izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih ljudi, meji na čudovitost. Grafolog F. T. Karmah Vam pove po resnici vso Vašo usodo, kdaj lahko dosežete uspeh ali najdete srečo tako v pogledu ljubezni, trgovine, loterije itd.
Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni, ne jadikujte, kajti vse se mi pravem času obrne na bolje.
Sporočite mi Vaš naslov in povem Vam o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti več nego bi smatrali za zmožno. Kupite knjige »Naš život in okultne tajne« dobijo vse gori omenjeno brezplačno. Pošljite še danes natančen naslov in rojstne podatke ter v naprej 30.— din za knjigo »Naš život in okultne tajne« na čekovni račun 17455, na točno in stalno adresno:
F. T. Karmah, žalec

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK
NAJVEČJE POMOCI STROČNE TVRDE
SCHNEIDER
ZAGREB NIKOLIČEVA 10

2951
DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
BOŠNJIČKA CESTA

ARWA
Tailor made
učinkuje kakor prirojeno po nogi...
oblečeno da videz vitkosti!

Vsakovrstne strojne in električne naprave projektira in dobavlja:
JUGOŠKODA
A. D.
ZAGREB, Boškovičeva 32-1
Telefon 63-06
ZAHTEVAJTE PROSPEKTE IN BREZOBVEZEN OBISK INŽENIRJA!
V STALNI ZALOGI

ZAHVALA
Za mnogoštevilne izraze sožalja ob težki izgubi našega ljubega očeta
Grada Jerneja
posestnika, gostilničarja in trgovca v Dragomlju
izrekamo najpriznanejšo zahvalo sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem, ki so našega dobrega očeta v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo oč. duhovščini, darovalcem vencev, pevcem ter ostalim društvom.
Dragomelj, dne 24. oktobra 1940.
Zalujoči sinovi in hčere

H. Adams 37
LEPA ZAROTNICA
Detektivski roman

Njegov namen prav za prav ni bil, da bi ponudil zadevo s Honduraško družbo Karolini ali komur si bodi drugemu, dokler sta Peter in Bickerton v Ellton Parku. Trenutno navdajanje ga je bilo zapeljalo. Nekaj je moral vendar govoriti z njo in to je bilo prvo, kar mu je prišlo na misel. Njegova slaba volja se ni popravila, ko je videl, da sedita Grey in Karolina drug zraven drugega in se očitno dobro zabavata. Govorila nista sicer o ničemer drugem kakor o gospe Neilsonovi, ki je z nekim udvorljivim častnikom klobuštrala mimo njiju.
»Nič drugega je ni videti kakor gol hrbet, kaj ne da?« je rekel Peter, ne sluteč, da skoraj dobesedno ponavlja Bickertonovo sodbo.
»Le zakaj morate moški zmerom govoriti o tem, kar vidite na ženski?« je nalašč malce hudobno odvrnila Karolina. »Vse vidite: noge, kolena, ramena. Zakaj jih pa ne bi kazala, če jo veseli? Nihče vam ne pravi, da glejte, a tisti, ki se najhujše repenčite, najbolj napenjate oči.«
»Temperament kaže,« je dejal Peter in se nasmešnil.
»Zakaj ga ne bi, če jo zabava?« je rekla ona. »Ako ga kaže, je to kvečjemu dokaz, da ga še ni izgubila. Nekateri moški ste res od sile.«
In spet je Peter nehote priplil oči; izkušal si je zamisliti, da mu govori te besede zakrinkana postava v sobi, kjer je bil ujetnik. Človeškega glasu. posebno če je sladek alt, ni lahko povsem zanesljivo spoznati. Karolina se mu je zdela skoraj večja, kot je bilo tisto dekle, a to je utegnilo

biti v zvezi z izpremenjeno obleko. Motil se najbrže ni, toda najprej je bilo treba dokazov.
»Nedavno tega sem slišal trditve,« je dejal, ko sta zrla na množico parov, ki so plavalji mimo njiju, »da se leta moškega razodevajo v tem, kako daleč drži plesalko od sebe.«
»Ali pa v tem, kako tesno se plesalka privija k njemu,« je rekla Karolina. »To ni zmerom vse eno.«
»Vsekako je to klic mladosti. Kolikor mlajša sta plesalka, toliko tesnejše je objem. Domnevam pa, da je bilo moda ostajati bolj vsakebi, ko so hodili starejši gospodje k plesnim vajam.«
»Torej je čas, da se ne navdijemo plesati po novem. A kje ste to slišali?«
»V Arkadskih dvoranh. Greste tudi vi katerikrat tja?« Ena izmed deklet, ki poučujejo, je kar dražestna.
»Poznam jih več,« je dejala Karolina. »Katero mislite?«
»Mislim, da ji je ime Nancy Macraejeva. Rad bi bil katerikrat zaplesal z njo, pa je nisem mogel dobiti. Morda bom imel prihodnjič več sreče.«
Karolina je dobro vedela, da ne bo imel te sreče nikoli, ker Nancyje že ni več tam, a vendar se ji je zdelo zelo čudno, da je že spet govoril o eni izmed članic njene razbojniške tolpe. Zdaj je samo še manjkalo, da bi se s svojim avtom zaletel v Buntinjin voz, pa bi jih poznal vse štiri. Čutla je, kako rada se pogovarja z njim; to kramljanje ji je bilo pravi užitek, da le ne bi morala tako paziti, kaj govori.
Cim bolj pozno je bilo, tem živahnijeje je postajalo razpoloženje. Nekateri izmed plesnih melodij so imele znane pripeve, ki so jih plesalci najprej samo brundali, kmalu pa jih je vse na glas pelo. Pat Warner, ki so ga vsi še vedno imeli za junaka dne, je bil čedalje bolj vesel in razposajen. Pri nočni malici je nekdo izdal, da je Pat prinesel

svojo lutnjo s seboj in da zna k nji peti. Seveda so vsi zahrumeli, naj kaj zapoje. Pat je stopil po godalo in dejal, da je zložil in uglašil novo popevko, ki jim jo hoče prednašati, če bodo v zboru ponavljali pripev. Besede in godba so sicer enako povprečne kakor pri drugih udarnicah; po tem takem gre v vsakem oziru za nekaj velemodernega. Pat je bil krstil svojo popevko »Oma« in jo je prednašal z velikim zanosom.
Ko se je ples znova pričel, so gosli in saksofon zavzdignile Patovo popevko in vsi so plesali po nji. Vsa družba je z velikim navdušenjem pela pripev. Manj navdušena je bila gospa Neilsonova, ki je dobro čutila, da se Pat v svoji pesmi norčuje iz nje.
Družba se ni grdo vedla, vendar je bila dokaj glasna, saj so jo tvorili do malega sami mladi ljudje, ki so kar hlepeli po šalah in veselju. Ta razposajenost je deloma še pospešila nesrečni konec večera.

21.

Tudi nocoj je rekel gospod Summers, da morajo vsi za časa v posteljo, ker je treba, da se moštvo spodbije za jutrišnje tekmovalno igro. O polnoči so odslavili godce in s tem tudi goste. Pri hišnih vratih je bilo obilo veselega poslavljanja, a nazadnje je zadnji avtomobil odbrnel in domači gostje, namenjeni v svoje spalnice, so v gručah stali po stopnicah. Tedajci je Pat Warner glasno zaklical:
»Kdo zna napraviti tole?«
Počutil je zgoraj na široko hrastovo ograjo stopnic, pritegnil noge k sebi, se porinil na poševo ploskev in z nogami naprej zdrčal nizdol. Ne da bi se ustavil, je pribrazil do znojja, se elegantno pognal in s konci prstov varno odskočil na tla.
»To znam tudi jaz!« je Karolina prešerno vzkliznila v odgovor na njegov izziv.

»Nikarte,« je rekel Peter, ki je stal zraven nje, »nevarno je.«
»Čeprav!« je kljubovalno dejala in že planila na stopnice. Kakor Pat je skočila na ograjo, zletela z nogami naprej po kosi ploskvi in takisto srečno pridržala nizdol.
»To moram tudi jaz poskusiti,« je vzkliznil Bob Allcroft. Res je zdrčal nizdol, toda odskok se mu ni posrečil in dokaj nerodno je telebnil na tla. Vse se je zasmejalo, kati zgodilo se mu ni na srečo nič.
»Blazin prinesimo!« je zaklical Pat. »Vsak mora poizkusiti!«
V naslednjem trenutku je zrasla ob koncu ograje grmada blazin; seveda so morali zdaj vsi, dekleta in gospodje, poizkusiti drčo. To je zbuvalo prave salve grohota, ki so privabile gospe Neilsonovo, da je še enkrat zapustila svojo sobo, ki je bila tik nad stopnicami, ter prišla gledat razposajeni prizor. Dragulje je bila že odložila in brez lišpa je bila skoraj gola na pogled. Pri snemanju ogrice in glavnikov so se ji bili lasje skuštrali in so ji zdaj divje štrleli okrog glave.
»To morate tudi vi poizkusiti, gospa Neilsonova,« je zaklical nepopoljšljivi Pat, toda okrogla gospa je bila dovolj pametna, da je preslišala njegov poziv. »Le bliže, gospoda,« je klical, »le bliže! Zajezdite to prekrasno drčo! Še nekaj blazin potrebujemo, da otvorimo promet po obeh straneh ograje!«
Pogled je bil razburljiv. Na Petrovo prigovarjanje so položili blazine tudi obakraj ograje, ker je malo manjkalo, da niso nekateri izmed udeležencev padli, preden so dospeli do tal.
»Še več blazin prinesite iz sob!« je ukazal Pat, in gostje so ga vestno ubogali.
»Kdo poizkusi prav z vrha?« je vprašal Tatham.
»Se takoj napravi,« je rekel Pat. Nevarno je bilo dosti bolj, a poizkusiti je moral.